

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

CALITATEA LUCRĂRILOR AGRICOLE

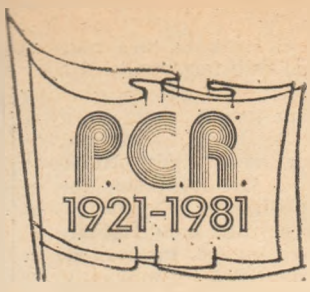
Biblioteca Jud. Flond. Bory
SALA DE LECTURA

ELEMENT HOTĂRÎTOR AL CREȘTERII PRODUCTIEI

ÎNTÎLNIREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU CU SPECIALIȘTI DIN DOMENIUL MECANIZĂRII AGRICULTURII

Desfășurată la puțin timp după încheierea lucrărilor Congresului țărăniștii, această întâlnire de lucru ilustrează în mod elocvent preocuparea constantă a secretarului general al partidului pentru conceperea și realizarea unor mașini agricole multifuncționale complexe, de mare randament, cerute de înfăptuirea sarcinilor mari ce stau, în cincinalul 1981-1985, în fața acestei ramuri de bază a economiei noastre naționale, de realizarea obiectivelor fundamentale ale noii revoluții agrare.

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN — CENTRUL VITAL AL NAȚIUNII NOASTRE SOCIALISTE

POPORUL ROMÂN, angajat în ampla operă de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, în înfăptuirea hotărârilor Congresului al XII-lea, în realizarea unui salt calitativ în toate domeniile — concretizat prin eficiență deosebită în industrie, creativitate valoroasă în sfera științei și o profundă revoluție în agricultură — întimpină cu noi succese, în această primăvară, cea de a șazecea aniversare a Partidului Comunist Român.

Crearea Partidului Comunist Român la 8 mai 1921, ca rezultat al evoluției obiective a primului partid politic al clasei muncitoare din țara noastră, constituit la sfârșitul secolului trecut, al transformării partidului socialist, odată cu maturizarea sa ideologică, în partid comunist, consecvent revoluționar, a inaugurat o etapă nouă, politică și organizatorică, în istoria clasei muncitoare și a României. Din acel moment, lupta forțelor progresiste a dobândit, în forme și în conținut, dimensiuni superioare deoarece partidul comunist — în ciuda condițiilor dificile în care a trebuit să acționeze după scoaterea sa în afara legii, dar și a unor împrejurări nefavorabile ținând de contextul internațional al acelei perioade care țineau să cantoneze gândirea revoluționară în anumite tipare — s-a identificat pe deplin cu aspirațiile vitale ale maselor populare. „Răspunzând necesităților obiective ale dezvoltării sociale a țării noastre — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu —, reprezentanții socialiștilor români hotărâse la Congresul din mai 1921, prin vot unanim, transformarea partidului socialist în Partidul Comunist Român. Prin aceasta se ridică pe o treaptă superioară activitatea detașamentului de avangardă, revoluționar al clasei muncitoare din România. Partidul comunist, continuatorul direct al mișcării revoluționare, socialiste, al partidului clasei muncitoare făurită în 1893, a dus mai departe și a ridicat pe un plan superior, în noile condiții ale dezvoltării României, lupta de eliberare socială și națională. Tocmai de aceea, apreciem acest moment ca un moment de răscruce în dezvoltarea României noi”.¹⁾ Conclucrind fructuos și permanent cu toate forțele sociale progresiste prin multiple organizații, legale și ilegale, pe care le-a creat, le-a condus sau influențat nemijlocit, partidul comunist avea să se afirme în toate etapele dificile ale vieții politice, dar mai ales începând din ultima parte a celui de-al doilea război mondial și din zilele insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste ca principala forță politică, indispensabilă salvării ființei naționale. Prin capacitatea sa de a imprima un curs ireversibil procesului democratizării sociale, situându-se cu consecvență pe pozițiile cele mai avansate ale progresului istoric, partidul comunist va fi consacrat rapid ca unicul exponent al intereselor patriei și poporului, capabil să îl conducă pe calea edificării socialismului, dobândind astfel calitatea de forță politică conducătoare a destinului întregii noastre națiuni.

1. Determinările complexe ale rolului și locului P. C. R. în societatea noastră

ÎN SPIRITUL tezelor materialismului dialectic conform cărora odată cu profunzimea acțiunii istorice cresc și amploarea și participarea conștientă a maselor la înfăptuirea acesteia, partidul nostru a acționat neabătut în anii revoluției socialiste pentru stabilirea unei linii politice generale juste, iar strălucitele confirmări prin rezultate i-au întărit poziția diriguitoare în sistemul politic și legitimitatea locului său în societate. În mod evident, perioada de după Congresul al IX-lea se impune în mod deosebit prin climatul creator care a caracterizat-o, atât în activitatea teoretică cât și în cea practică. Meritele decisive pentru instaurarea acestui climat democratic propice eferescenței ideologice, precum și în clarificarea principală, în stabilirea căilor și direcțiilor dezvoltării noastre prezente și viitoare, în elaborarea liniei politice a partidului, respectiv a strategiei dezvoltării multilaterale a țării, a poziției partidului comunist de forță principală și indispensabilă a conducerii sociale — revin secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ale cărui lucrări au îmbogățit tezaurul gândirii social-politice românești, patrimoniul teoriei socialismului științific. Din ansamblul acestei opere vaste, ce evidențiază puter-

nica sa personalitate, capacitatea de a efectua analize de mare profunzime și rigurozitate, pătrunse de realism și cutezanță revoluționară, se desprinde prin importanță și implicații concepția privind rolul partidului în sistemul social-politic al societății noastre, creșterea rolului acestuia în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și a înaintării spre comunism.

Afirmarea și manifestarea rolului conducător al partidului comunist, rezultat esențial și necesar al unor complexe determinări sociale și politice, reprezintă o caracteristică definitorie a istoriei contemporane a României. Partidul Comunist Român s-a impus ca organizația politică în jurul și sub a cărei conducere s-au concentrat toate forțele sociale al căror ideal de viață și de muncă este socialismul, avangardă a clasei muncitoare — clasă conducătoare în societate și în stat — care și-a asumat pe deplin înaltele responsabilități ale făuririi unui viitor strălucit patriei. Acest context obiectiv, amplificat de necesitățile practice ale construcției socialiste, conferă partidului comunist — expresia politică și organizatorică a maturității și capacității de acțiune socială a clasei muncitoare — rolul de centru vital al sistemului politic de-a lungul tuturor etapelor pe care le reclamă complexitatea edificării și consolidării noii formațiuni sociale, făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea treptată spre comunism.

Practica social-politică evidențiază pregnant că manifestarea partidului comunist ca forță politică conducătoare a întregii societăți constituie o legitate, programul său reprezentând linia directoare a activității statului, a organizațiilor de masă și obștești, factorul de mobilizare a oamenilor muncii, de adâncire a colaborării și alianței dintre toate categoriile sociale, de orientare unitară și clară a tuturor instituțiilor națiunii. Dialectica specifică a socialismului conferă obiectiv partidului un rol central deoarece legile sociale nu se impun automat, stihinic, ci prin intermediul activității conștiente, diriguitoare a instituțiilor politice. Astfel, prin partid — componenta esențială a sistemului politic socialist — clasa muncitoare își înfăptuiește misiunea istorică, asigură și realizează legătura dintre teoria revoluționară și cerințele progresului social. Spre deosebire de societățile anterioare, în care exercitarea puterii politice se întemeia pe un nivel de conștiință și pe o investigație a trebuințelor umane limitate la interesele clasei dominante, iar activitatea de conducere a proceselor sociale era preponderent anarhică, atât instaurarea cât și dinamica socialismului sînt incompatibile cu evoluția spontană. Misiunea de a asigura caracterul conștient și științific al conducerii sistemului politic al noii formațiuni sociale revine partidului comunist, singurul în măsură să descifreze acțiunea legilor obiective, să imprime instituțiilor, conducerii sociale, exercitării puterii politice clarviziune ideologică.

Date fiind aceste multiple determinări, elaborarea liniei politice a partidului, astfel încît să îmbine armonios cerințele prezentului cu prioritățile perspectivei, presupune o permanentă și sistematică preocupare pentru analizarea și descifrarea interacțiunii dintre premisele materiale și cele spirituale ale progresului, dintre condițiile economice și ansamblul instituțiilor și relațiilor politice. În spiritul unei asemenea înțelegeri, care sintetizează legitățile și particularitățile dezvoltării socialismului în țara noastră, partidul comunist constituie — tocmai ca un reflex conștient al acestor legități — centrul vital al sistemului nostru social și politic. „Partidul reprezintă — aprecia elocvent tovarășul Nicolae Ceaușescu — nucleul în jurul căruia gravitează întreaga societate și de la care radiază energia și lumina ce pun în mișcare și asigură funcționarea întregului angrenaj al orinduirii socialiste. La rîndul său, partidul se regenerează continuu sub impulsul puternicelor fascicule de energie și lumină ce se îndreaptă continuu spre el din rîndul națiunii noastre. Putem spune că partidul comunist îndeplinește rolul de centru vital al întregului nostru sistem social.”²⁾

Partidul Comunist își exercită atribuțiile ca exponent al intereselor întregii națiuni și în această calitate, se preocupă de inițierea

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 8, București, Ed. politică, 1973, p. 275
²⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 4, București, Ed. politică, 1970, p. 314

și promovarea celor mai adecvate forme și modalități de participare a oamenilor muncii la viața politică. Explicind această relație dialectică și indisolubilă dintre creșterea rolului partidului și perfecționarea democrației — la toate nivelele și în toate etapele de elaborare și aplicare a deciziilor — tovarășul Nicolae Ceaușescu preciza: „atunci cind poporul devine cu adevărat stăpin pe destinele sale, cind partidul aflat la guvernămînt este, el însuși, ieșit din rindurile poporului și își

trage forța și seva din rindurile clasei muncitoare, ale țărânimii și intelectualității în aceste condiții, întărirea rolului conducător politic al partidului constituie chezașia și necesitatea pentru asigurarea dezvoltării democrației, pentru participarea maselor largi la conducerea societății”³⁾.

În acest sens, în condițiile existenței comunității intereselor fundamentale ale diverselor categorii sociale, participarea politică și libertatea de confruntare a opiniilor dobîndesc o accepțiune nouă, calitativ deosebită, exprimate într-o pluralitate de forme instituționalizate ale democrației prin intermediul cărora toate organizațiile de masă și obștești, reprezentanții tuturor categoriilor populației contribuie nemijlocit la adoptarea deciziilor și la exercitarea puterii. Sub acest aspect „se poate spune, pe drept cuvînt — remarcă secretarul general al partidului nostru —, că pluralismul din România prezintă o serie de aspecte care sînt cu mult superioare celor din țările cu mai multe partide”⁴⁾.

În spiritul acestei viziuni, a unității dintre caracterul științific și cel democratic, dialogul dintre partid și popor — care se realizează prin consultarea în forme variate a maselor — a devenit o caracteristică esențială a vieții noastre politice, o pirghie eficientă de mobilizare a oamenilor muncii la fundamentarea obiectivelor politice și la înfăptuirea lor. Un asemenea stil democratic de conducere reprezintă o trăsătură definitorie a activității partidului, un principiu de bază al exercitării rolului său conducător în societate, o garanție a justeței și succesului obiectivelor sale strategice și tactice.

Experiența Partidului Comunist Român arată că rolul său în viața economico-socială nu poate fi realizat prin metode administrative sau prin situarea sa în afara celorlalte și a structurilor organizatorice chemate să înfăptuiască programul său politic. Dealtfel, omniprezența partidului în toate sectoarele și compartimentele societății, în toate instituțiile conducerii statale și obștești, demonstrează implicarea nemijlocită și hotărîtoare a acestuia în rezolvarea sarcinilor, care decurg din linia sa politică, manifestarea sa ca factor de integrare a cunoștințelor și voințelor, a forțelor umane, iar în capacitatea, pe care și-o demonstrează permanent, de a sintetiza cerințele și direcțiile dezvoltării, de a generaliza experiențele valoroase stă suflul său mobilizator, ineputabilă sa forță de creație istorică, exprimată constant, ascendent de la o etapă la alta. Strinsa unitate dintre partid și mase, modul democratic în care partidul își exercită mandatul, existența sa împletindu-se tot mai strîns, mai organic, cu viața întregului nostru popor, cu atribuțiile tuturor organismelor sistemului politic, îi permit să cunoască direct realitățile și, în consecință, să elaboreze o politică științifică, în consens cu interesele oamenilor muncii, ale consolidării modului de producție socialist.

2. Creșterea și perfecționarea rolului P.C.R. în procesul făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate

PRACTICA SOCIALĂ probează că formele și metodele de conducere și structurile organizatorice nu sînt imuabile, stabilite o dată pentru totdeauna: ele trebuie continuu perfecționate în consens cu schimbările din societate și cu sarcinile dezvoltării materiale și spirituale. Astfel, creșterea rolului conducător al partidului în opera de edificare a societății socialiste multilaterale dezvoltate și de înaintare treptată spre comunism se afirmă tot mai pregnant ca o legitate⁵⁾ ce implică parametri superiori în calitatea și eficiența actului de conducere politică și socială, întemeiat pe o concepție unitară, de largă perspectivă istorică. Această tendință obiectivă de sporire a rolului partidului este atestată de îndelungata sa experiență de edificare a socialismului în România. Dacă, în ciuda cerințelor dialecticii și

progresului din actuala etapă pe care o străbate țara noastră factorul subiectiv — al cărui centru vital este forța politică conducătoare — s-ar autolimita la soluțiile teoretice și practice elaborate la un moment dat, construcția socialismului ar avea de împlinat serioase dificultăți, altele decît cele inerente acestui proces vast și complex, cu efecte greu de evaluat. „Noi considerăm că în România, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — în etapa făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate și a trecerii spre comunism, rolul de forță politică conducătoare al partidului se va afirma cu tot mai mare putere. Pornind de la această necesitate istorică, partidul se identifică tot mai mult cu năzuințele și preocupările maselor populare, ale întregii societăți”⁶⁾.

Perfecționarea formelor și metodelor de conducere are în vedere funcționarea optimă a centralismului democratic, întărirea rolului planului național unic, imbinarea armonioasă a conducerii unitare, întemeiată pe o orientare unitară, cu inițiativa și experiența maselor astfel încît partidul, membrii săi, să se mențină constant în centrul acțiunii sociale, să stăpînească cît mai direct și mai deplin fenomenele, să soluționeze mai rapid o serie de probleme. Așezarea cadrului organizatoric pe fundamente raționale, în conformitate cu cerințele realităților în permanentă schimbare este de natură să contribuie la accelerarea dezvoltării după cum, dimpotrivă, nesocotirea lor, rămî-nerea în urmă în domeniul perfecționării sistemului de conducere pot să genereze, mai devreme sau mai tîrziu, apariția unor fenomene negative. Făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintarea treptată spre comunism reclamă în fiecare etapă rezolvări principiale și practice noi, amplifică în toate compartimentele vieții sociale, importanța relațiilor și instituțiilor politice. În spiritul acestei concepții, pe care o datorăm secretarului general al partidului, în ultimul deceniu și jumătate au fost întreprinse ample măsuri de perfecționare a activității de organizare și de conducere, de control funcțional și de reglare conștientă, de orientare eficientă a ansamblului sistemului social.

Amploarea și complexitatea procesului de edificare a societății socialiste multilaterale dezvoltate, adîncirea funcțiilor statului, creșterea ponderii și importanței politice a clasei muncitoare, preocupările permanente de dezvoltare a conștiinței revoluționare a oamenilor muncii fac indispensabilă integrarea continuă a partidului în toate sectoarele și formele de activitate. Această tendință obiectivă se concretizează în intensificarea atribuțiilor partidului în elaborarea strategiei dezvoltării sociale. În acest mod s-a asigurat și se asigură cuprinderea completă în sfera conducerii nemijlocite de către partid a tuturor domeniilor vieții sociale, pătrunderea sa în profunzimea mecanismelor și proceselor construcției socialiste, aprofundarea legăturilor partidului cu instituțiile politice și obștești atît pe plan ideologic cît și organizatoric. În practica noastră politică acest fenomen se concretizează, pe de o parte, în participarea efectivă a organelor de partid, activiștilor și comuniștilor la rezolvarea sarcinilor stabilite prin propriul lor program, prin apropierea lor de specificul unităților economice, sociale, de la nivel central și local, iar pe de altă parte, în împletirea tot mai pronunțată a activității de partid cu activitatea statului și a organizațiilor de masă și obștești în cadrul sistemului general al democrației și autoconducerii socialiste, în instituirea — experiență politică de o deosebită valoare și originalitate — unor organe de conducere inedite prin natura lor complexă și prin atribuții, cu dublă, triplă sau multiplă natură — rezultate din cumulusul de atribuții în activitatea unor organisme de partid și de stat, de stat și obștești ș.a.m.d. Experiența românească în acest domeniu arată elocvent, confirmînd strălucit tezele fundamentate de secretarul general al partidului, că pe această cale se concentrează forțele, se simplifică deciziile, se realizează o mai bună coordonare a diferitelor competențe sau sectoare, se distribuie mai rațional cadrele — inclusiv prin aplicarea principiului rotației lor în funcții de partid, de stat și obștești —, se evită suprapunerile, se imprimă un stil de muncă dinamic și eficient.

Acest ansamblu de idei novatoare, de cerințe obiective de a așeza pe baze cu totul noi raporturile dintre om și societate, de aplicare a principiilor eticii și echității socialiste, exprimă creșterea puternică a rolului partidului, reprezentînd în același timp, premise ale înfăptuirii saltului calitativ uriaș ce va consta în ridicarea treptată a conștiinței maselor largi la nivelul de înțelegere și de responsabilitate propriu membrilor partidului, în contopirea, din acest punct de vedere, a partidului cu poporul.

În etapa făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare treptată spre comunism, Partidul Comunist Român, partid de guvernămînt a cărui maturitate și capacitate de acțiune se adîncesc continuu, pe măsura integrării sale tot mai organice în întreaga societate, asigură poporului nostru — din ale cărui rînduri își extrage forța și sistemul de valori profund umane pe care le promovează — mersul ferm înainte pe calea progresului și civilizației.

Constantin NICA

³⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate, vol. 13, București, Ed. politică, 1978, p. 298

⁴⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate, vol. 14, București, Ed. politică, 1977, p. 539

⁵⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate, vol. 7, București, Ed. politică, 1973, p. 504—505

Înfăptuirea revoluției agrare — un proces complex tehnic, organizatoric, economic și social

Prima campanie agricolă din noul cincinal — un salt calitativ pentru realizarea unor producții sporite

CONGRESUL al II-lea al consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărâni, care și-a desfășurat lucrările sub înalta președinție a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a analizat și aprobat căile concrete de dezvoltare și modernizare a agriculturii în noul cincinal, care să asigure satisfacerea într-un grad tot mai înalt a nevoilor economiei naționale, ale aprovizionării populației cu produse agroalimentare.

Pornind de la necesitatea trecerii la o nouă calitate în întreaga activitate din agricultură, va trebui făcut totul pentru realizarea unor producții sporite la culturile de cereale și plante tehnice, în horticultură și zootehnie, în celelalte subramuri.

În vederea realizării producțiilor prevăzute, trebuie să acționăm în primul rînd pentru **valorificarea cu maximum de randament a întregii suprafețe agricole**, prin executarea unor lucrări care să ducă la creșterea potențialului productiv al pămîntului, la combaterea proceselor de eroziune și a excesului de umiditate, la redarea în producție a terenurilor sărăturate și slab productive.

Recentul Decret al Consiliului de Stat privind normele obligatorii pentru executarea lucrărilor agricole de bază la culturile de cereale și plante tehnice are în vedere tocmai de a reglementa folosirea rațională a pămîntului și aplicarea unitară a tehnologiilor moderne pentru fiecare cultură, care, împreună cu alte acțiuni agrotehnice, să asigure realizarea producțiilor planificate.

O altă sarcină ce revine fiecărui județ, fiecărui consiliu unic agroindustrial de stat și cooperatist, fiecărei unități agricole de producție este **ridicarea fertilității solului**, prin stabilirea și asigurarea elementelor nutritive corespunzător cerințelor plantelor, astfel încît pe toate solele să avem producții mari și constante.

Legat de aceasta, este necesar să se acționeze cu toată răspunderea tehnologică și organizatorică pentru exploatarea rațională și cu eficiență economică ridicată a **suprafețelor irigate**.

Dacă avem în vedere și gradul înalt de înzestrare tehnică a agriculturii cu tractoare și mașini, cu care putem mecaniza complet majoritatea lucrărilor, avem imaginea completă asupra posibilităților de aplicare a tehnologiilor pe lucrări, pentru realizarea sarcinilor pe care conducerea partidului le-a pus în fața agriculturii.

Așa cum a arătat secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, acum, la începutul campaniei agricole din acest an, trebuie să luăm toate măsurile pentru a asigura realizarea tuturor lucrărilor de cea mai bună calitate și în perioadele optime, ca garanție a unor producții ridicate la toate culturile.

Condițiile meteorologice din iarna ce s-a încheiat au fost favorabile pentru agricultură, acest avantaj trebuie să fie bine exploatat.

Pentru a asigura cadrul tehnic și organizatoric corespunzător de executare a lucrărilor agricole din această primăvară, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a întocmit un program de măsuri, prin a cărui realizare să încadrăm executarea lucrărilor în perioadele optime și de bună calitate.

În prezent avem încă mari restanțe la arături, pe suprafețe rămase din toamnă; cu atât mai mult, specialiștii din unitățile de producție trebuie să mobilizeze eforturile pentru încheierea executării acestora cît mai grabnic, pînă la desprimăvărare, urmărind evoluția timpului și realizarea unei arături de bună calitate, asigurînd — prin gradul de mărunțire a solului, prin incorporarea cît mai bună a resturilor vegetale — calitatea pregătirii patului germinativ, pentru însămînțare.

Concomitent, o preocupare majoră pentru specialiștii din unitățile de producție și din organele agricole județene o constituie asigurarea semințelor și materialului săditor, la nivelul necesarului și cu o valoare biologică ridicată, pentru a putea realiza culturi cu densitățile prevăzute în normele tehnice. De altfel, tehnologiile de producție întocmite pentru acest an de către minister împreună cu Academia de științe agricole și silvice aduc îmbunătățiri în privința metodologiei de pregătire, condiționare și tratare a semințelor, pentru a avea garanția calității acestora, în așa fel încît după însămînțare să avem o răsărire uniformă, cu plante viguroase.

Pe baza indicațiilor conducerii partidului, privind înfăptuirea unei profunde revoluții agrare, care să cuprindă folosirea largă a rezultatelor cercetării și încheierea acțiunii de zonare a culturilor, începînd cu acest an s-a trecut la stabilirea structurii soiurilor și hibrizilor la principalele culturi agricole, ținînd seama de condițiile pedoclimatice și de resursele termice, pînă la nivel de microzonă în cadrul unităților.

În scopul valorificării cu maximum de eficiență a resurselor naturale ale țării și eliminării pierderilor provocate de condițiile pedoclimatice nefavorabile, s-a trecut la o nouă etapă în zonarea culturilor, urmărindu-se realizarea unei concordanțe între cerințele biologice ale culturilor față de climă și sol și repartiția teritorială a acestor resurse.

Așa de exemplu, pentru amplasarea în teritoriu a hibrizilor de porumb, s-au confruntat indicii termici specifici grupelor de maturitate, cu resursele caracteristice fiecărei zone. Totodată, s-a avut în vedere ca în fiecare zonă termică să se cultive hibrizi din mai multe categorii de precocitate, pentru valorificarea integrală a potențialului termic, în condițiile organizatorice specifice campaniei.

Pentru a evita riscul neajungerii la maturitate a porumbului, cu care ne-am confruntat în ultimii 4—5 ani, în fiecare zonă s-au amplasat hibrizi ale căror cerințe termice să fie mai mici cu cca 30°C față de potențialul zonei. Ca această acțiune să fie finalizată, este necesar ca specialiștii să cunoască riguros resursele pedoclimatice specifice zonei de activitate și cerințele biologice ale plantelor, să se familiarizeze cu elementele referitoare la interacțiunea dintre plantă-sol-climă — noțiuni necesare pentru înțelegerea și aplicarea corectă a măsurilor luate și a celor care vor fi stabilite în perspectivă.

O altă acțiune importantă care se desfășoară în prezent este legată de fertilizarea culturilor. S-a acordat o atenție deosebită programului de fertilizare cu îngrășăminte organice, prin folosirea tuturor resurselor existente în unități; numai în completarea elementelor fertilizante se aplică îngrășăminte chimice. Desigur, aceasta vizează fertilizarea ogoarelor și în special a terenurilor care se ară în această primăvară.

Pentru culturile de toamnă continuă administrarea de îngrășăminte chimice pe suprafețele nefertilizate, sau fertilizate unilateral în toamnă; dozele stabilite asigură un raport optim între elementele fertilizante, astfel încît să nu se mai manifeste, ca în anii trecuți, fenomenul de cădere a plantelor, ce constituie mediu optim de instalare a bolilor și determină pierderi față de producția potențială.

Pentru menținerea în cultură a întregii suprafețe de cereale păioase, se urmărește în permanență evoluția stării de vegetație

Teodor CHEȚAN
M.A.I.A.

(Continuare în pag. 5)

APORTUL COOPERAȚIEI DE CONSUM LA CREȘTEREA PRODUCȚIEI AGRICOLE (II)

Sectorul propriu de producție agricolă

IN AFARĂ de organizarea producției de porci și pui care să fie livrați pentru creștere și îngrășare gospodăriilor populației, fiecare cooperativă de consum are posibilitatea să organizeze un **sector propriu de producție agricolă**, ale cărui produse să fie valorificate prin unitățile de alimentație publică, desfăcute către populație sau livrate la export. În primul rînd, pot fi utilizate pentru creșterea porcilor și păsărilor resturile culinare rezultate în alimentația publică, precum și unele furaje achiziționate pe plan local.

Unele cooperative de consum din zona de deal-munte au organizat cu bune rezultate, **crescătorii de ovine**, asigurînd cantități mari de produse pentru autoconsum, pentru aprovizionarea populației și pentru fondul statului. În județul Argeș au înființat **stîne pentru ovine cooperativele de consum din comunele Rucăr, Dragoslavele, Dimbovicioara, Bascov**. Foarte bune rezultate a obținut cooperativa de consum din Horezu, jud. Vilcea, care în fiecare din ultimii 10 ani a crescut cîte 1 200 ovine, din care cca. 1 000 oi mame. În afară de mieii obținuți din propria crescătorie, cooperativa crește și îngrășă în fiecare an cîte 2 000—3 000 de ovine, provenite de la achiziții, obținînd însemnate cantități de produse pentru piața internă și pentru export. Astfel, în anul 1979 cooperativa menționată a livrat la export 3 262 de ovine îngrășate, în greutate totală de 135,5 t, pentru care a încasat suma de 1 946 mii lei; în afară de acestea a mai vîndut 5 392 kg lînă, 6 645 kg brînză telemea, 126 kg urdă, 628 kg carne din sacrificări și 126 piei, ajungîndu-se la venituri totale de 2 379 mii lei din care aproape 200 mii lei beneficii. Anul trecut rezultatele au fost mai slabe (influențate și de condițiile meteorologice nefavorabile), totuși s-au îngrășat și livrat pentru export 1 660 ovine cu o greutate totală de 52 450 kg, iar pe piața internă s-au vîndut: 4 207 kg lînă, 3 491 kg brînză telemea, 1 500 kg carne din sacrificări și 250 piei. Pentru 1981 cooperativa a planificat să crească numărul ovinelor la 1 500 capete (din care 1 200 oi mame) la sfîrșitul anului; de asemenea, va organiza o crescătorie cu 1 000 de găini, în vederea unei mai bune aprovizionări cu ouă a laboratoarelor de cofetărie, restaurantelor și motelurilor din rețeaua cooperativei.

Sectoarele proprii de producție agricolă ale cooperației de consum pot fi organizate cu bune rezultate prin cola-

borarea cu unitățile agricole socialiste sau cu gospodăriile populației. Astfel, U.J.C.C. Argeș a prevăzut în **programul de cooperare pentru dezvoltarea producției agricole în perioada 1981—1985: cultivarea de căpșuni, coacăze, afine și mure pe 100 ha, din care 30 ha în cooperare cu cooperativele agricole de producție și 70 în cooperare cu gospodăriile populației; popularea cu pește a lacurilor și bălților existente în județ în cooperare cu deținătorii acestora; creșterea a 500 mii de pui de o zi, în cooperare cu C.A.P.-urile și cu sprijinul direcției agricole județene.**

În cadrul județului Argeș s-au organizat și urmează a se extinde **acțiunea de cooperare pentru preindustrializarea fructelor și legumelor**. Anul trecut s-a realizat cooperarea cu C.A.P. Schitu Golești pentru **prelucrarea fructelor de pădure**, obținîndu-se o producție de 1,5 mil. lei. În actualul cincinal vor fi realizate acțiuni de cooperare pentru prelucrarea și semiindustrializarea fructelor, cu C.A.P.-urile Vedea, Domnești, Aninoasa, Boteni, Cimpulung, ajungîndu-se la o valoare a producției de 20 mil. lei; de asemenea, prin cooperarea cu C.A.P.-urile din Căldărani, Stolnici, Izvoare și Rătești, **preindustrializarea legumelor** va ajunge la o valoare de 5 mil. lei.

Organizarea prestărilor de servicii pentru industrializarea unor produse ale producătorilor agricoli

ÎN SCOPUL satisfacerii într-o măsură cît mai mare a nevoilor de consum ale producătorilor agricoli și membrilor lor de familie cu zahăr, ulei și alte produse, prin Decretul Consiliului de Stat s-a stabilit pentru unitățile socialiste de profil, obligația ca începînd din acest an să presteze servicii pentru prelucrarea materiilor prime obținute de aceștia prin cultivarea terenurilor pe care le dețin în folosință sau în proprietate personală.

Producătorii care predau spre industrializare produse agricole primesc — în raport cu cantitatea și calitatea materiei prime — cantitățile de zahăr, ulei sau alte subproduse rezultate din prelucrare. De exemplu, pentru 100 kg semințe de floarea soarelui predate pentru industrializare, producătorul primește 38,6 l ulei și 30,0 kg șroturi (un furaj eficace).

Decretul stabilește că preluarea pentru industrializare a produselor agricole se face de către cooperația de consum, care trebuie să organizeze primi-

rea, depozitarea și transportul lor la unitățile de stat ale industriei alimentare, plata făcîndu-se din produsele rezultate la industrializare. De exemplu, pentru 10 kg semințe de dovleac producătorul primește 2,5 l ulei și 6,0 kg șroturi, reținîndu-se 1,0 l ulei din care se acoperă cheltuielile de prelucrare ale unităților de industrializare precum și cele pentru plata în lei a comisionului și a rabatului comercial cuvenit, potrivit legii, unităților cooperației de consum.

Producătorul agricol poate opta pentru **plata în natură sau în bani a tarifului de prestare**, modificîndu-se corespunzător cuantumul diferitelor produse pe care le primește ca rezultat al industrializării. De exemplu, pentru 100 kg porumb în cazul cînd plata prestației se face în bani producătorul primește: 1 l ulei, 60 kg mălai și 15 kg tărîțe, pe cînd în cazul plății în natură a prestației, producătorul primește: 0,5 l ulei, 72 kg mălai și 10 kg tărîțe.

Deosebit de importantă este prevederea că **organizarea prestărilor de servicii pentru industrializarea unor produse ale producătorilor agricoli va putea fi extinsă și la alte produse agricole vegetale și animale** cum sînt: lapte, fructe, struguri, carne și altele, cu plata în natură sau în bani. Pentru dezvoltarea zootehniei în gospodăriile populației, în condițiile cînd acestea nu sînt aprovizionate cu lăvrit sau cu alte nutrețuri industriale bogate în proteină, vitamine și substanțe minerale, organizarea prelucrării laptelui în unități situate la distanțe mici de locul de producție ar face posibilă creșterea cantității de lapte marfă și utilizarea eficientă a laptelui degresat zerului, zarei în hrana vițelilor, porcilor și păsărilor, cu efecte recunoscute asupra menținerii sănătății și realizării unor producții superioare.

Noile orientări privind **repartinizarea în teritoriu a industriei alimentare**, cît mai aproape de locul unde se produce materia primă, ca și cele privind **dimensionarea unităților de prelucrare a produselor agricole** în module de capacități mici și medii vor face posibilă dezvoltarea într-un ritm rapid a prestărilor de servicii pentru industrializarea unor produse ale producătorilor agricoli. În acest sens, considerăm că în zonele necooperativizate de deal-munte, cooperația de consum ar putea să-și asume nu numai preluarea, ci și **industrializarea unor produse ale producătorilor agricoli**, organizînd prese de ulei de proporții mici, uscătorii de fructe la care să se utilizeze combustibil local, industrializarea sau preindustrializarea fructelor, legumelor și a laptelui, măcărării etc.

Organizarea prestărilor de servicii pentru industrializarea unor produse

ale producătorilor agricoli este o problemă pe cât de actuală pe atât de importantă pentru sprijinirea și cointeresarea materială a producătorilor în realizarea unei mai bune autoaprovizionări cu produse agroalimentare. Pentru ca acțiunea să conducă la efectul scontat, ea trebuie să fie bine organizată și popularizată de către organele de conducere a agriculturii, cooperația de consum și consiliile populare. Un rol deosebit de important revine M.A.I.A., CENTROCOOP, C.S.P., Ministerului Finanțelor, Comitetului de Stat pentru Prețuri, în ce privește stabilirea normelor tehnice privind preluarea, depozitarea, transportul, determinarea conținutului util și al randamentelor de prelucrare al materiilor prime agricole predate de producători, precum și de predare a produselor industrializate și de decontare a operațiunilor între unități.

Măsuri organizatorice necesare

PENTRU REZOLVAREA eficiență a sarcinilor ce revin cooperației de consum atât în valorificarea produselor agricole din gospodăriile populației cât și în organizarea sectorului propriu de producție agricolă sînt necesare unele măsuri care vizează conducerea și organizarea mai bună a unor activități ce se desfășoară într-o mare diversitate de condiții locale.

Astfel, este necesară asigurarea bazei tehnico-materiale corespunzătoare, care să ușureze munca de colectare, depozitare și transport a produselor agricole preluate de la populație, astfel încît să se reducă pierderile cantitative și deprecierea calitativă și să se diminueze cheltuielile de circulație.

Afișarea la locuri vizibile și popularizarea condițiilor de contractare și

achiziții a prețurilor pe calitate, sezoane și alte criterii de diferențiere, a altor avantaje de care beneficiază producătorii agricoli încă nu a devenit o practică curentă la toate unitățile cooperative de consum.

În ceea ce privește sectorul propriu de producție agricolă, este necesară studierea condițiilor în care acesta poate fi organizat — din punctul de vedere al dimensiunii, al tehnologiilor de producție, al investițiilor și mijloacelor de producție necesare, al încadrării cu personal muncitor calificat, astfel încît să se realizeze randamentele medii corespunzătoare unei activități rentabile. De exemplu, considerăm neeficientă activitatea maternității de scroafe organizată de cooperativa de consum din comuna Brăduleț-Argeș care, deși are o vechime de 4 ani, în 1980 — la un efectiv mediu anual de 55 de scroafe — a livrat populației pentru îngrășare numai 140 de porci, iar la începutul anului 1981, numai jumătate din efectivul de scroafe era gestant. Desigur că, într-o asemenea situație se impun măsuri complexe cu caracter tehnic, organizatoric și economic.

În vederea așezării activității de producție pe principiul autogestiei economice, este necesar ca la fiecare unitate să se elaboreze plan de producție și buget de venituri și cheltuieli, cu un număr variabil de capitole și indicatori, diferențiați după specificul activității, dimensiunea sectorului de producție, structura producției, tehnologia practică și alte condiții locale. Planul de producție și bugetul de venituri și cheltuieli trebuie să orienteze organele de decizie și colectivele de oameni ai muncii participante la activitatea de producție nu numai asupra cantităților de produse ce se impun a fi realizate, pe perioade, ci și asupra gradului de asigurare a bazei tehnico-materiale și forței de muncă necesară, a modului

de organizare a producției, calității și valorii acestora, asupra costurilor de producție și rezultatelor financiare pentru fiecare produs în parte. Corespunzător specificului fiecărei activități de producție, este necesară introducerea unui sistem informațional simplu și eficient, care să permită organelor de coordonare cunoașterea modului cum se desfășoară activitatea productivă, a consumurilor materiale și de forță de muncă în raport cu producția obținută, a costurilor unitare de producție, a situației livrărilor și a rezultatelor financiare.

În vederea unei activități de producție agricolă cât mai eficientă se impune sporirea asistenței tehnice de specialitate care poate fi asigurată prin specialiștii din unitățile agricole socialiste, prin cei încadrați de cooperația de consum la unitățile productive proprii, cât și prin specialiștii de la circumscripțiile agrozooveterinare din zonele necooperativizate de deal-munte.

Așa cum s-a subliniat la al II-lea Congres al agriculturii, M.A.I.A., UNCAP și CENTROCOOP vor trebui să acționeze mai intens pentru dezvoltarea cooperării pe bază de contract, între unitățile agricole socialiste sau cele ale cooperației de consum și gospodăriile populației pentru creșterea și îngrășarea de animale, păsări, a animalelor mici de blană, pentru creșterea viermilor de mătase și a albinelor, în vederea realizării în condiții mai bune a sarcinilor de livrare la fondul de stat.

Îmbunătățindu-și continuu activitatea, cooperația de consum își va putea mări contribuția la dezvoltarea agriculturii, la ridicarea satului pe noi trepte de progres economic și social, la buna aprovizionare a populației.

N. DAVID

Prima campanie agricolă din noul cincinal

(Urmare din pag. 3)

a acestora și în mod deosebit executarea lucrărilor de evacuare a apelor în exces, adunate pe solele mai puțin nivelate. Este necesar ca în toate județele, prin mobilizarea generală a locuitorilor satelor, a celorlalți lucrători din unitățile agricole, să se execute canale de evacuare a apelor de pe culturi, astfel ca să nu se piardă nici o palmă de pământ din semănăturile de toamnă.

Executarea în condiții de calitate superioară și în perioadele optime a volumului mare de lucrări din această primăvară necesită asigurarea și pregătirea în cele mai mici amănunte a utilajelor agricole care vor fi folosite. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, prin Direcția generală economică a mecanizării, a stabilit toate măsurile necesare pentru executarea unor reparații de calitate și efectuarea recepției utilajelor de către echipe de specialiști.

Sîntem în măsură să afirmăm că la ora actuală avem pregătite tractoarele și mașinile agricole pentru executarea lucrărilor din această primăvară.

Programul de desfășurare a înșămînțării a fost pregătit minuțios, în fiecare județ, pînă la nivel de consiliu unic și unitate agricolă de producție.

De asemenea, s-a desfășurat o cuprinzătoare acțiune de instruire a cadrelor de specialiști și mecanizatori, astfel încît de la începutul campaniei să se atingă ritmurile zilnice planificate, atât la pregătirea terenului, cât și la înșămînțare.

O problemă asupra căreia s-a insistat în mod deosebit, pe lângă asigurarea semințelor și a calității acestora, a fost pregătirea semănătorilor și reglajul acestora, pentru ca, printr-o

distribuire uniformă a semințelor (ca adîncime de încorporare și distanțe între boabe), să se obțină o densitate de boabe germinabile la unitatea de suprafață, conformă normelor tehnice stabilite.

Revine o mare răspundere specialiștilor din unități, inginerilor șefi și șefilor de fermă (care sînt și responsabili ai formațiilor mari de tractoare, pe grupe de lucrări — pregătirea terenului, semănat, erbicidat), în ce privește buna organizare a formațiilor de lucru, respectarea întocmai a tehnologiilor stabilite, pentru a realiza înșămînțări de cea mai bună calitate, primă garanție a obținerii recoltelor planificate.

Potrivit măsurilor luate de conducerea de partid și de stat, în această primăvară unitățile agricole vor beneficia de importante cantități de substanțe chimice pentru erbicidarea culturilor. Este necesar să se acționeze cu toată răspunderea în pregătirea și aplicarea erbicidelor, pentru ca să realizăm culturi curate, lipsite de buruienile care an de an ne-au dijmuit producția.

Acțiuni deosebite se întreprind, de la minister și pînă la nivelul unităților agricole de producție, în sectorul hortivitecol. Se desfășoară intens lucrările de pregătire a răsădurilor necesare plantării legumelor extratimpurii și timpurii, în spații adăpostite, precum și a celor care urmează a fi plantate direct în cîmp; se pregătește terenul pentru înșămînțarea mazărei și rădăcinoaselor, ca și solarile. Toate aceste lucrări sînt menite să asigure condiții favorabile realizării programului de aprovizionare a populației cu legume încă din primele zile ale primăverii, să creeze baza materială pentru producerea unor cantități cât mai mari de legume, pentru industrializare și pentru alte nevoi.

Măsurile luate, baza tehnico-materială asigurată, eforturile lucrătorilor din agricultură constituie baze solide pentru realizarea producțiilor planificate din acest an.

Dezvoltarea accelerată a bazei

de materii prime și energetice

Cărbunele — amplu acțiuni de gospodărire rațională și ridicare a calității

— „R. E.” în sprijinul activității desfășurate în bazinul carbonifer al Olteniei *) —

EXTRAGEREA ȘI FURNIZAREA operativă către termocentrale a unei cantități cât mai mari de cărbune, de o calitate ridicată, obținut la costuri cât mai scăzute, reprezintă o prioritate de necontestat în cadrul eforturilor care se desfășoară în întreaga țară pentru dezvoltarea accelerată a bazei de materii prime și energetice. În cadrul acestor preocupări, sarcini însemnate revin unităților care își desfășoară activitatea pe platforma carboniferă a Olteniei. Pentru îndeplinirea integrală a prevederilor din planul pe acest an — așa cum arătam în prima parte a acestui articol — unitățile de aici dispun de o strategie de acțiune bine fundamentată, coroborată riguros cu cea a centralelor termoenergetice și a unităților constructoare de mașini furnizoare de echipament tehnologic, cu măsuri și responsabilități concrete care să conducă în final la obținerea de energie în cantități sporite și cu cheltuieli mici. În vederea

transpunerii ei în practică este realizată în prezent o mare concentrare de forțe în bazinul carbonifer al Olteniei, a căror desfășurare riguros coordonată sub conducerea și cu sprijinul larg al comitetului județean de partid, a celorlalte organe de partid și de stat locale a permis extragerea în primele două luni ale acestui an a unor mari cantități de cărbune energetic. Important este însă ca și în continuare experiența bună obținută în unitățile fruntașe să fie extinsă și generalizată, în așa fel încât prevederile de plan să fie îndeplinite integral. În sprijinul îndeplinirii acestei cerințe vom aborda în continuare unele probleme legate de perfecționarea activității în realizarea investițiilor, utilizării raționale a mijloacelor de transport a cărbunelui de la punctele de extracție la termocentrale, precum și de atingerea operativă a parametrilor proiectați în funcționarea tuturor agregatelor de producere a energiei electrice, de funcționarea lor la indici cât mai înalți.

Punerea în exploatare la termen a noilor capacități de producție

ÎNTRU PROBLEMELE MAJORE ale combinatului figurează și crearea din vreme a cât mai multe și productive fronturi de lucru. Pentru aceasta o atenție deosebită este acordată realizării programului de investiții. În cazul respectiv este vorba de efectuarea descoperțurilor în zonele prevăzute a se deschide noi exploatare la zi sau abațaje în subteran, de efectuare a lucrărilor pregătitoare (drumuri de acces, desecări etc.).

Faptul că o asemenea problemă este tratată cu responsabilitate ne-o dovedesc realizările din primele luni ale anului curent; au fost puse în exploatare câteva mine cu posibilități de producție între 800 000 și peste 1 milion tone cărbune pe an. Astfel, în bazinul Gorjului, la întreprinderea Jilț a fost pusă în exploatare mina Cosmănești, la Peșteana-Nord a început, de asemenea, să producă prima linie tehnologică la o nouă carieră; noi exploatare au fost puse în funcțiune și în câteva zone din

județul Mehedinți. Noile capacități, dotate cu complexe mari de extracție a cărbunelui, cu benzi transportoare mecanizate etc., permit obținerea unor randamente ridicate și livrarea către beneficiarii a unor însemnate cantități de cărbune.

Pentru acest an sînt, de asemenea, prevăzute a fi puse în exploatare alte câteva cariere la zi și mari abațaje în subteran. **Concentrarea activității factorilor de răspundere pentru realizarea conform graficelor a tuturor lucrărilor prevăzute va asigura atît pentru acest an, cît și pentru 1982 fronturi de exploatare de mare capacitate**, ceea ce va avea o mare importanță pentru buna desfășurare a lucrărilor de extracție a cărbunelui și livrarea ritmică a acestuia către beneficiari.

O deosebită atenție se cere acordată efectuării lucrărilor de descoperțare — care includ activități deosebite: excavare de pămînt, desecări, organizarea de drumuri, punerea în evidență a cantității și calității cărbunelui etc. Dat fiind că asemenea activități solicită o concentrare de forțe umane și mecanizate, se cere în permanență realizată o organizare bună, astfel încît toate lucrările să fie efectuate conform prevederilor. Din păcate mai sînt rămîneri în urmă în zonele Tismana, Rovinari, Jilț etc. Or, asemenea întîrzieri în efectuarea lucrărilor pregătitoare conduc la limitarea fronturilor de exploatare a cărbunelui, la imposibilitatea de a acoperi cantitativ și calitativ cerințele beneficiarilor.

Nu mai puțin importantă este în acest domeniu și asigurarea, montarea la timp, a utilajelor de mare productivita-

te pentru exploatarea propriu-zisă a cărbunelui. Din păcate, la unele cariere, asemenea utilaje întîrzie să fie montate pe de o parte, datorită neprimirii la termen, conform prevederilor din contracte, a unor piese și subansamble de la furnizori, iar pe de altă parte, din lipsa sprijinului și asistenței tehnice necesare. Este o datorie atît a furnizorilor, respectiv a unităților constructoare de mașini, cît și a beneficiarilor, de a colabora îndeaproape, rezolvînd operativ toate problemele ce le ridică montarea și punerea în funcțiune la termen a tuturor utilajelor și instalațiilor prevăzute în programul de dotare a exploatărilor miniere.

Un alt domeniu care vizează deopotrivă interesele unităților din zonă cît și ale țării îl reprezintă redarea în circuitul agricol în termene cît mai scurte a terenurilor din care a fost extras cărbunele. Este adevărat că în ultima vreme s-au făcut progrese și în acest domeniu. Cu toate acestea există încă un decalaj între prevederile de plan și realizări. În mod concret există o rămîneri în urmă la predare pentru fertilizare a 1 400 ha teren. Ținînd seama și de suprafața care va trebui să fie redată în circuitul agricol în acest an — numărul hectarelor se ridică la circa 5 000. Este o suprafață mare, care repusă în producția agricolă cît mai repede, va asigura un surplus de produse agricole pentru aprovizionarea populației. Iată de ce considerăm că și această problemă să fie privită de toți factorii implicați cu răspundere maximă, respectîndu-se termenele și măsurile de fertilizare stabilite pentru ca cele 5 000 de

*) „Revista economică” continuă acțiunea desfășurată cu consecvență în sprijinul activității din bazinul carbonifer al Olteniei (R.E. nr. 31, 33, 37, 51/1980 și nr. 10/1981) prin prezentarea în acest număr a concluziilor dezbaterilor organizate în marile unități miniere și în termocentralele de pe această platformă privind noi modalități concrete de acțiune ce trebuie adoptate pentru sporirea cantității și calității cărbunelui extras și producerea de energie mai multă și la costuri scăzute.

hectare teren agricol să fie redată în circuitul productiv.

Perfecționarea fluxului de transport de la punctele de extracție la termocentrale

DESIGUR, deosebit de important nu este numai ca să fie extrasă o cantitate cât mai mare de cărbune, ci și ca aceasta să ajungă cât mai repede la termocentrale. Se cer depuse în continuare eforturi sporite pentru perfecționarea întregului flux al transportării cărbunelui de la punctele de extracție la termocentrale, de la benzile de transport din mine și cariere la depozitele unităților miniere și ale termocentralelor și de aici spre instalațiile de concentrare și de ardere în agregatele termoenergetice.

În abordarea acestui program complex de acțiune s-a pornit de la cerința perfecționării conceptuale a sistemului de aprovizionare cu cărbune, pe rutele cele mai eficiente din punct de vedere al minimizării cheltuielilor de transport. Concret, s-a trecut pe această bază la **arondarea exploatărilor** în jurul cîte unei anumite termocentrale. Conform acestui sistem de organizare, termocentrala Rovinari are arondate carierele din zona Rovinari și minele Rogojelu, Pinoasa și parțial Urdari; termocentrala Turceni, minele și cariera din zona Jilț, Peștea-Nord și sud, și parțial mina Urdari; termocentrala Ișalnița, unitățile miniere din zona Motru, inclusiv cariera Lupoia. Aplicarea în practică, în cel mai scurt timp a acestui mod de lucru va conduce la înlăturarea transportului foarte costisitor și neeconomic efectuat în prezent cu autocamioanele, de la cariere și mine la termocentrale. Pentru aceasta însă, se cer întreprinse eforturi sporite din partea tuturor factorilor implicați pentru:

● **Consolidarea rețelei de transport magistrale a cărbunelui pe bandă, atît în ce privește extinderea sa, cît și perfecționarea dotării sale cu instalații auxiliare capabile să asigure o calitate ridicată a produsului vehiculat.** În acest sens este necesar ca unitățile producătoare să acorde un sprijin sporit beneficiarilor din bazinul carbonifer al Olteniei pentru acoperirea transportoarelor magistrale cu bandă în vederea protejării de intemperii și degradare a cărbunelui extras, pe o distanță de 56,7 km, precum și pentru construirea în anii 1981—1982, pe aceste transportoare magistrale, a unui număr de 10 instalații dotate cu concașoare pe bare rotative pentru presfărîmarea cărbunelui și eliminarea corpurilor străine.

O situație căreia trebuie să i se acorde maximum de atenție este și cea privind asigurarea unui flux continuu de transport prin evitarea producerii de ruperi ale benzilor transportoare din cauciuc, precum și pentru repararea lor operativă în caz de avarie. Problema prezintă cu atît mai multă importanță dacă se ia în considerare faptul că în anii trecuți circa 38% din totalul timpului nelucrat datorită întreruperilor accidentale a avut drept cauză ruperea

benzilor de cauciuc. Iată de ce se impune ca în cadrul unităților chimice producătoare să existe o preocupare sporită pentru punerea la punct a soluțiilor de vulcanizare la rece și la cald a covoarelor de bandă din cauciuc. Asimilarea în producție a unei asemenea soluții întîrzie de ani de zile, deși există promisiuni numeroase în acest sens, reînnoite anual de întreprinderile de profil, dar neonorate, ceea ce face ca numărul de ore de „căderi accidentale“ la aceste utilaje să se mențină ridicat. Pe de altă parte, se cere mult mai mult luată în considerare opinia beneficiarilor din bazinul Olteniei ca furnizorii de covoare din cauciuc să îmbunătățească în continuare parametrii tehnici și de durabilitate ai acestor produse, în așa fel ca ele să aibă o durată de funcționare sporită și în condițiile scăderii temperaturii sub 5°C, care de altfel se ivește frecvent în perioada de iarnă.

● **Extinderea transportului pe calea ferată, care în locul combustibilului lichid, poate folosi la combustie cărbune inferior, disponibil în zonă.** Lărgirea rețelei liniilor ferate va permite, totodată, realizarea unei continuități ridicate a transportului în timpul iernii, înlăturînd greutățile care se înregistrează în anii trecuți datorită ruperii benzilor transportoare din cauciuc atunci cînd se înregistrează temperaturi scăzute. Preocupările factorilor responsabili sînt orientate în acest sens spre punerea cît mai rapidă în funcțiune a unei linii ferate care să aprovizioneze termocentrala Rovinari, a altei linii de la Cocoreni la termocentrala Turceni. Pe această cale acolo unde este apreciată de specialiști ca oportună, se cere realizată o concentrare de eforturi pentru ca în locul transportului pe bandă care are un cost ridicat, de circa 106 lei pe tonă, cărbunele să fie transportat pe C.F.R. cu cheltuieli unitare reduse cu circa 35%.

● **Extinderea rețelei de drumuri, atît pentru sporirea accesibilității la cărbunele din carieră, cît și la cel depozitat în diferite puncte de concentrare a benzilor magistrale de transport.** Este vorba de accelerarea lucrărilor pentru darea în exploatare a circa 200 km de drumuri, precum și de asigurarea pe această cale a accesului în lungul transportoarelor magistrale, pe drumuri betonate sau pietruite (117,7 km în anii 1981—1983).

● **Adaptarea operativă a utilajelor de transport la specificul activității de exploatare a cărbunilor în cariere.** Astfel, specialiștii din cadrul combinatului apreciază că actualele tipuri de autobasculante livrate de unitățile constructoare de mașini nu sînt întotdeauna în concordanță cu specificul condițiilor dificile de lucru impuse de efectuarea transportului, ceea ce determină dese întreruperi în funcționare, diminuarea cantității de cărbune transportat la beneficiari față de prevederile de plan. Pentru cerințele specifice exploatărilor la zi din bazinul Olteniei se consideră că sînt necesare tipuri de autobasculante cu sisteme de transmisie și hidraulice de dimensiuni și robusteți mai mari decît cele furnizate pînă acum.

● **Preluarea mai operativă de către centralele termoelectrice a stocurilor de cărbune livrate de către unitățile miniere.** O asemenea acțiune se cere efectuată cu mai multă operativitate în special de termocentrala Turceni, care deși trebuia să preia zilnic o cantitate de 20 000 tone de cărbune, nu preia decît 12 000 de tone pe zi, restul cărbunelui rămînînd în stoc la depozitele de la Jilț și Cocoreni.

Utilizarea la parametri înalți a grupurilor energetice de la termocentrale

CADRULUI DEOSEBIT creat prin măsurile tehnico-organizatorice luate în unitățile miniere pentru extracția și livrarea cărbunelui la cote ridicate cantitativ și calitativ i se adaugă și acțiunile valoroase stabilite la termocentralele beneficiare — acțiuni menite să faciliteze creșterea producției de energie electrică, prin utilizarea la parametri proiectați a fiecărui grup energetic din dotare. Evident, studiile și analizele ce au avut loc pe marginea rezultatelor obținute în anul 1980, cît și în întreg cincinalul precedent, au relevat și în cazul termocentralelor din Oltenia, pe lingă unele neajunsuri survenite din partea furnizorilor de cărbune și utilaje, și diferite deficiențe proprii în conducerea proceselor tehnologice, în executarea operativă a reparațiilor etc. Ținînd seama de aceasta și avînd în vedere sarcina de a se trece în cel mai scurt timp la obținerea energiei prin utilizarea la cazanele de ardere numai a cărbunelui, fără nici un gram de păcură, au fost stabilite acțiuni și măsuri corespunzătoare.

Astfel, pentru ca fiecare grup energetic să producă la puterea nominală (în majoritatea cazurilor — 330 MW), o primă măsură ce s-a impus a fost **sporirea calității cărbunelui utilizat pentru combustie**, fapt care a necesitat suplimentarea cu două unități a numărului de mori pentru a se asigura un combustibil corespunzător unei arderi intensive, capabile să degaje temperatură la cote înalte. Concomitent a rezultat **necesitatea asimilării unor concentrate** cu ajutorul cărora să se poată efectua o separare a prafului de cărbune de particolele de steril. Măsura respectivă va asigura condiția ca partea calitativă a cărbunelui (cărbune măcinat fin fără steril) să fie așezată la bază în arzătoare — permițînd astfel o ardere completă și a părții de deasupra, care mai poate include și impurități. Un prim bloc de concentrate va fi realizat la termocentrala de la Rovinari pînă la 9 mai a.c., iar restul la începutul trimestrului IV. Pe această linie unele perfecționări s-au impus și în ce privește arzătoarele. S-a stabilit ca necesară, de pildă, **introducerea unui grătar de post-ardere rotativ care să impulsioneze arderea completă a cărbunelui** (în tehnologia actuală o parte

Vasile BOESCU
Bogdan PĂDURE

(Continuare în pag. 14)

Piloni ai creșterii eficienței

MODERNIZAREA TRANSPORTULUI UZINAL

Creșterea productivității muncii, micșorarea cheltuielilor, îmbunătățirea fluxurilor de fabricație

SPORIREA EFICIENȚEI ECONOMICE constituie una din coordonatele esențiale ale trecerii la o nouă calitate în activitatea economico-productivă a unităților industriale, o condiție fundamentală a creșterii continue a aportului acestora la dezvoltarea generală a societății. „O însemnătate deosebită capătă în actuala etapă, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, aplicarea fermă a noului mecanism economico-financiar, întărirea autoconducerii muncitorești și autogestiunii, reducerea cheltuielilor și creșterea beneficiilor, asigurarea unei activități economice rentabile în toate unitățile”.

În contextul acestor importante sarcini și preocupări, abordarea problemelor referitoare la sistemul actual de transport uzinal capătă o importanță deosebită, justificată, pe de o parte, de faptul că activitatea de deplasare a obiectelor muncii în procesul de producție reprezintă un factor de condiționare directă a continuității proceselor, determinând realizarea ritmică a fabricației, iar pe de altă parte, de faptul că efortul financiar pentru transportul uzinal deține încă o pondere însemnată în cheltuielile de producție.

Raționalitatea traseelor de circulație

PROBLEMELE TRANSPORTULUI UZINAL au un caracter complex, deoarece cuprind atât elemente tehnice și economice, cât și aspecte privind psihologia și securitatea muncii. De aceea, la analiza acestor probleme trebuie luați în considerare toți factorii care influențează eficiența acestuia: obiectul transportului, căile de transport și modul de organizare a utilajului folosit etc. Importanța economică a transportului uzinal în producția modernă este determinată de un complex de considerente, între care:

a) spațiile de producție și halele întreprinderilor devin tot mai mari; în consecință, distanța dintre secții și locurile de muncă se mărește și ele tot mai mult, acest aspect fiind și mai evident în cazul unei producții specializate (întreprinderile „Semănătoarea”, „23 August”, I.M.G.B., „Vulcan”, „Aversa”, „Timpuri Noi”, „Progresul”-Brăila, În-

treprinderea de mașini electrice București);

b) **adâncirea continuă a diviziunii muncii**; în legătură cu aceasta, relațiile de cooperare și eliminarea stocurilor intermediare dintre operații, ateliere și secții au căpătat o importanță sporită;

c) **tendința de creștere a greutateii unor produse complexe — mașini-unelte grele, agregate multioperaționale** (utilaj tehnologic, motoare cu ardere internă de mari puteri, nave etc.). Prin urmare, trebuie transportate atât cantități cât și greutăți mai mari, ceea ce impune adeseori modificarea condițiilor tehnico-organizatorice.

Deosebirile dintre un transport uzinal rațional și unul nerațional devin evidente pe baza unor considerente, legate strâns de eficiența activității. Bunăoară, pentru a produce o tonă de piese într-o turnătorie sînt deplasate (manipulate) diferite materiale și SDV-uri în greutate totală de 150—200 tone. Într-o unitate similară, datorită unei mai bune organizări a transportului, a fost necesară manipularea a numai 70 tone de material pentru fabricarea unei cantități identice de piese turnate finite (date rezultate din analiza efectuată în sectoarele de turnătorie ale întreprinderilor „Semănătoarea”, „23 August”, „Timpuri Noi” din București).

Aceste exemple conduc la necesitatea reorganizării activității de transport uzinal, determinarea **drumului cel mai scurt** pe care trebuie deplasată o anumită încărcătură, cu **consumul cel mai redus de timp, de energie, de forță de muncă și de mijloace de transport**. Operațiunea respectivă trebuie să conducă la optimizarea transportului, concomitent cu găsirea de mijloace care să permită mecanizarea și automatizarea operațiunilor de manipulare.

Gamă variată de sisteme de mașini și utilaje

MODERNIZAREA transportului uzinal și manipularii materiilor prime, materialelor și produselor finite în unitățile constructoare de mașini din țara noastră impune includerea, în sistemele de organizare adoptate, a unei game variate de mașini și instalații. Astfel, pentru deservirea diverselor sectoare

ale economiei, ar fi necesară executarea în întreprinderile specializate a următoarelor sisteme de mașini de ridicat și transportat: sistemul de macarale pe pneuri; sistemul mașinilor pentru industria construcțiilor și materialelor de construcții; sistemul mașinilor pentru magazii și depozite; sistemul mașinilor pentru transport intern pe sol; sistemul mașinilor pentru containerizare; sistemul mașinilor pentru mecanizarea porturilor.

Dotarea întreprinderilor constructoare de mașini pentru anii 1981—1985 cu utilajele și instalațiile de ridicat și transportat specifice sistemelor menționate, încadrarea lor într-o concepție unitară privind organizarea transportului uzinal contribuie la creșterea eficienței economice a acestei activități. În 1981 producția industrială a M.I.C.M. crește cu circa 1,68 ori față de 1976. Sporul de producție, în 1981, ca urmare a aplicării programului special de mecanizare, va fi de 8,32 ori mai mare față de 1976, fapt ce duce la concluzia că s-au făcut progrese în mecanizarea transportului uzinal, însă ponderea sporurilor de producție raportate la valoarea producției industriale este încă mică, ea reprezentînd o medie de aproape 2,3% pe cincinalul 1976—1980. De asemenea, productivitatea muncii a crescut în același interval de timp de 7,39 ori, ca urmare a aplicării programului special de mecanizare complexă a transportului uzinal, a lucrărilor de încărcare-descărcare și de reorganizare a unor fluxuri tehnologice.

Cu toate acestea se mai ridică încă o serie de probleme privind asigurarea în anii 1981—1985 a necesarului de mașini de ridicat și transportat ca produse finite necesare sistemelor de transport uzinal și de manipulare. Întreprinderile specializate din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini (Întreprinderea mecanică Timișoara, I.U.R.T. Lugoj, Întreprinderea mecanică Dr. Petru Groza, I.C.M. Boeșca, Întreprinderea mecanică Topleț, I.F.M.A. București și altele), care au sarcina să realizeze în actualul cincinal 96% din necesarul de mașini de ridicat și transportat pentru nevoile întregii economii naționale, vor trebui să acorde toată atenția asimilării mijloacelor care sînt mult solicitate, și care asigură creșterea mecanizării diferitelor operații.

Aceasta o impun înseși cerințele proprii ale unităților industriei construc-

șilor de mașini. În contextul respectiv trebuie să arătăm că raportat la situația pe economie, ponderea personalului angrenat în activitatea de transport uzinal în centralele industriale ale M.I.C.M. este încă mare (în medie pe cincinalul 1976—1980 circa 12,77% din totalul pe economia națională). Dintr-un calcul efectuat pe baza datelor centralizate la M.I.C.M., rezultă că o creștere a productivității muncii în activitatea de transport uzinal și manipulare de la 2 100 t/om an la 3 300 t/om an se poate realiza prin imbinarea sistemelor de organizare cu dotări cu instalații și utilaje de înaltă tehnicitate. Pe această bază se poate obține o economie relativă de aproape 26 000 persoane la nivelul anului 1981.

De o mare eficiență în acțiunea de realizare a sistemelor mijloacelor de transport este **tipizarea și unificarea producției**. Pentru ca acțiunea să aibă caracteristicile unui proces de eficiență maximă, este util să se realizeze, în funcție de cerințele sistemelor de mecanizare și modernizare a transportului uzinal, și condițiile concrete pentru realizarea de componente (module) tipizate. Extinderea tipizării în domeniul mașinilor de ridicat și transportat, de pildă, poate cuprinde podurile rulante de uz general, podurile rulante de graifâr, macaralele portal de uz general, macaralele turn, automacarale, a căror fabricație în cincinalul 1981—1985 poate fi organizată pe baza unor tehnologii moderne axate pe unificare până la nivel de produs, conducând la o creștere însemnată a productivității muncii, economisirea de materii prime, materiale și energie și implicit sporirea eficienței în activitatea de execuție.

Asimilarea de produse noi și procesul de integrare a transportului

STUDIILE de specializare și profilare a producției întocmite pentru grupa de autovehicule și alte utilaje autopropulsate evidențiază că atât în cincinalul actual, cât și în perioada următoare, dezvoltările de noi capacități vor fi orientate spre un concept mai modern, elastic. Aceasta implică schimbări substanțiale și în organizarea transportului uzinal și anume realizarea unei structuri bazate pe următoarele genuri de unități: linii tehnologice, ateliere, secții, fabrici, întreprinderi profilate și specializate cu un transport uzinal paletizat, dirijat și unitar conceput; unități de montaj produse finite (întreprinderile de autoturisme de categorie mică, autovehicule utilitare ușoare, autobuze, autocamioane speciale ș.a.); unități de montaj componente finale (de motoare cu aprindere prin comprimare, ambreiaje, osii și punți, cutii de viteză hidromecanice ș.a.); unități producătoare de componente — piese prelucrate, subansamble sau echipamente mărunte (producătoare de pistoane, segmenti, bolțuri, supape, arbori cotiți, roți dințate și axe pentru cutii de viteze, amortizoare, rulmenți ș.a.).

Fiecare din acestea ridică probleme de eficiență economică a organizării transportului din secții și între secții. Multe din întreprinderile existente se

vor dezvolta, în continuare, pe profilul actual, care corespunde cerințelor de specializare a producției (Mecanică fină-Sinaia, Piese auto Sibiu, „Triumf“ Cluj ș.a.). De asemenea, actualele întreprinderi producătoare de autovehicule sau utilaje autopropulsate, Autocamioane și „Tractorul“ — din Brașov Mecanică Muscel, Autoturisme Pitești, „Semănătoarea“ București ș.a.) își vor simplifica considerabil profilul, rămânând ca unități de montaj produse finale, cu unele secții specializate în fabricația de componente, care se vor produce însă centralizat pentru asigurarea întregului necesar în domeniul respectiv. Privitor la ansamblul acestei grupe mari de produse este necesar de a sublinia două aspecte deosebit de importante și care condiționează în mod direct realizarea eficientă a dezvoltării preconizate, a organizării raționale a transportului uzinal, și anume:

— asigurarea unor capacități de cercetare-dezvoltare puternic specializate pe fiecare din componentele de bază ale acestei grupe de produse, cunoscând că nivelul tehnic, calitatea, competitivitatea și, respectiv, eficiența fabricării produselor finale ale transportului uzinal sînt strict determinate de existența unei producții de componente aflate la cel mai înalt nivel posibil din toate punctele de vedere;

— promovarea unor acțiuni de cooperare interuzinală și specializare a producției în domeniul componentelor, care să permită, pe de o parte, creșterea seriilor de fabricație, iar pe de altă parte, o diversificare și mai accentuată a sortimentului de produse finite, bazată pe o producție specializată și livrarea reciprocă de componente.

Elemente de orientare în perspectivă

O CARACTERISTICĂ fundamentală a fabricației de utilaje tehnologice este repetabilitatea redusă a execuției unui sortiment nominalizat (unicat și serie mică), aceasta atrăgînd după sine o pondere importantă a costului concepției în cheltuielile de realizare a produsului și în asigurarea acestora la termenele solicitate de beneficiari. Ridicarea pe o treaptă superioară a concepției utilajelor tehnologice prin adîncirea tipizării și unificării în proiectarea lor se impune cu urgență și are implicații deosebite în organizarea transportului uzinal. În acest scop este necesară coordonarea activității de concepție a institutelor de cercetare, proiectare și inginerie tehnologică pentru punerea în practică a unui amplu program de tipizare și unificare în domeniul dotărilor cu utilaje. În cadrul acestui program este necesar să se abordeze probleme specifice, orientate spre linii tehnologice complete, utilajele care intră în componența liniilor, organe și elemente care intră în componența utilajelor, etc.

Înfăptuirea acestui program este un proces complex de asimilare a fabricației în țara noastră a unor familii de utilaje, tehnologii și linii tehnologice complete, printre care și de transport

uzinal. Peste 50% din greutatea produselor din profilul industriei noastre constructoare de mașini este constituită din piese turnate și forjate cu o prelucrare ulterioară prin aşchiere. Există tendința de creștere a acestei ponderi, odată cu mărirea seriilor de fabricație și a complexității pieselor. Asigurarea cu semifabricate turnate și forjate la nivelul exigențelor sectoarelor prelucrătoare constituie o premisă de bază pentru o activitate eficientă în construcția de mașini. Din aceste considerente prognoza dezvoltării cantitative și calitative a producției de piese turnate și forjate, inclusiv fundamentarea propunerilor pentru anii 1981—1985, a făcut obiectul unor studii speciale pe ansamblul ramurii.

Coordonat cu dezvoltarea capacităților de producție de piese turnate și forjate, precum și cu tehnologiile din domeniul respectiv s-au elaborat studii speciale pentru dezvoltarea producției de echipament tehnologic necesar acestor sectoare în care transportul uzinal ocupă un loc important. Este de subliniat că în variantele cu structură îmbunătățită a industriei construcțiilor de mașini necesarul de piese turnate și forjate este superior mai ales din punct de vedere al calității pieselor respective. În același timp, ținînd seama de investiția specifică mai ridicată în cazul acestor variante, determinată în principal de sectoarele calde, în perioada 1981—1985 se impune o organizare superioară a transportului intern adaptat pentru condițiile de lucru la benzi sau conveier.

Mutațiile care vor avea loc în procesele tehnologice din întreprinderi vor conduce în mod firesc și la o organizare mai bună, eficientă a transportului uzinal. Se are în vedere că unele din mașinile, utilajele și instalațiile ce se vor fabrica să conducă la o organizare mai bună și a transportului uzinal. Iată de ce întreprinderile trebuie să acorde mare atenție în activitatea de asimilare a produselor noi și integrare a transportului uzinal în procesul de producție, astfel încît să se asigure din faza de concepție:

— folosirea containerizării și paletizării la maximum, cu containere special adaptate la reperele cu mare serie de fabricație;

— organizarea de magazine modulate pe verticală, deservite de translațoare cu mișcări orizontale și verticale;

— utilizarea vehiculelor specializate pentru transportul containerelor din magazine la intrarea pe liniile de fabricație;

— folosirea căilor cu role între mașinile, liniile tehnologice cu efect gravitațional, spre a se reduce consumul de energie;

— dotarea fiecărei mașini-unelte cu un aparat de ridicat simplu, pneumatic sau electric ușor manevrabil, în scopul reducerii consumului de energie;

— optimizarea traseelor de circulație;

— folosirea transportului prin portoare suspendate, în cazul producției de serie mare, a liniilor polyvalente, între ateliere și secții distincte, și în cazul montajului pe conveier.

Desigur, la măsurile enunțate pot fi adăugate și altele în funcție de specificul și condițiile concrete din fiecare întreprindere.

Barbu Gh. PETRESCU

Reducerea costurilor de fabricație — factor hotărîtor al creșterii eficienței

SPORIREA eficienței producției materiale prezintă o importanță decisivă în actuala etapă de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, de trecere a României în acest cincinal de la stadiul de țară socialistă în curs de dezvoltare la acela de țară cu un nivel mediu de dezvoltare economică. „Sînt necesare măsuri hotărîte, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din octombrie 1980, pentru creșterea eficienței economice și reducerea continuă a consumurilor materiale — care din păcate continuă să fie încă destul de mari“.

Cerința stabilirii unor criterii judicioase

PRINTRE factorii care antrenează nemijlocit creșterea eficienței economice a producției, un loc deosebit îl ocupă reducerea continuă a costurilor de producție — obiectiv de bază al sporirii eficienței economice. Acest fapt este perfect explicabil, dacă avem în vedere că, cu cît costurile de fabricație vor fi mai reduse, cu atît va fi mai mare venitul net, cu atît mai mari sînt posibilitățile de creștere și modernizare a economiei, de ridicare a bunăstării poporului. Economia de muncă socială, indiferent de nivelul la care se obține, este reflectată în esență prin nivelul costurilor pe unitatea de produs care, practic, constituie elementul caracteristic al eficienței economice. Iată de ce imperativul a obține, cu un volum dat de mijloace, maximum de rezultate constituie o sarcină de prim ordin pentru fiecare unitate economică. Pornind de la însemnătatea deosebită a costurilor de fabricație, de la faptul că eficiența economică constituie un concept dinamic și complex care sollicită în permanență găsirea unor noi soluții de economisire a muncii sociale, și mai ales luînd în considerare caracterul restrictiv al resurselor naturale, cerința imperioasă a economisirii lor, împlinirea acestui comandament major trebuie să devină o cauză a fiecărui colectiv de muncă, o preocupare constantă de zi cu zi.

Faptul că valoarea producției nete se află în relație de inversă proporționalitate cu nivelul cheltuielilor materiale de producție, impune necesitatea acordării unei atenții sporite analizei critice a costurilor de fabricație la fiecare produs în parte, pe fiecare element de cheltuieți, precum și a soluțiilor tehnologice, urmărindu-se diminuarea consumurilor specifice, înlocuirea materialelor scumpe și deficitare, lichidarea cheltuielilor neeconomice. În costuri trebuie să se reflecte cheltuielile **realmente necesare**, justificate economic, pentru fabricarea unui anumit produs.

În acest context, un rol deosebit de important îl au analizele privind respectarea cît mai riguroasă a normelor de consum pe fiecare produs, modernizarea unor tehnologii învechite, reproiectarea unor produse supradimensionate. După opinia noastră, instituirea și generalizarea unui sistem de evidențiere operativă a modului în care sînt respectate normele de consum de materii prime, materiale, combustibil și energie electrică pe fiecare loc de muncă ar putea contribui la mai buna gospodărire și utilizare a resurselor materiale, la inițierea unor măsuri concrete care să frîneze eventualele depășiri ale consumurilor normale. Această acțiune ar putea fi completată cu defalcarea și urmărirea realizării valorii producției nete, a costurilor de fabricație pe secții, linii tehnologice sau pe produs. În acest mod s-ar putea cunoaște, în paralel cu evoluția realizării planului producției nete, abaterile cheltuielilor de fabricație față de cele planificate și sectoarele de activitate unde se cer acțiuni practice de îmbunătățire a soluțiilor de execuție, de înlocuire a unor materiale, de folosire mai rațională a mașinilor și utilajelor, de perfecționare a gradului de calificare a forței de muncă. În aceste condiții s-ar putea dezvolta o adevărată școală de formare a gîndirii economice, de generalizare a spiritului gospodăresc, în cadrul căreia oamenii muncii, în calitatea lor de pro-

prietari, producători și beneficiari vor deveni participanți mai activi la realizarea bunurilor materiale în condiții de înaltă eficiență economică.

Un aport deosebit în acțiunea de compensare a efectelor pe care le are actualizarea prețurilor de producție și de livrare la resursele de materii prime de bază îl poate avea reexaminarea generală a tuturor normelor de consum și a standardelor în vigoare, pornindu-se de la cele mai bune realizări, asigurîndu-se acestora o temeinică fundamentare analitică. Urmărindu-se conservarea și economisirea resurselor materiale, un accent deosebit trebuie pus — atunci cînd sînt reanalizate nivelurile cu care realizăm diferite produse — pe urmărirea scăderii simțitoare a consumurilor energetice cumulate pe unitatea de produs, pe introducerea unor noi tehnologii de fabricație, pe asimilarea unor produse cu performanțe tehnico-funcționale îmbunătățite, pe scăderea greutății produselor, mai ales la utilajele tehnologice, concomitent cu refolosirea materialelor, recondiționarea și reutilizarea pieselor și subansamblelor. Sînt premise menite să asigure generalizarea experienței pozitive. De asemenea, în această vastă acțiune de scădere simțitoare a nivelului general al costurilor, ni se pare oportună — paralel cu analiza critică a fiecărui element component al cheltuielilor de fabricație — încurajarea specializării întreprinderilor în fabricarea acelor produse în cazul cărora se înregistrează costul cel mai redus. Așa, de exemplu, în industria siderurgică ar putea fi luată în considerare specializarea combinatelor în producerea acelor tipuri de oțeluri la care nivelul costurilor este cel mai favorabil. Criteriul minimului costului de producție ar putea constitui baza repartizării prin plan a producției de oțel pe combinate siderurgice.

Tot pe această linie, un aport substanțial revine accentuării procesului de tipizare și asigurare a interșanjabilității, cu efecte directe asupra costurilor și mării seriei de fabricație. Cu toate rezultatele dobîndite pînă în prezent în această direcție, sînt necesare în continuare eforturi pentru reducerea la strictul necesar a numărului de tipuri de bază, tipodimensiuni de materiale, subansamble, mașini, instalații și utilaje, pentru găsirea unor noi posibilități de utilizare multiplă a reperelor, pieselor și subansamblelor componente, toate acestea în scopul creșterii producției, productivității muncii și eficienței economice. În industria constructoare de mașini, de pildă, un aport însemnat în acțiunea de tipizare, cu efecte multiple asupra micșorării consumurilor de materii prime, combustibil și energie, în general de reducere a costurilor, îl poate aduce **dimensionarea mai judicioasă a mașinilor și instalațiilor**, în așa fel încît ele să poată fi utilizate modular, în funcție de natura materiei prime folosite, de cerințele tehnologiilor de fabricație ca și de necesitățile de consum.

Consumurile specifice — riguros fundamentate

PROCESUL de economisire a materiilor prime și materialelor presupune dimensionarea judicioasă a consumului de muncă trecută recunoscut în costurile de producție. După cum se știe, calculația de plan pe produs recunoaște în cost, la articolul „materii prime și materiale directe“, valoarea materialelor, conform normelor de consum, mai puțin „deșeurile recuperabile“*) Dat fiind faptul că în unele cazuri normele de consum sînt supradimensionate, pierderile tehnologice și netehnologice de-

*) Evaluate la un preț scăzut după relația :

$$M_d = G_b p_1 - (G_L - G_n) p_2$$

în care : M_d = valoarea articolului de calculație „materii prime și materiale directe“ ; G_b = greutatea brută a materialelor prelucrate ; p_1 = prețul (mediu) al materialelor intrate în operă ; G_n = greutatea netă a produsului ; p_2 = preț de scăzămînt pentru deșuri.

pășind uneori 30%, din cantitatea materialelor prelucrate, rezultă că în costul produsului finit este cuprinsă o parte însemnată a valorii acestora, fără a lua în calcul și cheltuielile pe care le antrenează prelucrarea și manipularea unor cantități sporite de materiale.

În metalurgie, de exemplu, se constată în stadiile primare de prelucrare — blumuri și sleburi — un raport subunitar nefiresc între costul total pe tonă și valoarea materiilor prime directe. Fenomen ce determină deformarea costurilor de producție. În sensul reducerii artificiale a acestora, fără a avea loc o îmbunătățire a utilizării metalului pe fluxul de fabricație. Restabilirea raportului subunitar între cheltuielile cu materiile prime directe și costul total, precum și eliminarea deformărilor transmise în cost ca urmare a modalității de calcul fac necesară, în primul rând, perfecționarea tehnologiilor de fabricație în vederea creșterii gradului de valorificare a materiilor prime și, în al doilea rând, luarea în considerare, la determinarea costului, a deșeurilor recuperabile la nivel normal — asigurându-se astfel stimularea eforturilor de reducere a acestora.

Pe de altă parte, greutatea netă a unor produse depășește atât nivelul rezultat din calculul caracteristicilor tehnico-funcționale, cit și realizările pe plan mondial. Transpunerea în fapt a imperativului reducerii gabaritelor și creșterii gradului de utilizare a materiilor prime și materialelor — condiție de bază a sporirii producției nete — face necesară și în acest context, după părerea noastră, reanalizarea modalităților de determinare a valorii materiilor prime și materialelor directe incluse în cost. Din acest punct de vedere, greutatea netă a produsului și coeficientul de utilizare a materiilor prime și materialelor devin criterii de selecție a variantelor de produs și a tehnologiilor optime de fabricație.**)

Stabilirea valorii materiilor prime și a materialelor directe recunoscute în costurile antecalulate se realizează în varianta propusă luându-se în considerare coeficientul de utilizare a acestora, precum și greutatea netă a produsului, ele urmând astfel, a avea caracter de normative stabilite în funcție de cele mai bune realizări obținute pe plan intern și internațional.

Necesitatea determinării riguroase a valorii materiilor prime încorporate în costul produselor, prin luarea în considerare a raportului dintre greutatea netă a produsului și coeficientul de utilizare, decurge din faptul că numeroase produse sînt supra-dimensionate, acțiune care este favorizată și de faptul că în unele sectoare planificarea producției fizice se face în tone. Formele de manifestare a acestui fenomen se concretizează prin abateri în plus la dimensiuni, încurajate de intervale mari de toleranță, livrări la dimensiuni de fabricație și cu margini naturale, în cazul laminatelor și adaosurilor mari de prelucrare, în cazul pieselor turnate și forjate. Ca urmare, în condițiile creșterii greutății specifice a laminatelor metalice în consumul total de metal, se înregistrează o diminuare a cantității utile și, în consecință, o creștere artificială a necesarului pe seama pierderilor tehnologice și netehnologice.

Din acest motiv considerăm că ar fi necesar ca în cazul laminatelor, prețul să fie stabilit în funcție de principala caracteristică a valorii lor de întrebuințare, lungimea sau suprafața utilă pentru profile și respectiv tablă. În aceste condiții, tendința de maximizare a normativului de scoatere din metalurgie în detrimentul coeficientului de utilizare din industria constructoare de mașini, evidentă în această perioadă, va fi contracarată în favoarea eficienței economice. De asemenea, în scopul stimulării economisirii materialelor ar fi necesar să se studieze posibilitatea introducerii ca indicator complementar al producției fizice a **greutății maxime pe unitatea de măsură**. Din studiile efectuate în unele unități din industria metalurgică și constructoare de mașini a rezultat posibilitatea folosirii unor indicatori ca : greutatea maximă pe unitate de lungime și dimensiune la tevi și profile laminate ; greutatea maximă pe unitatea de suprafață și dimensiune la table și benzi laminate, ceea ce ar determina producătorii să renunțe la abaterile în plus de la dimensiuni ca modalitate de facilitare a realizării planului fizic. Se impune, în același timp, limitarea intervalelor de toleranțe prevăzute în STAS-uri și norme interne în concordanță cu realizările pe plan mondial în acest domeniu și stipularea — ca o condiție de calitate — a eliminării marginilor naturale la producător.

** În acest caz, relația de determinare a materiilor prime și materialelor directe incluse în cost devine :

$$M_d = \frac{G_n}{K_u} [p_1 - (1 - K_u)p_2]$$

în care : M_d — valoarea articolului de calculație „materii prime și materiale directe” ; G_n — greutatea netă a produsului ; K_u — coeficientul de utilizare a materiilor prime ; p_1 — prețul (mediu) al materiilor prime ; p_2 — prețul deșeurilor recuperabile.

În acest scop devine necesară redimensionarea lotului optim la laminare prin luarea în considerare a consecințelor ce decurg din maximizarea normativului de scoatere în detrimentul coeficientului de utilizare. În același timp, pentru a favoriza livrările în condiții speciale, este necesară definirea și clasificarea caracteristicilor dimensionale și calitative ale laminatelor în concordanță cu cerințele principalelor categorii de utilizatori. Un argument de natură economică pentru susținerea acestor propuneri îl constituie și faptul că, în unele unități constructoare de mașini, aprovizionarea tablei la dimensiuni de fabricație și cu margini naturale a condus la coborîrea coeficientului de utilizare sub sarcina planificată, depozitele avînd destule cantități de tablă sub dimensiunile de utilizare pentru produsele din fabricație, rezultate de la debitare.

Analiza consumului de metal, identificarea abaterilor și cauzelor care le-au provocat întîmpină, în condițiile actualului sistem informațional, destule dificultăți generate, în primul rînd, de faptul că raportările statistice la profile laminate nu urmăresc decît evoluția normelor de consum, economiile sau depășirile rezultate din acestea, fără a avea în vedere **structura normei de consum**. Deși reglementările în vigoare operează cu indicatorii : consum brut, consum tehnologic și consum net, care permit nu numai cunoașterea consumului de metal, ci și a evoluției structurii sale, aceștia nu sînt concretizați în datele de seamă statistice actuale.

Viziune mai largă asupra cooperării

O **CONTRIBUȚIE** importantă în procesul de reducere a consumului de materii prime și materiale o poate aduce creșterea eficienței economice a cooperării în producție. Crearea condițiilor optime de funcționare a noului mecanism economico-financiar în domeniul cooperării impune cu necesitate, pe de o parte, analiza mai profundă a necesităților și eficienței cooperării și, pe de altă parte, perfecționarea modalităților de determinare a venitului net curîns în prețurile subsansamblelor din cooperare. Practica demonstrează că datorită cumulării în costul produsului final a venitului net al subsansamblelor din cooperare și a nerealizării avantajelor ce decurg din promovarea cooperării, respectiv reducerea normelor de consum și diminuarea cheltuielilor convențional-constante, poate avea loc uneori scumpirea și forțarea nivelului de preț al produselor finale realizate în cooperare.

Din cercetările efectuate a rezultat că, în general, cauzele care limitează în etapa actuală efectele pozitive ale cooperării în producție, afectînd indicatorii economici și procesul economisirii materiilor prime, combustibilului și energiei, sînt : imobilitatea relativă a prețurilor de producție ale subsansamblelor în condițiile mobilității costurilor la furnizorul și beneficiarul subsansamblelor ; reținerea unor unități față de producerea unor repere și subsansamble ce se caracterizează printr-un grad mai mare de dificultate ; nesincronizarea livrărilor cu necesitățile consumului.

Preîntîmpinarea efectelor nefavorabile provocate de cauzele amintite presupune promovarea cu mai mare fermitate a criteriului eficienței economice a cooperării, care constă în realizarea cel puțin a echilibrului între prețul de producție al subsansamblei obținut în condiții de specializare și costul aceleiași component realizat în condiții de integrare. În acest fel, motivația economică a relațiilor de cooperare o constituie, pentru producător și beneficiar, diferența între costul în condiții de integrare și cel al producției specializate. În spiritul unei depline echități este, totodată, necesar ca venitul net al subsansamblelor din cooperare să fie dependent de venitul net al produsului final baza de determinare și includere a venitului net în prețul subsansamblelor avînd rolul de a asigura proporționalitatea venitului net cu participarea la realizarea produsului final.

EFICIENȚA TUTUROR MASURILOR și acțiunilor de stimulare a reducerii costurilor de fabricație, de economisire și valorificare superioară a materiilor prime și materialelor este, deci, condiționată de promovarea cu consecvență a analizelor economice complexe care trebuie efectuate pentru fiecare produs în parte. În această viziune, costul unui produs, cheltuielile materiale cu care se obține trebuie să corespundă nu numai interesei unui producător sau beneficiar, ci să devină expresia intereselor economiei naționale, să reflecte și să orienteze preocupările pe calea trecerii la o nouă calitate în domeniul eficienței economice.

Constantin MARIN
Marin POPESCU
Ioan PREDO

Institutul de finanțe, circulație monetară și prețuri

PROBLEME ALE APROPIERII ȘI EGALIZĂRII NIVELURILOR DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ A ȚĂRILOR SOCIALISTE (1)

ÎN ÎNTREAGA sa politică economică externă, România acordă o importanță deosebită problemelor referitoare la înlăturarea decalajelor economice, la stimularea egalizării nivelurilor de dezvoltare economică a țărilor. Fenomenul este întru totul firesc dacă avem în vedere că „...Socialismul, așa cum afirmă tovarășul Nicolae Ceaușescu, atît ca mod de organizare a societății, cît și ca model nou de relații între țări își relevă superioritatea în modul cel mai concludent, demonstrînd că este singura cale pentru lichidarea urmărilor subdezvoltării, a fenomenului inegalității dintre state, pentru progresul multilateral și armonios al tuturor națiunilor lumii”¹⁾.

În consonanță cu cerințele noii ordini economice internaționale, ale progresului istoric contemporan

PROBLEMELE lichidării subdezvoltării, ale instaurării unor relații economice internaționale echitabile constituie conținutul economic fundamental al noii ordini ce se cere a fi instaurată în lume. Vechea ordine a ajuns astăzi să adincească puternic dezechilibrele din structura economiei mondiale afectînd grav însăși posibilitatea funcționării ei normale, în condiții de securitate și pace internațională. Totodată, progresul istoric contemporan presupune promovarea largă pe plan internațional a dreptului egal al statelor privind accesul la cuceririle progresului tehnico-stiințific mondial. Dezideratul menționat nu se poate realiza prin declarații și nici chiar prin bune intenții, dacă acestea nu sînt însoțite de măsuri ferme, pe plan național și internațional, care să impulsioneze lichidarea subdezvoltării și egalizarea nivelurilor de dezvoltare economică a țărilor.

În consonanță cu sensul progresului istoric contemporan, orînduirea socialistă, care se construiește în fiecare țară și care, prin vocația sa intimă, statornicește un sistem de relații noi, de egalitate și stimă între toți cetățenii, în mod obiectiv presupune ca și în relațiile dintre țări să se instaureze pe raporturi de deplină egalitate. Pentru înlăturarea decalajelor economice dintre țări, în mod obiectiv pledează astăzi numeroase cerințe ale progresului istoric contemporan, care vizează într-o măsură sau alta și țările socialiste. Însăși grija pentru prosperitatea și liniștea generațiilor viitoare, de la care nu se poate sustrage nici o națiune, impun crearea unui fundament economic trainic, în măsură să garanteze progresul, colaborarea și pacea între toate statele lumii.

Evaluarea nivelurilor de dezvoltare economică

APRECIEREA nivelurilor de dezvoltare economică a țărilor socialiste principal pornește de la natura relațiilor de producție, de la orînduirea socială nouă. Numai pe un asemenea temel pot fi realist evaluate atît rezultatele obținute în toate domeniile cît și potențele noi de care dispune socialismul.

a) În sensul strict economic, însă, nivelul dezvoltării economice exprimă starea calitativă în care se află forțele de producție dintr-o entitate național-statală. Se are în vedere deci, gradul de dezvoltare al forțelor de producție: al mijloacelor de producție, inclusiv măsura în care ele încorporează activitatea de cercetare, tehnologiile avansate de producție și gradul de

folosire eficientă a lor; nivelul de pregătire și utilizare a forței de muncă precum și modalitățile eficiente de îmbinare și funcționare a elementelor forțelor de producție.

b) Nivelul de dezvoltare economică al unei țări încorporează efectul cumulat al funcționării și îmbinării factorilor de producție la nivel micro și macroeconomic. Este vorba de structura dimensională și structura pe ramuri a economiei, de gradul ei de diversificare, precum și de gradul de integrare națională²⁾.

c) Nivelul de dezvoltare economică, în condițiile contemporane de creștere a interdependențelor dintre economiile naționale, include și gradul în care sînt extinse și nivelul calitativ la care se prezintă activitățile economice externe. Acestea se reflectă în volumul și structura comerțului exterior și cooperării economice cu alte țări. În ultimă instanță, nivelul de dezvoltare economică se oglindește în productivitatea muncii sociale, în economia de timp, la care, cum se exprima Karl Marx, se reduce pînă la urmă, întreaga economie. De menționat, că măsura în care se efectuează în societate economia de timp, depinde de nivelul de dezvoltare al forțelor de producție și de caracterul relațiilor de producție.

Indicatorii la care, de regulă, se apelează, în vederea evaluării nivelului de dezvoltare economică sînt cei care exprimă: volumul pe locuitor al produsului social, al venitului național sau produsului național brut, al producției industriale și agricole etc; cei care exprimă structura produsului social și a venitului național, a producției industriale, agricole sau a comerțului exterior, cei care exprimă nivelul productivității muncii și eficienței economice; indicatorii de bază ai nivelului de trai. O apreciabilă putere de generalizare o au indicatorii care exprimă volumul principalelor produse industriale și agricole pe locuitor. Pentru relevarea procesului de egalizare economică între țări se apelează și la indicatorii de dinamică prin care se exprimă ritmurile, cadența în care evoluează creșterea economică și măsura în care se lichidează sau nu decalajele economice dintre țări.

Obiectivele apropiierii și egalizării treptate a nivelurilor de dezvoltare economică a țărilor socialiste, nu sînt simple și nici ușoare. După cum se știe între țările socialiste au existat, de la cucerirea puterii, deosebiri notabile în privința nivelului lor de dezvoltare economică. Totodată, față de țările capitaliste dezvoltate economic, toate țările socialiste au moștenit, deși diferențiat, niveluri mai scăzute de dezvoltare a forțelor de producție. În această situație, revine în continuare socialismului sarcina istorică de a înlătura decalajele economice dintre țările care construiesc această orînduire. Astfel, procesul egalizării capătă o dublă dimensiune. Pe de o parte, egalizarea economică între țările socialiste, respectiv, înlăturarea efectivă a decalajelor economice dintre ele în procesul apropiierii și egalizării treptate a nivelurilor de dezvoltare economică al celor mai puțin dezvoltate, față de cele avansate, cu care este firesc să se compare. Pe de altă parte, asigurarea înlăturării treptate a decalajului economic ce mai departe toate țările socialiste de cele mai avansate țări capitaliste. Ambele aspecte au o determinare obiectivă, nu se opun, ci se interconstruiesc reciproc. În ambele sensuri însă, egalizarea nivelurilor de dezvoltare economică nu poate însemna o copie aidoma a structurilor economice a țărilor mai dezvoltate de către cele mai puțin dezvoltate. Aceasta și pentru că între țările socialiste au existat și, firesc, vor exista caracteristici național-statale specifice de îmbinare a factorilor de producție, de așezare a structurilor economice și pentru că, pe alt plan, structurile economiilor țărilor capitaliste avansate sînt purtătoare ale asimetriilor generate de orînduirea capitalistă și au particularitățile lor naționale. Problema egalizării nivelurilor de dezvoltare economică este cu atît mai com-

¹⁾ Nicolae Ceaușescu — România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 8, Ed. politică, București, 1973, p. 402

²⁾ Vezi „Economia Mondială. Tipologia economiilor naționale” Academia Ștefan Gheorghiu, Ed. politică, București, 1977, p. 26—27

Tabelul nr. 1

Evoluția structurii populației ocupate și a venitului național (1950, 1975 și 1979 în %)¹

Țara	Populația ocupată			Venitul național**			
	1950	1975	1979	1950	1975	1979**	
Bulgaria	A	11,4	41,5	44,0	50,8	65,3	
	B	79,5	28,1	24,9	42,2	22,0	18,4
Cehoslovacia	A	36,3	48,3	48,0	74,1	78,4	72,6
	B	38,6	15,6	14,3	15,0	8,7	6,4
Cuba	A	—	29,8	32,0	—	—	
	B	—	27,2	19,6	—	—	
R.D. Germană	A	43,7	49,5	51,0	47,9	66,5	70,6
	B	27,3	11,4	10,5	28,0	11,1	9,1
Mongolia	A	—	20,8	21,5	—	30,1	32,7
	B	—	44,9	41,6	—	22,4	19,5
Polonia	A	26,2	39,3	40,9	45,0	70,8	64,7
	B	54,6	30,8	26,6	40,0	14,8	15,9
România	A	14,2	38,7	42,4	44,0	65,6	73,5
	B	74,3	38,1	32,8	28,0	16,6	16,1
U.R.S.S.	A	28,0	38,0	38,5	64,0	64,0	62,1
	B	48,0	22,8	20,6	22,0	17,1	17,5
Ungaria	A	23,0	43,8	42,2	55,9	58,4	57,9
	B	51,0	22,6	21,8	25,0	16,4	16,3
Italia	A	36,7	46,5	38,3	57,9	59,8	60,2*
	B	23,6	17,3	15,5	17,8	15,7	10,8
Franța	A	39,1	39,3	37,1	64,3	65,7	62,1*
	B	22,4	12,2	9,1	12,7	8,8	7,8
R.F.G.	A	49,0	47,6	45,1	67,1	71,2	71,4
	B	14,0	7,0	6,5	7,0	4,0	4,1

A — Industrie și Construcții
B — Agricultură și Silvicultură

*) Pentru țările capit. dezl. datele se referă la P.N.B. și toate sînt pentru anul 1977

**) Datele sînt din 1978

†) Sursa: Anuarul Statistic al R.S.R., 1976-1979; Statisticele Spravoicnie Stran Cilenov SEV, 1976 și 1980; I. Dumitru: „Indicatorii de comparabilitate”, Academia „Șt. Gheorghiu”, 1977

o acuitate incomparabil mai scăzută. În condițiile menționate atât de diverse, țările socialiste au parcurs și parcurg etape istorice diferite ale construcției socialiste și evident se pot dezvolta în mod firesc, aplicînd creator materialismul dialectic și istoric la propriile realități.

Rezultă deci odată mai mult, diversitatea de condiții, experiențe și interese ale țărilor socialiste căreia trebuie să-i răspundă toate acțiunile de colaborare și deci greutatea pe care trebuie să le depășească țările în zidirea unui nou tip de relații economice internaționale. Tocmai de aceea se cuvin subliniate asemenea aspecte pentru că ele sînt reale, iar elaborarea unor rapoarte dintre țări deplin suverane și independente nu trebuie prezentată ruptă de viață, de realități, ca un proces idilic, fără contradicții și fără greutate. De altfel, considerăm că numai o înțelegere realistă poate da și adevărata dimensiune a responsabilităților uriașe care revine fiecărei țări în așezarea unui nou tip de relații internaționale, ca și interne deosebite, pe calea extinderii colaborării reciproce, bilaterale și multilaterale*).

Caracteristici și tendințe actuale ale procesului egalizării

ÎN APRECIEREA fenomenului dezvoltării economice se apelează la indicatorii de structură economică avînd în vedere că aceasta are un rol de mare importanță asupra creșterii productivității muncii sociale, mai cu seamă că ea se află într-o corelație intimă cu alți factori, care contribuie la rodnicia muncii sociale: factori naturali, economici, tehnici, social-politici.

Totodată însă nu este firesc a lăsa în suspensie alți factori de mare importanță pentru nivelul de dezvoltare economică al țărilor. În fond, există situații în care țări cu structuri apropiate, respectiv cu ponderi apropiate ale producției industriale în venitul național, sau ale industriei grele în volumul producției industriale au nivele foarte diferite ale venitului național pe locuitor sau ale venitului național creat pe o persoană ocupată în industrie. De aceea, absolutizarea indicatorilor de structură ar putea conduce la concluzii nerealiste potrivit cărora țările socialiste europene, și-ar fi egalizat, în principal, nivelurile de dezvoltare economică. (După datele din 1979, de exemplu aceste ponderi se situau între 70 la sută și 73,5 la sută în R.S.C., R.D.G. și R.S. România, între 62 la sută în Polonia, U.R.S.S. și Bulgaria și la un nivel de aproape pe 60 la sută în Ungaria) — Conf. tabel nr. 1). De aici ar rezulta că probleme deosebite pentru sti-

plexă, cu cît ea trebuie să se înfăptuiască în condițiile unei evoluții economice dinamice a tuturor țărilor socialiste. Pentru că egalizare, în general, și cu atât mai mult în condițiile socialismului, nu poate fi considerată drept o penibilă implorare a istoriei de a se opri, ori de a-și încetini cadența. Ea se pune în mod realist ca o cerință obiectivă, în sensul asigurării progresului istoric pentru toate țările, pe calea stimulării eforturilor celor mai puțin dezvoltate — proces care devine, tot mai evident, o condiție a dezvoltării armonioase pentru toți.

Egalizarea — în interesul tuturor statelor

INLĂTURAREA decalajelor economice constituie una din condițiile fundamentale ale construcției socialismului și ale edificării unui nou tip de relații economice internaționale între ele. În stimularea egalizării nivelurilor de dezvoltare economică, obiectiv trebuie să fie interesate toate țările.

În primul rînd, țările socialiste au caracteristici de bază similare, în măsură să genereze și să impulsioneze relațiile economice reciproce. Respectiv, ele au o bază economică de același tip — proprietatea socială, național-statală asupra mijloacelor de producție: au o orînduire de stat de același tip — puterea poporului, în frunte, cu clasa muncitoare, sub conducerea partidului comunist de guvernămînt; au o ideologie comună — materialismul dialectic și istoric ca mod de aplicare creatoare a marxism-leninismului în fiecare țară; au scopuri esențiale comune — construirea socialismului și comunismului.

În al doilea rînd, pentru că factorilor interni ai dezvoltării le revin rolul principal, hotărîtor. Or, eforturi proprii depun toate țările socialiste, iar prin aceasta este sprijinit procesul egalizării.

În al treilea rînd, toată istoria evoluției țărilor lumii demonstrează că chiar adoptarea unor norme juridice egale în relațiile între țări parțenere inegale din punct de vedere economic, nu pot asigura o deplină egalitate (vezi și R.E. nr. 9/1981).

În al patrulea rînd, după cum se subliniază și în Programul complex: „Solucționarea celei mai importate sarcini a construcției socialiste și comuniste — atingerea unui nivel mai înalt al productivității muncii sociale în țările socialiste, în comparație cu țările capitaliste — se îmbină în mod organic cu procesul de apropiere și egalizare treptată a nivelurilor de dezvoltare economică a țărilor”³⁾).

În al cincilea rînd, dezvoltarea economică rapidă a țărilor socialiste este puternic stimulată și de colaborarea dintre ele. Dar existența unor diferențe apreciable între nivelurile de dezvoltare economică a țărilor socialiste, ceilalți factori fiind dați, constituie, pentru fiecare perioadă, tot atîtea limite în calea extinderii relațiilor economice reciproce. De aceea, odată mai mult, apare cointeresarea obiectivă determinată, a tuturor țărilor socialiste în înlăturarea decalajelor economice dintre ele.

În al șaselea rînd, înlăturînd decalajele economice dintre ele, țările socialiste pot fi în măsură să ofere popoarelor un exemplu concludent de natură să ridice prestigiul internațional al socialismului.

Desigur că pașind pe calea adîncirii și perfecționării colaborării economice și tehnico-științifice, a construirii unor relații cu adevărat echitabile, partidele comuniste și muncitorești din țările socialiste au înțeles și înțeleg cu matură responsabilitate complexitatea unui asemenea proces. Unele greutăți avînd o determinare obiectivă sînt firești și nu pot fi depășite decît prin eforturi stăruitoare și de durată din partea tuturor țărilor. Aceste greutăți rezidă, înainte de toate, din însăși noutatea procesului colaborării de tip nou care nu poate merge pe căi bătătorite, ci dimpotrivă, trebuie să creeze noi exporturi lichidînd urmărirea politică de inegalitate din trecut. Ele rezidă și în faptul că la acest proces participă țări care au particularități istorice distincte ale vieții lor economico-sociale și spirituale, au limbi și obiceiuri diferite, prezintă caracteristici naționale specifice și se manifestă ca experiențe proprii, originale în construirea societății socialiste. De asemenea, țările socialiste au potențiale și niveluri de dezvoltare economică diferite, unele dintre ele, între care și țara noastră, fiind încă țări socialiste în curs de dezvoltare. Totodată, înfăptuirea reproducției lor sociale este în mod sensibil diferențiată legată de realizarea pe piața externă dat fiind faptul că piețele lor interne sînt foarte diferite și ca volum și ca structură. De aceea, dependentă, respectiv independentă reproducției sociale a țărilor de realizarea pe piața externă în general, de cea de pe piața reciprocă, în particular este atât de diferită încît pentru unele țări desfacerea și aprovizionarea în și de pe piața externă este vitală, în timp ce pentru alte țări ea se manifestă cu

3) Vezi Programul complex, broșura, 1973, p. 18.

*) Despre numeroasele realizări obținute de țările socialiste a se vedea și Revista economică, nr. 9, 27 febr. 1981.

mularea egalizării nivelurilor de dezvoltare economică nu ar exista, ceea ce evident, nu corespunde realității.

Dacă din situația menționată rezultă inconsistența absolutizării indicatorilor de structură în evaluarea nivelului de dezvoltare economică al țărilor, apoi nu este mai puțin greșită ideea inversă, cea a ignorării indicatorilor de structură. Este îndeobște cunoscut, de exemplu, că nicăieri în lume nu există o țară slab dezvoltată a cărei industrie să fie avansată și să dețină și o pondere mare în produsul național brut. Dimpotrivă, realitatea atestă faptul că țările cu economie dezvoltată au un nivel ridicat de industrializare, inclusiv a sectorului agricol, au o pondere mare a industriei în venitul național iar în cadrul industriei, ponderi și dinamici marcante ocupă construcțiile de mașini și de prelucrare a metalelor, producția de energie electrică, chimia, electronica, electrotehnica etc. De aceea egalizarea relativă a nivelurilor de dezvoltare economică a țărilor socialiste presupune, înainte de toate, o apropiere și omogenizare a calității mijloacelor tehnice și a resurselor de muncă. Pe orizontală, aceasta înseamnă proporții apropiate ale diferitelor sectoare în economiile naționale, o segmentare relativ asemănătoare a potențialului uman productiv al fiecărei țări pe ierarhia complexității activităților economice, începând cu cele din zonele de vîrf și terminînd cu cele din domeniile mai puțin complexe. Incontestabil, că o asemenea structurare a economiilor naționale presupune grade relativ asemănătoare de înzestrare cu tehnici și tehnologii avansate de folosire a științei în dezvoltarea economică, de pregătire și folosire a forței de muncă și deci, de obținere a unor niveluri mai apropiate ale productivității muncii sociale. Prin aceasta, nu numai că nu se exclude, dar se presupune existența și menținerea unor deosebiri sensibile între structurile economiilor naționale. Bunăoară, țara noastră, ca și alte țări cu condiții geografice și climatice asemănătoare, va menține o pondere corespunzătoare a agriculturii în structura economiei naționale, după cum alte țări vor menține ponderi mai mari ale industriei extractive.

Concluzia principală care rezultă din analiza datelor statistice constă în faptul că în toate țările, pe baza eforturilor populației, a avut loc un proces dinamic de industrializare socialistă care se reflectă atît în creșterea ponderii industriei în venitul național cît și în sporirea ponderii populației ocupate în industrie și construcții. Aceste ponderi, care s-au apropiat sensibil între țările socialiste europene, se datoresc ritmurilor mai dinamice în care a crescut industria țărilor socialiste mai puțin dezvoltate — Bulgaria, România, Iugoslavia.

Ponderea populației ocupate în industrie și construcții, deși diferențiată de țări, a crescut sensibil mai repede decît ponderea industriei și construcțiilor în venitul național, excepție făcînd doar R. D. Germană. Cu alte cuvinte, modificările rapide din structura populației ocupate se regăsesc într-o mutație relativ mai lentă a rezultatelor muncii, respectiv a venitului național creat de populația ocupată. Desigur, fenomenul menționat este influențat de mulți factori, dar el arată faptul că în țările socialiste o mare parte din cele trei decenii analizate a avut loc un proces preponderent extensiv al reproducției sociale. Nivelul cel mai ridicat al ponderii industriei și construcțiilor în venitul național l-a avut o îndelungată perioadă de timp Cehoslovacia și U.R.S.S., iar ponderea populației ocupate în industrie și construcții se află la cota cea mai înaltă în R.D. Germană. În schimb, nivelurile cele mai scăzute la ambii indicatori le-au avut mult timp între țările europene, România și Bulgaria. Se remarcă în toate țările socialiste, deși cu diferențieri apreciabile, o scădere mare a ponderii agriculturii în venitul național și o scădere și mai accentuată a ponderii populației ocupate în agricultură. Aceasta în condițiile în care, atît producția globală agricolă, cît și cea pe locuitor au crescut absolut. Totodată dacă se are în vedere raportul dintre ponderea venitului național creat în agricultură și ponderea pe care aceasta o deține în investițiile totale se poate observa măsura în care efortul investițional se reflectă în valoarea nou creată, respectiv, cîte procente din venitul național revin unui procent din investiții în această ramură economică. Astfel, acest raport este supraunitar în multe țări. Iugoslavia se situează pe poziția cea mai avansată — 1,8, iar între 1,1 și 1,5 aflîndu-se Mongolia, Vietnam, Bulgaria, România, Ungaria și foarte aproape de unitate în celelalte țări — R.D. Germană, Polonia, U.R.S.S., Cehoslovacia. De aici rezultă limpede faptul că eforturile investiționale se reflectă destul de favorabil și în creșterea producției agricole. Tocmai în acest context sînt formulate în multe țări carențe ce s-au manifestat și sînt preconizate măsuri pentru stimularea investițiilor, a modernizării rapide din această ramură economică. În industrie respectivul indicator (cu excepția Mongoliei era și mai favorabil în toate țările. Astfel, în industrie acest raport era în 1978 între 1,1—1,4 în Vietnam, Iugoslavia, R.D.G., România și Ungaria și între 1,5—1,7 în Cehoslovacia, U.R.S.S., Bulgaria, Polonia.

prof. dr. Grigore BOTOI
Academia „Ștefan Gheorghiu”

CĂRBUNELE

(Urmare din pag. 7)

din acesta nu se arde și este evacuat împreună cu cenușa), lucru important atît în ce privește valorificarea maximă a acestuia, cît și din punctul de vedere al reducerii volumului de cenușă ce se cere evacuată. O serie de îmbunătățiri au fost și vor fi efectuate și la instalațiile de bază cu ocazia reparațiilor capitale, astfel încît toate grupurile energetice să funcționeze fără întrerupere pe întreaga perioadă planificată, la parametrii cît mai înalți.

Măsuri și acțiuni care să faciliteze utilizarea rațională și eficientă a instalațiilor energetice au fost prevăzute în fiecare din cele 3 termocentrale (Rovinari, Turceni și Ișalnița) și în direcția sporirii continuității în asigurarea cu cărbune. A fost stabilit numărul de depozite cu cantitățile optime de cărbune care să răspundă acoperirii unui consum de cel puțin 30—35 zile. Prin aceasta se vor înlătura situațiile cînd necesarul de cărbune nu era asigurat (mal ales în timpul iernii) în cantitatea și calitatea necesară. Prin prelucrările ce vor avea loc în depozite se va ajunge la omogenizarea din punct de vedere al calității, la uscarea și înlăturarea elementelor străine din masa de cărbune (steril, pămînt, fiare etc.). Pentru buna

funcționare a unor depozite mari (1,3 milioane tone capacitate) este necesar să se asigure și utilaje care să efectueze mecanizat lucrările de introducere și scoatere a cărbunelui. În acest sens, de acord cu specialiștii din unitățile specializate în construirea de utilaje miniere au fost stabilite tipurile de mașini și agregate specifice depozitelor care să fie asimilate în termen cît mai scurt.

Sînt firește preocupări deosebite, care valorificate din plin vor asigura atingerea obiectivului de a produce energie cu utilajele existente la un nivel superior anilor precedenți. De altfel, în primele 2 luni din acest an termocentralele de la Rovinari, Ișalnița și Turceni, funcționînd normal au ajuns să producă cu aproape 30% mai multă energie electrică decît în perioada corespunzătoare din 1980. Este, într-adevăr, o realizare care marchează o nouă etapă, hotărîtoare pentru ca cele mai mari termocentrale ale țării să ajungă să producă la puterea nominală a instalațiilor din dotare, să asigure astfel cantități sporite de energie electrică cu cheltuieli cît mai mici.

★

De o deosebită însemnătate pentru realizarea programelor privitoare la

gospodărirea rațională a cărbunelui și creșterea producției de energie este și luarea în considerare a propunerii ca unitățile producătoare ale Combinatului minier Oltenia și termocentralele beneficiare de la Rovinari, Turceni și Ișalnița, care se află pe aceeași platformă industrială să se unifice — din punct de vedere organizatoric — într-o singură centrală de extracție și utilizare a cărbunelui, așa cum de altfel este organizată această activitate complexă miniero-energetică și în alte țări din lume. Propunerea merită toată atenția factorilor implicați, date fiind avantajele pe care le comportă: economisirea unui însemnat număr de personal tehnic și economic care se ocupă în prezent cu înregistrări și evidențe separate ale cărbunelui la producător și în utilizarea sa ca produs final și, respectiv, ca materie primă, concentrarea eforturilor atît în domeniul extracției cît și al prelucrării cărbunelui spre un obiectiv esențial al economiei: producerea de energie electrică într-un volum sporit și la costuri reduse. Tot în acest scop ar trebui mai atent examinată și propunerea ca indicatorul fizic de bază în aprecierea activității desfășurate în sectorul minier să fie o anumită cantitate de gigacalorii (și nu ca în prezent tona de cărbune extras), iar la nivel de combinat de extracție și valorificare a cărbunelui ca indicator să fie instituționalizat kilowatul-oră de energie produsă.

REZOLVĂRI CU SPRIJINUL „REVISTEI ECONOMICE“

Unde se produc...

COMBINATUL nostru a întreprins sondaje la diverse întreprinderi producătoare de scule din țară pentru procurarea unor filiere necesare execuției filetelui pe țevi. Deoarece nu am găsit încă întreprinderea producătoare a acestor scule, ne adresăm dv. în speranța că ne veți putea oferi această informație atât de prețioasă. Menționăm că lipsa filierelor ne împiedică să aplicăm unele măsuri de recuperare a materialelor de instalații de apă și gaz.

Eugenia RADU

secretarul organizației de bază P.C.F.
din Combinatul pentru lianți
și azbociment din Tirgu Jiu

★

ADRESINDU-NE Centralei industriale de mașini-unelte, mecanică fină

și scule am aflat că „filierele” rotunde pentru țevi STAS 8956-71 se execută la I.M.A.S.A. Sf. Gheorghe, str. Brașovului nr. 5, județul Covasna — întreprindere din cadrul CIAT Brașov, coordonată ca desfacere de CIMUMFS București. Dimensiunile de execuție ale filierelor sînt între 1/8” și 1 1/2”. În cazul în care B.J.A.T.M. din Tirgu Jiu nu poate rezolva cererea integrală a combinatului din localitate din repartiția de 870 bucăți emisă de centrală, urmează să se prezinte o cerere suplimentară pentru a fi analizată și rezolvată”. (Răspunsul este semnat de Dumitru Rada, șeful serviciului desfacere).

N.R. „Revista economică” va răspunde cu maximă operativitate tuturor celor interesați să afe unitățile producătoare a unor mașini, utilaje, scule etc., ca și cele care dețin în stoc anumite utilaje, materii prime și materiale.

Auxiliara sau productiva

IN LEGĂTURA cu recuperarea materialelor re folosibile menționez că în întreprinderea noastră se prelucrează lunar aproape 1 000 tone de metal rezultat din procesul de producție. Incercarea noastră de a trece această activitate din domeniul muncii auxiliare în zona activității productive, cum ar fi fieresc, a întâmpinat greutăți cauzate de inexistența unui act normativ care să reglementeze această situație. Inscrierea ca producție marfă a activității de prelucrare a resurselor materiale se impune, după părerea noastră. De aceea, propunem includerea în Instrucțiunile Ministerului Finanțelor a unei prevederi de această natură.

Cucu BAZIL

Întreprinderea mecanică „Nicolina”
Iași

ECOURI

Resurse

IN LEGĂTURA cu problemele ridicate în articolul „Valorificarea — superioară a resurselor interne în alimentația publică”, apărut în nr. 35/1980, al „R.E.”, arătăm că în anul 1981 unitățile de turism au ca sarcină de plan livrarea la fondul de stat a 600 tone carne porc (în viu), precum și creșterea unui număr de păsări pentru consumul propriu echivalent cu 30 tone carne. Opinăm că în vederea valorificării resurselor alimentare rezultate din activitatea de alimentație publică ar trebui să se acționeze pe organizarea de gospodării anexe pentru creșterea de animale și păsări pe lângă oficiile județene și naționale de turism cu volum mare de activitate în alimentația publică: pe cooperarea unităților de turism (cele cu volum mic de activitate în alimentația publică) cu unități specializate în creșterea animalelor și păsărilor (I.A.S., C.A.P., ferme), în sensul de a se ceda acestora resturile

alimentare, primind în schimb contravaloarea lor sau o cotă parte de carne; sau pe organizarea centralizată la nivel de județ sau municipiu a unor gospodării anexe care să valorifice resturile alimentare de la unitățile de alimentație publică din comerț, turism și cooperatie.

Considerăm necesară de asemenea, elaborarea unor acte normative care să reglementeze următoarele probleme:

— dotarea gospodăriilor anexe cu animale și păsări de la unitățile agricole de stat și îndeosebi de la fermele agricole specializate în selecția și ameliorarea raselor, știindu-se că o eficiență sporită în această activitate este condiționată direct de asigurarea unor efective de rasă superioară cu randamente corespunzătoare;

— asigurarea furajelor și nutrețurilor necesare (care să completeze hrana animalelor și păsărilor) prin repartiții anuale din fondul central de stat;

— stabilirea sistemului de evidență gestionară și a normelor de consum, furajare, valorificare, randament etc.

N. DUMITRU

director în Ministerul Turismului

Producție '81

ARTICOLUL intitulat „Pregătirea producției pe anul 1981”, apărut în nr. 51/1980 al „R.E.”, tratează o temă de stringentă actualitate, reușind să surprindă o serie de aspecte deosebit de importante pentru pregătirea în bune condițiuni a demarării planului național unic pe anul 1981. El a avut un puternic rol mobilizator pentru personalul de specialitate din economie, inclusiv din Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodării Fondurilor Fixe, în vederea soluționării tuturor problemelor legate de nominalizarea integrală a producției, încheierea contractelor de aprovizionare tehnico-materială și de desfacere a produselor prin urgentarea emiterii repartițiilor de către coordonatorii de balanțe, ca și de încheierea contractelor de cooperare interuzuală, astfel încât să

se treacă la îndeplinirea ritmică a planului de producție.

Intensificarea eforturilor în cursul lunii decembrie a anului trecut a contribuit la lichidarea în mare măsură a rămănerilor în urmă în acțiunile de echilibrare a balanțelor materiale, de emiterie a repartițiilor și de încheiere a contractelor economice.

Tudorache ZIMNICARU

director adjunct
în M.A.T.M.C.G.F.F.

★

CUNOSCINDU-SE rămănerile în urmă, s-au stabilit măsuri concrete pentru întregul volum de investiții aprobat pentru anul 1981. Printre greutățile întâmpinate în asigurarea documentațiilor tehnico-economice a planului de investiții pe anul 1981 a fost și aceea a necunoașterii beneficiarilor de apartamente. Aceasta a dus la situația ca la desfășurarea pe localități să avem localități cu documentație asigurată și pentru 1982, iar la altele să nu fie asigurate integral pentru 1981.

În lumina directivelor de partid și de stat privitoare la economisirea combustibililor s-a obținut acordul unor întreprinderi care au centrale electrice și termoficare, pentru racordarea ansamblurilor de locuințe la aceste centrale. În baza avizului s-au aprobat fondurile de investiții, însă nu în aceeași măsură s-a reușit să se elaboreze și documentația tehnică. Elaborarea documentațiilor tehnice, avizelor și aprobărilor necesare cit și asigurarea amplasamentelor constituie probleme de prim ordin pentru noi.

Gh. MARINESCU

vicepreședinte al Consiliului popular
al județului Argeș

★

ARTICOLUL din „R.E.” abordează, după părerea noastră, probleme importante în legătură cu pregătirea producției pe 1981, probleme de maximă actualitate pentru momentul respectiv. Apreciem, de asemenea, că materialul a conturat, în linii mari, sarcinile ce revin întreprinderilor, centralelor, ministerelor, pentru înlăturarea greutăților sesizate și pentru grăbirea recuperării întârzierilor în soluționarea acestora.

Ținând seama de problematica complexă a anului 1981, Comitetul de Stat al Planificării a acordat o atenție sporită în toate fazele de elaborare a planului pe anul respectiv, asigurării echilibrului material al acestuia, corelării riguroase a resurselor cu necesitățile de consum, dimensionării producției în limitele posibilităților reale de desfacere. S-a acționat, de asemenea, pentru a asigura un sprijin cit mai eficient în rezolvarea problemelor concrete care se mai ridică la unele cantități legate de nominalizarea și contractarea producției, de asigurarea repartițiilor și necesarului de materii prime, materiale, semifabricate, în concordanță cu programele de fabricație. În acest cadru, problemele pregătirii producției din perioadele următoare au fost situate în centrul activității Comandamentului de producție industrială și aprovizionare tehnico-materială care, pe baza informațiilor prezentate de ministere, a urmărit să stabilească măsuri concrete de înlăturare a greutăților pentru fiecare caz sesizat.

St. GABOR

director în C.S.P.

DEMOCRATIA MUNCITOREASCĂ — participare activă a oamenilor muncii la îmbunătățirea întregii activități economice a întreprinderii

PARTICIPAREA directă, nemijlocită a oamenilor muncii la autoconducere și autogestiune economico-financiară presupune — se arată în proiectul Tezelor pentru cel de-al II-lea Congres al consiliilor oamenilor muncii — asumarea deplinei răspunderi față de realizarea planului de dezvoltare economico-socială a întreprinderii la toți indicatorii, gospodărirea cu maximă eficiență a mijloacelor încredințate și desfășurarea întregii activități într-o perfectă ordine și disciplină.

Pornind de la indicațiile și sarcinile date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul rodniciei vizite de lucru din ianuarie, reprezentanții celor peste 23 mii de oameni ai muncii de la întreprinderile de autocamioane Brașov au exercitat controlul asupra activității organului colectiv de conducere, prin analiza exigentă, făcută în adunarea generală, a dării de seamă pe anul 1980. Debătând problemele fundamentale ale unității, măsurile care se impun pentru a ridica rezultatele muncii la cota de

eficiență și calitate a noului cincinal, acest forum de decizie a stabilit — și concretizat în angajamentul asumat prin chemarea la întrecere către toate întreprinderile din industria construcțiilor de mașini — obiectivele spre îndeplinirea cărora trebuie orientate eforturile, potențialul creator al constructorilor de autocamioane. Consiliul oamenilor muncii are astfel, în prezent, un cuprinzător și minuțios program de acțiune, izvorit din experiența și înțelepciunea colectivă.

AUTOCONDUCERE : răspundere individuală și colectivă pentru îndeplinirea fiecărui indicator al planului

INCUNUNÎND rezultatele din cincinalul trecut, în care întreprinderea a realizat suplimentar o producție în valoare de 765 milioane de lei, anul 1980 a înscris la activul bilanțului depășirea planului la producția netă, marfă, globală, un ritm înalt de înnoire a gamei de fabricație (ponderea produselor noi și modernizate atinge 72% din valoarea producției marfă, față de un nivel planificat de 61%).

La alți indicatori, esențiali în aplicarea corectă a noului mecanism economico-financiar, rezultatele au fost însă marcate cu minus. La producția fizică, I.A.B. a rămas datoră cu 2,4 procente; productivitatea muncii calculată la producția netă, deși a marcat o creștere de 20%, nu a atins nivelul prevăzut; cheltuielile totale la o mie de lei producție marfă au întrecut cu 22,3 lei plafonul admis (din care cu 8,3 lei la cheltuielile materiale), determinând diminuarea beneficiilor cu 13,6% față de cuantumul planificat. În sfârșit, livrările la export au fost, valoric, cu o zecime inferioare celor stabilite.

O mare parte din răspunderea pentru aceste nerealizări revine membrilor consiliului oamenilor muncii, care nu au reușit să urmărească finalizarea măsurilor tehnice și organizatorice adoptate și să stabilească programe în vederea elasticizării și reorganizării unor linii de fabricație corespunzător cu înnoirea produselor, eliminării locurilor înguste, reducerii consumurilor specifice de metal și combustibil.

C.O.M. și biroul executiv al acestuia nu au reușit să antreneze cu mai multă fermitate întreprinderea de comerț exterior „Autoexportimport”, prin centrala industrială de resort, la desfacerea întregii producții destinate exportului. Experiența acumulată trebuie să determine o reconsiderare fundamentală a modului în care s-a conlucrat pînă în prezent cu întreprinderea „Autoexportimport”; cadrul normativ reglementat prin Legea pentru întărirea autoconducerii muncitorești și autogestiunii economico-financiare și valutară în activitatea de comerț exterior și cooperare economică internațională asigură, în acest sens, întărirea răspunderii fiecăreia din părți. Cele două întreprinderi sînt datoră să găsească, împreună cu centrala, noi metode de prospectare a piețelor și de atragere a partenerilor externi. În 1981 — considerat ca fiind anul de bază în realizarea saltului calitativ, în trecerea tuturor activităților întreprinderii de la o dezvoltare extensivă la o dezvoltare intensivă — este anul cînd ponderea produselor la export trebuie să ajungă la circa 80%, față de 30% în cincinalul trecut, în așa fel încît autocamionul românesc să stea competitiv alături de cele

realizate de firme cu renume pe plan mondial și în ceea ce privește pătrunderea pe noi segmente ale pieței internaționale.

Autoconducerea muncitorească, prin pîrghiile și instrumentele de care dispun consiliile oamenilor muncii în condițiile noului mecanism economico-financiar, adîncește caracterul democratic al planificării. În măsura în care se creează condiții interne și se obține un portofoliu de comenzi certe, colectivul de oameni ai muncii, C.O.M. pot acționa, cu măsuri și hotărîri, asupra majorării nivelului producției destinate exportului. În acest sens, angajamentul asumat în adunarea generală prevede realizarea în acest an a unei producții suplimentare pentru export în valoare de 20 milioane lei, în condiții de înaltă calitate și eficiență.

Deși, la I.A.B., în vîrfurile piramidei autoconducerii muncitorești sînt cei 35 de membri ai consiliului oamenilor muncii, a reieșit cu claritate că nu se pot înlătura neajunsurile manifestate în anul trecut dacă ei nu sînt sprijiniți de către fiecare muncitor, maestru, inginer, tehnician, economist, dacă nu crește răspunderea fiecărui membru al colectivității pentru obținerea de rezultate maxime la fiecare loc de muncă. Răspunderea colectivă este o sumă de responsabilități individuale, dar nu numai atît; este vorba de o răspundere muncitorească pentru sarcinile încredințate fiecăruia, dar și pentru munca celui de alături. Răspunderea individuală nu trebuie ascunsă în spațiile conducerii colective.

Fiecare lucrător din întreprindere este dator să participe la identificarea și valorificarea deplină a resurselor interne pentru realizarea ritmică a producției fizice la termenele și în sortimentele planificate, condiție de bază pentru a menține echilibrul necesar între încasări și plăți, pe care se întemeiază autogestiunea.

AUTOCONDUCERE : valorificare integrală, la parametri înalți de eficiență a potențialului tehnic și uman

AUTOCONDUCEREA muncitorească cere întărirea principalei verigi a coninteresării și a creșterii răspunderii și auto-răspunderii la fiecare loc de muncă: fundamentarea științifică a normelor de muncă. Pe această cale trebuie valorificate productiv rezervele conținute în normele practice pînă acum, care au făcut, în anul 1980, ca 4 000 de muncitori să-și depășească normele de timp cu 10—20%, 1 700 cu 20—30%, aproape 1 400 cu peste 30%. Apare evidentă necesitatea ca membrii consiliului oamenilor muncii să antreneze atît compartimentul de resort, cit și comisiile pe domenii în îndeplinirea programu-

lui de îmbunătățire a normativelor și normelor de muncă, pentru a diminua dispersia gradului de îndeplinire a acestora și corelarea lor cu sarcina de creștere a productivității muncii și cu planul de producție.

Rămânerea în urmă din anul trecut față de nivelul planificat al productivității muncii s-a datorat și faptului că s-a depășit numărul mediu admis al personalului muncitor cu 333 de oameni, că nu s-a utilizat la maximum fondul de timp disponibil (volumul în ore-om al învoierilor, întârzierilor, absențelor și concediilor medicale a echivalat cu un număr de 1400 de oameni ai muncii inactivi), că s-au folosit circa o mie de oameni cu o calificare inferioară a celei necesare lucrărilor.

Programul adoptat de adunarea generală pune în fața consiliului oamenilor muncii sarcina ca, alături de o continuă analiză exigentă și valorificare deplină a rezervelor privind utilizarea forței de muncă, să acționeze pentru utilizarea la maximum a dotării tehnice și completarea ei, cu precădere prin forțe proprii, la nivelul necesarului rezultat din planul de producție. În acest sens s-au și luat măsuri pentru introducerea tehnologiilor de grup, modernizarea a 10 linii de formare-turnare, extinderea poliservirii mașinilor și utilajelor. Diversificarea sortimentelor (motoare cu puteri variate, noi tipuri de mașini-unelte, o gamă sporită de piese de schimb auto, preluarea de la I.M. Mirșa a fabricației autobasculantelor grele de 25—27 t, introducerea în producție a combinei autopropulsate pentru recoltat porumb pe 8 rinduri etc.) impune creșterea mobilității tehnologice: pentru aceasta vor fi reorganizate fluxurile la 46 linii de fabricație. Totodată, se vor realiza prin autodotare principalele utilaje ce vor echipa liniile de fabricație a motoarelor diesel de 215—256 și 280 CP — nou introduse în producție — cu o capacitate de 30 mii buc./an și se vor executa suplimentar 80 de mașini-unelte agregat și linii tehnologice de concepție proprie, ceea ce va însemna, prin înlocuirea importurilor, o însemnată reducere a efortului valutar.

Angajamentul privind depășirea cu o mie de lei a nivelului planificat pe 1981 al productivității muncii pe o persoană este, astfel, bine fundamentat: îndeplinirea lui depinde de factori cum sînt promptitudinea și perseverența cu care vor acționa cei ce răspund de aplicarea măsurilor stabilite, controlul și sprijinul permanent din partea conducerii colective, afirmarea unui climat de ordine și disciplină, de spirit civic înaintat.

AUTOCONDUCERE : gospodărire judicioasă a resurselor, reducerea cheltuielilor, creșterea eficienței economice

AFIRMAREA în practică a principiilor muncii și conducerii colective, necesitatea adoptării unei decizii fundamentate impun așezarea colectivelor de specialiști, a comisiilor pe domenii la elaborarea, în mai multe variante, a soluțiilor de rezolvare, consultarea sistematică a colectivelor din secții și ateliere. Nevalorificînd îndeajuns această resursă de gândire și acțiune în perioada pregătirii planului, consiliul oamenilor muncii s-a văzut nevoit să pună în fața adunării generale o problemă de esență: ținînd seama și de nerealizările din anul trecut, în 1981 cheltuielile la o mie de lei producție marfă trebuie reduse cu 43 de lei, iar din analizele întreprinse rezultă că nu se pot realiza decît 13 lei. Ce-i de făcut? Cei care au luat cuvîntul aducînd opinia colectivelor pe care le reprezentau, au ajutat C.O.M., prin propunerile lor, în găsirea unui număr mare de căi pentru fundamentarea și realizarea sarcinii de reducere a cheltuielilor de producție, îndeosebi a celor materiale. Autoconducerea muncitorească s-a manifestat astfel printr-o înaltă exigență privind gospodărirea judicioasă a metalului, energiei și combustibililor.

Deși în anul trecut s-a realizat o reducere a procentului mediu de rebut de la 5,16% la 4,71%, totuși s-au înregistrat peste 16 mii tone de metal rebutat, fiecare din aceste tone însemnînd consumuri suplimentare de 855 lei la manoperă, 0,65 MWh energie electrică și 0,19 tone combustibil convențional; considerînd echivalentul valoric al pierderilor, rezultă că aproape 5 zile, întregul colectiv al întreprinderii a lucrat numai pentru... rebut.

Identificarea cauzelor acestei situații a înscris pe agenda de lucru a C.O.M., ca probleme prioritare, imprimarea unei stricte discipline tehnologice, respectarea întocmai a documentației tehnice la fabricarea pînă și a celei mai mărunte piese încorporate în produsul finit, dar și îmbunătățirea acelor tehnologii care nu prezintă suficientă fiabilitate și implică niveluri ridicate de consum, organizarea mai bună a întreținerii S.D.V.-urilor și înlocuirea celor cu grad ridicat de uzură.

Propunerile făcute, măsurile adoptate, acțiunile întreprinse în prezent au în vedere, de pildă: introducerea a noi procedee de debitare și turnare, extinderea procedeei de extruziune la

cald și la rece, care să elimine rebuturile și să ridice indicele de utilizare a metalului, de la nivelul actual de 0,80, la 0,87 — cit realizează întreprinderile de prestigiu pe plan mondial; trecerea la aplicarea unor soluții eficiente de regenerare a nisipurilor uzate de la turnătorii; re-proiectarea tehnologiilor la 150 de repere; dotarea cu reglaj automat și recuperatoare de radiații a 14 cuptoare de preîncălzire, ceea ce va economisi circa 23 kg combustibil convențional pe tona de piese forjate. Calculele făcute estimează că prin modernizarea produselor și tehnologiilor, prin debitarea cit mai rațională a laminatelor se vor economisi suplimentar 100 tone de metal, la care se va adăuga efectul extinderii reconstrucției pieselor de schimb. De asemenea, ținînd seama că șpanul și alte materiale refolosibile din metal însumează, la nivelul unui an, circa 100 mii tone, s-au stabilit măsurile practice pentru valorificarea în întreprindere a 60% din această cantitate, ceea ce va însemna obținerea, cu cheltuieli mult reduse, a peste 30 mii tone de piese turnate din fontă și oțel și diminuarea corespunzătoare a necesarului de aprovizionat.

Întregul complex de acțiuni inițiate — parte din ele începînd să se materializeze, altele aflate încă în proiect — prezintă o importantă investiție de inteligență tehnică și economică a colectivului, ale cărei rezultate preconizate la nivelul anului se cifrează la 10 milioane de lei beneficii peste plan — o cotă din această sumă urmînd să majoreze fondul de participare la beneficii a oamenilor muncii. Lucrătorii întreprinderii sînt conștienți de faptul că acest fond nu se alocă din cine știe ce sursă exterioară uzinei, ci se constituie zi de zi, din munca lor și că volumul lui este direct condiționat de eficiența acestei munci.

În mod firesc, atenția trebuie să se concentreze și asupra aceluia element de esență al eficienței economice, pe planul unității și pe plan social, pe care îl numim sintetic calitatea produselor. Ca întreprindere specializată pentru export și, totodată, ca furnizoare a unor produse cerute de principalele ramuri ale economiei naționale, I.A.B. se află în etapa unei redefiniri a propriului concept de calitate, a cărui reformulare — cu intervențiile pe care le va determina în fabricație — se focalizează pe elemente ca funcționalitate, performanță, fiabilitate, competitivitate. La examenul controlului final, autocamionul trebuie să se prezinte nu ca la loterie, cu posibilitatea de a trece sau a nu trece, ci cu certitudinea de reușită pe care să i-o dea concepția mereu ameliorată, execuția îngrijită, verificările pe faze. O primă opțiune luată în acest sens se referă la creșterea ponderii produselor noi și modernizate pînă la 90%, modernizarea a 27 de standuri de probe și încercări în domeniul fabricației și recepției și realizarea a 22 de standuri noi ș.a. Va fi însă nevoie de mult mai mult, de generalizarea și permanentizarea la nivelul întregului colectiv a modului de a gândi devenit tradițional în rîndul cadrelor ce au făurit prestigiul întreprinderii, în cei 60 de ani de existență a acesteia — că a lucra foarte bine trebuie să fie nivelul normal, dincolo de care să se deschidă cîmpul larg pentru munca de excepție.

Este, și aceasta, o importantă problemă de autoconducere. Ea trebuie rezolvată în spiritul celor arătate de tovarășul Nicolae Ceaușescu la adunarea generală a oamenilor muncii de la întreprinderea bucureșteană „23 August”: „**În producție, democrația — ca să spun așa — este legată de nivelul tehnic. Democrația o dictează cerințele realizării calitative și tehnice a producției stabilite. În numele democrației nu se poate accepta rebutul, nu se poate accepta calitatea proastă a producției!**”

Consiliul oamenilor muncii este, de asemenea, dator să transmită apelul făcut de adunarea generală, unor unități colaboratoare și altor furnizori de componente, ca întreprinderea de mașini agregate și subansamble auto Sf. Gheorghe (cutii de viteze), întreprinderea de autoturisme Pitești (pompe de apă), întreprinderile de piese auto Satu Mare și Sibiu (echipamente de frînă), „Electroprecizia” — Săcele și întreprinderea de mecanică fină București (echipamente electrice), „Danubiana” — București și „Victoria” — Florești (anvelope) ș.a., de a ridica ștacheta fiabilității pieselor și subansamblelor pe care le livrează, pentru a alinia termenii de garanție a acestora la cele ale autocamionelor finite.

F LUXUL ideii + decizii strategice (adunarea generală) — decizii tactice + organizarea și controlul îndeplinirii lor (consiliul oamenilor muncii) — realizare + noi idei pe parcurs (colectivul de muncă) încheie un circuit de inițiativă și creație cu autoalimentare, capabil de o neîntreruptă evoluție pe spirala unei calități noi, superioare. Exemplul întreprinderii de autocamioane Brașov demonstrează că acest circuit lucrează la o tensiune înaltă, atrîgînd în cîmpul magnetic al autoconducerii energiile latente și punîndu-le la lucru.

Cristea IONIȚĂ
Scoala interjudețeană de partid Brașov
Dorin CONSTANTINESCU

Criteria pentru o posibilă optimizare a structurilor economice (II)

Intre specializare și diversificare

DUPĂ CUM spuneam, structurile economice se construiesc în interiorul spațiului economic național, dar sînt strîns legate de mediul economic internațional, în lume constatîndu-se un continuu proces de adîncire a interdependențelor. Se pune deci și problema dacă aceste structuri trebuie orientate cu precădere spre interior sau spre piața internațională. O orientare excesivă spre interior duce la autarhie, formă imposibilă de existență a unei economii, iar cealaltă extremă, orientarea excesivă spre exterior nu o putem găsi decît în cazuri cu totul excepționale (este vorba mai ales de unele țări producătoare de petrol care, în schimbul acestei resurse, își obțin din exterior majoritatea restului produselor necesare, sau a celor bazate pe monocultură, dar care tind să își corecteze această formă de structură). Și în acest caz se cere deci rezolvată ecuația combinării optime a celor două aspecte. Privită din acest unghi de vedere structura economiei (sau a industriei unei țări, deoarece de aceasta ne vom ocupa în continuare) ne poate apare și ca rezultatul a două noțiuni antonimice: **specializare și diversificare**. Se pare că în timp ce specializarea ar trebui să se afle în mai strînsă legătură cu piața externă, diversificarea se află în legătură cu piața internă. Această abordare diferențiată a celor două noțiuni, deși în realitate între ele nu există o graniță rigidă ci ele se interferează, își are izvorul în faptul că o industrie nu se poate specializa plecînd de la cerințele foarte diversificate ale propriei economii, dar cu serii modeste (mai ales în cazul țărilor mici și mijlocii), după cum nu pare rațional, și în practică nu este realizabil, ca o economie să încerce să pătrundă, să se impună și să se mențină pe piețele externe cu o gamă foarte largă de produse. Dar specializarea — care presupune serii mari de produse și, ca atare, productivitate și competitivitate ridicate — trebuie, la rîndul său, să fie susținută de piața internă, în sensul ca produsele respective să își găsească un larg deșeu și în interior. Deci, legătura specializării cu piața externă nu trebuie concepută ca ceva absolut, ci în sensul că industriile sau producțiile pentru care o economie s-a specializat sînt destinate să participe cu o cotă-parte importantă din producția lor în volumul total al exporturilor și să dețină ponderea prioritară în acestea. Evident, așa cum industriile specializate dirijează o parte a producției lor spre satisfacerea unor trebuințe interne, la fel și celelalte ramuri ale economiei și industriei participă în funcție de posibilități și necesități, la efectuarea exporturilor.

Dacă mai înainte spuneam că o structură economică este necesar să fie bine echilibrată pentru a asigura buna funcționare a economiei, odată cu introducerea în discuție a raporturilor economice externe apare necesară o anumită distorsionare. Într-adevăr, specializarea, așa cum am văzut, presupune hipertrofierea unor ramuri, subramuri sau producții în dauna altora, ceea ce implică, deci, un anumit dezechilibru de structură. Dezechilibrul necesar într-o lume în care fiecare încearcă să vîndă cît mai mult și în care pentru a-ți putea plasa propriile produse este necesar, la rîndul tău, să fii un consumator al produselor partenerului, dezechilibrul care, deci, se echilibrează prin intrările de pe piața externă. Într-un anumit sens, putem vorbi și despre o specializare nu numai ca producător și exportator, ci și în calitate de importator. Se creează astfel o serie de fluxuri economice cu caracter de stabilitate, reciproc avantajoase, mai ales că fiecare dintre parteneri, tocmai datorită specializării, pot realiza în ramurile respective o productivitate a muncii mai ridicată.

Pornind de la asemenea premise vom încerca să emitem unele idei și în legătură cu criteriile care ar putea sta la baza opțiunilor de specializare, etapă deosebit de importantă pentru definirea conceptuală a unei structuri economice optime. Printre cele mai importante, fără a epuiza însă lista, ar putea figura următoarele:

— **Resursele naționale de materii prime și energie**, deoarece nici o industrie nu se poate rupe de baza proprie de resurse materiale și energetice. Pot fi date și exemple de țări care s-au specializat folosind nu altă resursă proprie de materii prime, ci mai ales resurse importate, dar aceasta s-a petrecut în alte condiții de dezvoltare economică și în anumite condiții geopolitice. Cel mai adesea însă, chiar și în aceste cazuri, cel puțin una din componentele materiale de bază ale producției respective se găsește din abundență pe teritoriul național sau în zone învecinate. Problema a căpătat o deosebită acuitate odată cu declanșarea crizei energiei și a materiilor prime, factori care s-au transformat în adevărate restricții ale dezvoltării unor ramuri industriale. Pe plan mondial se apreciază că industriile energofage nu mai pot să constituie industrii orientate spre export, mai ales în cazul țărilor care nu au o bază proprie de materii prime și energie. În țările avansate din punct de vedere economic se face simțită cu putere tendința limitării producției acestor ramuri, anterior hipertrofiate, cu toate consecințele sociale negative ce decurg din acest proces limitare care este considerată absolut necesară.

Se manifestă cu putere tendința ca însăși problema consumului energetic

ca atare să devină un criteriu esențial al structurării sau restructurării economice, mai ales că tot mai mult teren capătă aprecierea că actualul model al producției și al consumului nu mai poate dăinui mult timp, dar și în această privință trebuie evitate exagerările. O asemenea exagerare este și aprecierea pesimistă că perspectiva sfîrșitului de secol ar fi o societate în care industria, în cea mai mare parte a ei, ar deveni inactivă, iar principalele mașini agricole vor deveni oamenii și caii. Chiar dacă nu aceasta va fi situația reală, în orice caz, problema conservării energiei sub toate aspectele devine stringentă și argumentul cel mai convingător este că omenirea nu dispune încă de suficiente surse alternative de energie în locul combustibililor fosili, mai ales al celor lichizi, a căror epocă se apropie de sfîrșit. Tocmai în această situație apare necesar să conservăm rezervele pe care le avem, să le facem să dureze cît mai mult, obținînd răgazul necesar înfăptuirii tranziției la epoca unor noi surse de energie.

În altă ordine de idei, majoritatea resurselor de materii prime se află în țări în curs de dezvoltare. Chiar dacă în prezent, și poate încă un număr de ani, acestea vor fi nevoite să le exporte ca atare, pentru a-și obține resursele financiare necesare dezvoltării, este de așteptat ca în curînd — fenomenul fiind de altfel prezent — înseși țările în curs de dezvoltare vor trece la industrializarea propriilor resurse, penuria de materii prime brute avînd astfel tendință de agravare.

În sfîrșit, cel mai avantajos este să te prezinți pe piață cu produse conținînd un minim de resurse materiale și energetice, înobilate însă cu o mare concentrație de inteligență tehnică. Cu cît exporturile vor consuma mai multe resurse materiale, mai ales atunci cînd acestea provin în cea mai mare parte din import, situație în care cheltuielile cresc considerabil și cu costurile unor transporturi de la distanțe mari, se reduce proporțional eficiența producției și a exporturilor respective. Iată de ce considerăm că în opțiunile de specializare ar trebui avute în vedere și resursele proprii de materii prime, și acestea, desigur, în ordinea abundenței, a costurilor de exploatare, a valorii lor economice, a posibilităților de prelucrare etc.

— În strînsă legătură cu aceste criterii este și **aportul posibil al cercetării științifice proprii** la industrializarea resurselor materiale, la sporirea valorii acestora prin produsele finite, respectiv la asigurarea valorificării cît mai înalte a materiilor prime și energiei, la maximizarea rezultatelor economice în condițiile unor consumuri materiale date, la realizarea unor produse de înaltă competitivitate. Pentru țările în curs de dezvoltare problema se

poate pune sub un dublu aspect : 1) care sînt domeniile în care decalajul tehnologic față de țările avansate poate fi redus cu mai multă ușurință (sau în care există o tradiție sau o școală de cercetare) pentru ca, odată depășită această etapă, să se treacă la ofertarea pe piața internațională a unor produse superioare de concepție proprie. 2) care sînt domeniile noi de producție care se conturează pe plan mondial în prezent și au perspective de dezvoltare în viitor, astfel încît, prin concentrarea eforturilor în acestea, să se încerce obținerea anumitor priorități tehnice. Desigur, aceasta presupune existența unui potențial tehnico-științific relativ dezvoltat, destul de greu de atins însă de către țările în curs de dezvoltare.

— Toate cele de mai sus, deoarece am plecat de la premisa că specializarea este legată de piețele externe, se bazează pe o evaluare cit mai exactă a cererii și a tendințelor evoluției ei în viitor. Deci unul dintre criteriile de specializare ar fi delimitarea produselor pentru care se estimează o cerere în creștere și relativ de lungă durată pentru a evita cel puțin pe termen mediu sau scurt restructurări care întotdeauna sînt costisitoare atît din punct de vedere economic cit și social. Aceste cercetări ar trebui însoțite, în măsura posibilului, și de estimări asupra partenerilor potențiali, asupra garanțiilor sau gradului de risc pe care le prezintă ea și asupra posibilităților sau intereselor lor ca exportatori, pentru a se obține o imagine cit mai clară în vederea stabilirii unor relații de cooperare de durată, reciproc avantajoase.

— Un criteriu deosebit de important, care în fond le subsumează pe toate celelalte, este acela al implicațiilor pe care diferitele variante de specializare le pot avea asupra celorlalte ramuri ale industriei, de fapt asupra întregii economii naționale. Luarea în considerare a acestor implicații conduce cu necesitate la acele variante de specializare, la acele ramuri industriale motrice, dinamizatoare, care au efecte de antrenare asupra celor din aval, sau asupra celor din amonte, fie, și aceasta ar fi soluția ideală, asupra ambelor categorii⁵⁾. Există, de asemenea, ramuri industrializante, ramuri purtătoare ale progresului tehnic etc., dar acestea credem că se află în mai mare măsură în legătură cu noțiunea de diversificare decît cu aceea de specializare.

Chiar și acest limitat complex de criterii, limitat deoarece el ar putea fi completat și cu altele, ne poate conduce la mai multe variante de specializare a industriei, deci la mai multe posibile configurații ale structurilor economice. Problema este deosebit de complexă și presupune analiza minuțioasă a avantajelor și dezavantajelor pe care le prezintă fiecare dintre variantele propuse⁶⁾. Dar o asemenea analiză depășește intențiile noastre.

În cele expuse am încercat doar să emitem cîteva idei privind procesul complex de modelare a structurilor economice. Așa cum de altfel s-a mai spus, în materie de structură economică sînt încă necesare mari eforturi de investigație, chiar și empirică, iar folosirea metodei discursive poate contribui la lămurirea unei serii de aspecte, dintre cele impuse de fenomenele economice contemporane, încă puțin cercetate și greu de cuantificat⁷⁾. Mai ales că o excesivă înclinație spre

matematizare tinde să ascundă asemenea aspecte, să îngreuneze explicitarea conexiunilor din economia națională și a evoluției acestor conexiuni, a influențelor care se exercită asupra lor ca și a efectelor pe care le generează.

De la structuri militarizate, la structuri civile

DEZVOLTAREA hiperdimensionată a industriei grele poate să conducă la transformarea acesteia într-un scop în sine, la consumul unei mari părți din potențialul economiei — resurse materiale, energetice și umane — pentru o autodezvoltare izolată de interesele celorlalte ramuri ale economiei și, prin aceasta, de consumul final. Consumul productiv al industriei grele, consum intermediar în realitate prin toate caracteristicile sale, tinde și chiar se transformă într-un fals consum final, deoarece, o mare parte din intrările de resurse în această ramură nu se mai regăsesc în ieșirile către restul economiei naționale. La crearea acestei aparențe, o contribuție, care ni se pare deloc neglijabilă, a avut și militarizarea crescîndă a unor economii naționale, ceea ce și conferă respectivelor economii caracteristicile unor structuri militarizate. Reprezentate întotdeauna drept „cheltuieli pentru apărare”, cheltuielile militare dau iluzia unui consum final necesar. În realitate producția militară, stimulată artificial prin cursa înarmărilor, este cel mai vorace consumator al resurselor în scădere ale globului. Realizată în mod covârșitor în industria grea, producția de armament mărește în mod corespunzător ponderea, considerată necesară, a industriei grele și în primul rînd a industriilor producătoare și prelucrătoare de metal deși, în realitate, această producție deturneză industria grea de la menirea ei firească, aceea de a crea și dezvolta baza tehnică și materială a celorlalte ramuri. Chiar și în S.U.A. unde pînă nu de mult prevalea ideea potrivit căreia cheltuielile militare ar stimula economia americană, se înmulțesc părerile că din contra, acestea accentuează fenomenele de criză și devin o frînă în calea creșterii economice. Situația capătă desigur accente și mai grave atunci cînd este vorba de țări în curs de dezvoltare ale căror resurse sînt deosebit de limitate.

În prezent pentru înarmare se cheltuiesc în lume aproape 600 miliarde de dolari anual, iar pentru anii deceniului 80 se estimează că acestea vor fi ca medie anuală, mai mari cu încă 100 miliarde dolari.

Mai mult, în condițiile în care omenirea este confruntată cu probleme de a căror rezolvare depinde însuși viitorul e — în speță problema energiei, care nu este singura (și ar trebui să adăugăm a hranei, a apei potabile, poluării etc.) ci poate cea mai presantă — rezolvări care pot fi întrevăzute, dar care nu pot fi atinse decît prin concentrarea și concertarea eforturilor de cercetare științifică, mai mult de jumătate de milion de savanți lucrează în lume la crearea și perfecționarea unor arme din ce în ce mai sofisticate, 70 la sută din cercetările de pe glob avînd caracter militar.

Dar oare ne putem închipui că dacă, brusc, s-ar ajunge la un consens cu

privire la stoparea cursei înarmărilor, la sistarea producției de armamente, industriile respective ar putea fi convertite rapid în industrii civile, care să producă bunurile atît de necesare astăzi omenirii ? Cred că în această privință e bine să nu ne facem prea mari iluzii. Bani ca atare, chiar de ordinul miliardelor sau componentele unui sistem de rachete nu pot fi folosite nici ca hrană, nici ca material de construcție pentru dispensare sau școli. Orice restructurare industrială implică riscul unor pierderi absolute, costuri economice și sociale mai mult sau mai puțin ridicate. Cu atît mai mult acest lucru este valabil pentru trecerea de la structurile militarizate la cele civile, de la industria de armament la industria de pace. În plus omenirea nici nu are o experiență în această privință. După primul război mondial proporțiile industriilor militare care au fost reconvertite în industrii civile erau incomparabil mai mici decît cele prezente. După cel de al doilea război mondial, din păcate, această problemă nici măcar nu s-a pus, cheltuielile militare fiind în continuă creștere, iar industria de armament în expansiune.

Or, simpla schimbare a destinației fondurilor nu poate rezolva automat nici una din gravele probleme cu care se confruntă omenirea. Asigurarea fizică a resurselor necesare pentru aceasta, schimbarea profilului atîtor industrii care astăzi produc mijloace ale genocidului în industrii care să producă mijloace pentru viață, renunțarea totală la unele dintre acele industrii care în acest proces de trecere de la structuri militarizate la structuri civile ar deveni inutile, reprofilarea forței de muncă, atîtea și atîtea alte probleme solicită timp și cheltuieli și începutul ar trebui făcut cit mai repede, așa cum cer interesele fundamentale ale umanității. Din păcate însă, în loc ca glasul rațiunii să triumfe, să se treacă la măsurile ferme de dezarmare, chiar și limitate, asistăm la o nouă intensificare, de o deosebită gravitate, a cursei înarmărilor. În aceste condiții proporțiile industriilor militare cresc, crește enorma risipă a resurselor de care mai dispunem, sporește pericolul care amenință însăși supraviețuirea omenirii. Sînt argumente pentru urgența a cărei trebuie să se treacă la oprirea cursei înarmărilor, la reducerea producției militare. Fiecare procent de diminuare a producției militare obținut astăzi ar însemna o facilitare a trecerii, într-o perspectivă, pe care o dorim cit mai apropiată, de la structurile militarizate la structuri civile, orientate spre satisfacerea trebuințelor oamenilor, spre crearea posibilităților de înlăturare a subdezvoltării, de asigurare pentru fiecare membru al comunității umane a unor condiții decente de viață, înseamnă, pe lîngă toate acestea, un procent de economisire a unor resurse pe care încă nu știm cu ce să le înlocuim.

Nicoară IONESCU

⁵⁾ Vezi din acest punct de vedere și clasificările făcute de A. Iancu în studiul „Conceptul general de structură economică (III) — Revista economică nr. 7

⁶⁾ O asemenea posibilă variantă de specializare am expus în cadrul dezbaterii „Modernizarea Structurilor Economice” Academia Ștefan Gheorghiu, 1972, p. 222—223. Într-un timp criza de energie a introdus noi restricții.

⁷⁾ A. Iancu — op. citată (II) — Revista Economică nr. 6

ANUL 1977 marchează declanșarea etapei celor „patru modernizări”, în domeniul esențiale cum sînt cele ale industriei, agriculturii, științei și tehnologiei, procese menite să permită ca pînă la sfîrșitul secolului China să atingă nivelul țărilor dezvoltate. Realizarea celor patru modernizări a debutat printr-o perioadă de reajustări atît în planul practicii, al economiei concrete, cit și în cel al teoriei economice, perioadă ce continuă și în prezent. Politica de reajustări este urmărită în principal în două direcții principale: (a) în domeniul structurilor, pentru înlăturarea unor dezechilibre economice între diferitele ramuri ale economiei și (b) în domeniul conducerii și organizării economiei naționale, pentru perfecționarea mecanismului economic. În fapt, pentru un economist prezintă un interes în plus urmărirea dialecticii acestor procese în cele două planuri, al practicii și al teoriei economice. Este într-adevăr interesant de observat logica judecăților economice și ecurile pe care acestea le trazesă în planul practicii, modul în care ele își caută corespondența în realitățile economice.

Structurile economice și stimularea creșterii

UNA dintre problemele care ocupă un loc central în cadrul preocupărilor economiștilor chinezi, atît sub raport teoretic, dar mai ales practic, o constituie reajustările structurale, ca una din căile principale de stimulare a creșterii economice, dezvoltării sociale și modernizării. Pornind de la premisa că agricultura, industria ușoară și industria grea constituie componentele majore ale economiei Chinei, analizele și cercetările se concentrează în jurul a două probleme considerate esențiale:

Preocupări actuale ale economiștilor chinezi (I)

ale: (1) Care trebuie să fie relațiile între aceste trei sectoare? și (2) Care este calea de a construi o structură a economiei naționale stimulativă pentru dezvoltare?

Pentru a cunoaște contextul concret în care are loc aceste dezbateri, căutarea de răspunsuri adecvate etapei actuale, este necesar să avem o imagine cit de succintă asupra procesului de dezvoltare a economiei chineze din ultimii 30 de ani. În pofida unor evoluții care au cunoscut fluctuații și reajustări de la o etapă la alta, ultimele trei decenii au marcat o creștere a economiei R.P. Chineze (venitul național a ajuns la 300 miliarde yuani în anul 1978 – circa 200 miliarde dolari – marcînd o creștere de 7,8 ori față de 1949, într-un ritm mediu anual de 7,3 la sută). Ritmurile medii de creștere ale celor trei sectoare principale au fost de 16,9 la sută pentru industria grea, 11 la sută pentru industria ușoară și 4,3 la sută pentru agricultură. Ca urmare, proporția agriculturii în totalul producției industrial-agricole a scăzut de la 70 la sută în 1949 la 25,6 la sută în 1978, a industriei grele a crescut de la 7,9 la sută la 42,6 la sută, iar a industriei ușoare a sporit de la 22,1 la sută la 31,8 la sută în aceeași perioadă. Aceste modificări structurale au determinat o majorare a contribuției industriei la crearea venitului național de la 15,5 la

sută în 1949 la 56,7 la sută în 1978, în timp ce aportul agriculturii a scăzut de la 84,5 la sută la 43,3 la sută.

Analizînd aceste evoluții în detaliu, atît sub raportul elementelor structurale (structura investițiilor, a producției și a contribuției la crearea venitului național, a numărului de persoane ocupate pe sectoare, ramuri, subramuri și chiar privind unele produse principale, evoluțiile ritmurilor de creștere, a valorii producției, nivelul productivității muncii etc.), cit și sub cel al elementelor și modificărilor principale ce au avut loc în strategiile de dezvoltare de la o perioadă la alta (nivelul acumulării, prioritățile, modificarea orientărilor, a ponderilor și a relațiilor între diferite sectoare ale economiei naționale), economiștii chinezi sînt de părere că orientarea cu prioritate spre dezvoltarea industriei grele a fost corectă și necesară. Industria grea este cea care creează baza industrializării socialiste, a dezvoltării industriei ușoare și agriculturii. Furnizînd mijloace materiale și tehnice ea determină nivelul și orientarea dezvoltării economice și tehnologice, productivitatea muncii fiecărui sector, modernizarea economiei. Ceea ce îi preocupă acum pe economiștii chinezi sînt însă cele două întrebări enunțate, privind proporțiile între cele trei sectoare de bază ale economiei și configurația structurii, inclusiv a industriei grele. Din aceste puncte de vedere ei pornesc de la constatarea că economia Chinei se află în fața unor reajustări profunde, cauzate atît de unele disproporții care au apărut între cele trei sectoare, cit și a unei structuri nesatisfăcătoare a industriei grele.

În privința disproporțiilor se opinează că agricultura a rămas în urmă, ceea ce are efecte negative atît asupra dezvoltării economice în general, cit și a celei indus-

FIȘE

AUTOGESTIUNEA

economico-financiară a unităților industriale

don Mihail

● Consolidarea gestiunii economice, întărirea rolului său în gospodărirea părții din avuția națională încredinșate spre administrare colectivelor de muncă constituie o condiție fundamentală a aplicării noului mecanism economico-financiar, proces de mare complexitate, cîruia partidul nostru îi acordă o atenție permanentă. În acest cadru de intense preocupări în care eco-

nomiștii, alături de alți specialiști, sînt chemați să găsească cele mai bune soluții practice, se înscrie și lucrarea „Autogestiuinea economico-financiară a unităților industriale”, publicată recent la EDITURA POLITICĂ sub semnătura lui Ioan Mihail. Autorul se oprește asupra raporturilor deosebit de complexe ce iau naștere între autogestiuinea și mecanismele de planificare a activității economice. Sînt astfel investigate unele aspecte teoretice ale autogestiuinei: definirea conceptului de autogestiuinea economico-financiară, locul autogestiuinei în structura mecanismului economic, trăsăturile sale cele mai reprezentative etc. O altă parte a lucrării este consacrată studierii unor aspecte ce decurg din aplicarea, în procesul conducerii unităților industriale, a principiilor autogestiuinei.

Construcții

● Analizînd cauzele așa-zisei tendințe justificate de creștere a costului construcției diferitelor obiective, P. Podșivalenko arată – în articolul „Puti stroitelstva” (Căile de

reducere a costului construcțiilor), publicat în nr. 1/1981 al revistei VOPROȘI EKONOMIKI – că, într-o măsură apreciazabilă, aceasta nu reprezintă o legitate, ci efectul lipsurilor existente în elaborarea planurilor și în amplasarea organizațiilor de construcții, al nerespectării proporțiilor necesare în dezvoltarea capacităților constructive etc. Ca urmare, în loc de suplimentări ale fondurilor de investiții, se recomandă aplicarea unor măsuri de perfecționare a activității economice (inclusiv eliminarea deficiențelor din planificare), întărirea aplicării prevederilor mecanismului economic în activitatea organizațiilor de construcții.

În același context, P.P. pune în discuție raționalitatea de a menține, în cadrul ciclului de realizare a investiției, etapa „însușirii capacităților de producție” (practic o etapă mai îndelungată de demarare a obiectivului de construcții), autorul referindu-se la existența – în practica mondială – doar a unei perioade scurte de lansare a producției. După opinia sa, se poate renunța la etapa „însu-

șirii” dacă se înlătură în prealabil deficiențele – care se evidențiază tocmai în această etapă – legate de proiectarea și construirea obiectivului respectiv, de calitatea utilajelor și instalațiilor din dotarea sa, de modul de pregătire a procesului de producție (asigurarea lui cu forța de muncă, cu materii prime ș.a.).

Limitele orașului

● Creșterea sustinută a populației urbane constituie unul dintre fenomenele caracteristice lumii contemporane. Astfel, în ultimii treizeci de ani numărul locuitorilor urbani s-a dublat, si- luindu-se la valoarea de 1,8 miliarde. Această evoluție, ce constituie o consecință directă a procesului mondial de industrializare, a afectat deopotrivă marile aglomerații urbane existente – a căror populație a crescut de la 47 de milioane în 1950 la 252 milioane cu trei decenii mai tîrziu – cit și rețeaua urbană în formare, a țărilor în curs de dezvoltare. Neinvestigate în profunzime, fie subevaluate, o serie

triale în particular. O altă disproporție care se consideră că se manifestă în economie se referă la industria ușoară, care nu asigură piața cu bunuri de consum manufacturate într-o măsură satisfăcătoare, creindu-se un decalaj între mărfurile disponibile pe piață și puterea de cumpărare. În sfârșit, se apreciază că structura inadecvată a industriei grele creează unele dezechilibre în economie¹⁾. Se consideră că industriile energetice și combustibilului nu au ținut pasul cu cerințele dezvoltării, devenind obstacole în calea creșterii economice. În același timp, se apreciază că structura industriei grele, centrată pe producția de oțel, este profilată în măsură prea mare pentru a promova creșterea industriei grele și prea puțin adaptată la cerințele dezvoltării agriculturii și industriei ușoare. Pe de altă parte, se avansează ideea că este esențială ca dezvoltarea industriei grele să se bazeze pe suportul pe care îl poate asigura agricultura și industria ușoară, care îi furnizează o mare parte din materiile prime necesare, ca și bunurile de consum necesare celor ocupați în acest sector. Se afirmă că dacă agricultura și industria ușoară nu sînt capabile să satisfacă cerințele unei industrie grele prea dezvoltate, aceasta, la rîndul ei, va ajunge să lucreze la o capacitate sub cea reală.

Pornind de la acest gen de aprecieri și analize, economiștii chinezi sînt preocupați, în etapa actuală, atît de aspectele teoretice, cît și de cele practice privind îmbunătățirea structurilor economice, importanța respectării legii dezvoltării planice proporționale a economiei, a repartizării raționale, echilibrate a fondurilor de investiții, în concordanță cu cerințele economisirii muncii sociale, dar și de unele aspecte mai largi ale perfecționării mecanismului economico-financiar.

O strînsă corelație între cercetările teoretice și practică

DEZBATERILE privind direcțiile de perfecționare a conducerii și organizării, a mecanismului economico-financiar pornesc de la constatarea că întreprinderile industriale au fost reduse în trecut la un rol de „apendice” al forurilor administrative, lipsite de orice fel de autonomie. Întreaga economie se apreciază că a fost condusă astfel în cadrul unui sistem administrativ și teritorial cvasiautarhic, care a tăiat legăturile lăuntrice ale economiei. Planurile și indicatorii fiind elaborați la centru, întreprinderile au fost limitate la situația de simpli executanți, îndeplinind doar funcția de producție, iar statul preluînd produsele trebuia să le asigure desfacerea. Separarea industriei de piață se consideră că a avut drept consecință, printre alte aspecte negative, formarea unor stocuri de produse echivalente cu valoarea producției industriale pe primele șase luni ale anului 1978. Se apreciază că pierderile provocate de lichidarea acestor stocuri s-au ridicat la un miliard de yuani (circa 660 milioane de dolari).

O privire asupra vieții științifice în domeniul economic în China în ultimii ani ne furnizează unele indicii asupra genului de preocupări existente în cercetarea economică. De exemplu, în semestrul II al anului 1979 au fost organizate simpozioane pe tema „scopului producției în socialism”, iar în cursul anului 1980 au avut loc dezbateri științifice ale economiștilor chinezi pe teme ca „economia producției de mărfuri în R.P. Chineză”, „structura proprietății asupra mijloacelor de producție”, „legea dezvoltării planice și legea valorii”, ca și simpozioane privind „problemele re-

tribuției după muncă”, „problemele demografice” și alte teme legate de mecanismul economico-financiar, economia întreprinderii, a agriculturii, din domeniul finanțelor etc. Privind aceste preocupări, ceea ce ni se pare de urmărit sînt legăturile care apar între logica cercetărilor din planul teoriei economice și natura răspunsurilor date pentru perfecționarea mecanismului economico-financiar în planul practicii. În acest context, este interesant de observat că aspecte ale cercetării care la prima vedere par pur teoretice au o legătură (și o influență) directă cu natura răspunsurilor care se dau în practică, în rezolvarea unor probleme concrete ale perfecționării mecanismului economic, cum ar fi natura producției de mărfuri în socialism, acțiunea legii valorii și a pieței etc.

Problemele cheie de la care pleacă economiștii chinezi în dezbaterile lor științifice ar putea fi împărțite în câteva mari categorii: (a) natura economiei socialiste și a producției de mărfuri în socialism; (b) interdependențele dintre legea dezvoltării planificate și legea valorii în socialism; (c) în aceste condiții, rolul pieței și relațiile sale cu planificarea economică în socialism; (d) rolul și locul întreprinderii în acest cadru; (e) aspecte privind participarea la diviziunea internațională a muncii. În continuarea articolului vom încerca să urmărim mai în amănunt problemele care, în acest cadru teoretic, trezesc un interes deosebit.

dr. Ioniță OLTEANU

¹⁾ Vezi Yang Jianbai și Li Xuezheng, „The Relations Between Agriculture, Light Industry and Heavy Industry in China”, în revista Social Sciences in China, nr. 2, 1980, p. 187.

²⁾ Vezi He Jianzhang „Problems in the Management of a Planned Economy Under the System of Ownership by the Whole People and the Orientation of Reforms”, în Jingji Yanjiu (Economic Studies) nr. 5, 1979, p. 36.

de procese pe care le-a declanșat urbanizarea accelerată s-au impus cu deosebită forță în ultimii ani, ca urmare a diminuării resurselor energetice și de materii prime. Căci, opinează Kathleen Newland în articolul „City Limits” publicat în numărul 1/1981 al revistei ECONOMIC IMPACT, expansiunea urbană a declanșat și odincit disproporția dintre cerere și resursele disponibile de produse alimentare, a sporit considerabil consumul de resurse energetice, îndeosebi neregenerabile. În aceste condiții, opinează K.N., modelul de dezvoltare urbană este supus unor reevaluări structurale puțin ti anticipată nu numai o limitare a creșterii populației urbane prin încorporarea de noi contingente rurale dar chiar un flux dirijat de populație din oraș spre sat.

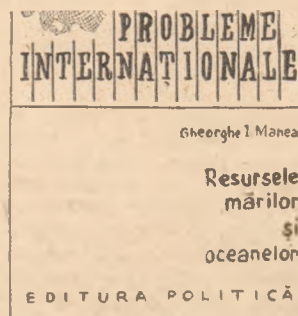
Dezbateri științifică

● La Institutul de finanțe, circulația monetară și prețuri a avut loc recent o dezbateri științifică pe tema: „Actualizarea și îmbunătățirea corelării, pe principii economice, a prețurilor

– obiectiv important în direcția perfecționării sistemului de prețuri în țara noastră”, manifestare care se înscrie în seria acțiunilor cu caracter științific pe care institutul le organizează lunar. Au luat parte cercetători științifici, specialiști din organe de sinteză, cadre didactice etc.

În cadrul dezbaterii a fost prezentat un referat cu privire la unele principii care au stat la baza pregătirii și înlăturării acțiunii de actualizare a prețurilor de producție și de livrare a produselor către unitățile socialiste, direcțiile de intensificare a acțiunii de reducere a costurilor de producție, de creștere a eficienței economice, de sporire a rolului prețurilor în economisirea muncii sociale, de intensificare a preocupărilor în direcția perfecționării formării prețurilor. Intervențiile participanților s-au referit în special asupra unor probleme cum ar fi: calitatea prețurilor, optimizarea mării venitului net, acțiunea unor factori interni și externi asupra nivelului prețurilor de producție și de livrare, metode și procedee de formare a prețurilor. Dezbaterile au reprezentat un dialog rodnic între cercetători, cadre

didactice și specialiști din practică pe tema pusă în discuție.

● Diminuarea resurselor terestre, cunoscute și utilizate, de hrană, energie, de substanțe minerale determină preocupări intense în rîndul specialiștilor în direcția explorării potențialului economic al oceanului planetar. Problemele ce urmează a fi rezolvate pentru atragerea în circuitul productiv a acestor importante rezerve sînt încă numeroase și complexe. După cum argumentează Gheorghe I. Ma-

FIȘE

nea în recentul său volum „Resursele mărilor și oceanelor” publicat la EDITURA POLITICĂ, acestea privesc, pe de o parte, evaluarea riguroasă a resurselor hidrologice, biologice, minerale, a resurselor de combustibil și energetice, aspecte pe care autorul le tratează pe larg în paginile cărții. Pe de altă parte, valorificarea lor eficientă necesită elaborarea și utilizarea unor tehnologii adecvate a căror gamă se extinde de la prelucrarea produselor biologice marine la conversia energiei mărilor și oceanelor, la explorarea nodurilor polimetali și a altor sedimente minerale de pe fundul mărilor și oceanelor. O condiție esențială pentru ca aceste promisiuni pentru progresul omenirii să devină realitate, se subliniază în volum, o constă în aplicarea principiilor noii ordini economice și la domeniul marin.

REALIZAREA vastelor programe de dezvoltare economico-socială a țării noastre impune cu tot mai multă rigoare utilizarea rațională a resurselor naturale. Dar cu aceeași rigoare se pune și problema conservării naturii pe care trebuie s-o lăsăm ca moștenire cât mai nealterată generațiilor viitoare. În acest proces complex se interferează variate și multiple interese care implică găsirea unor soluții optime.

Un exemplu grăitor în această privință este și acela al Deltei Dunării. Delta este cel mai tînăr teritoriu al țării noastre, cu o suprafață de circa 5 000 kmp, născut din interacțiunea Dunării cu Marea Neagră. Este un vast complex de ecosisteme acvatice și terestre: brațele Dunării, brațe moarte, ghioluri cu mari întinderi ale luciului de apă, japse invadate de vegetație acvatică, mlaștini acoperite cu vaste întinderi de stuf, canale, girle avînd curentul de apă reversibil, lagune, zătoane, grinduri, luncile — pe care se practică agricultura, și în sfîrșit plaurul — acest uscat puțitor întins pe mari suprafețe și atît de caracteristic deltei.

Nu este de mirare că în această diversitate de ecosisteme s-au dezvoltat o floră și o faună de o neobișnuită bogăție, varietate și frumusețe, făcînd din deltă un unicat nu numai european ci și mondial.

Este firesc, desigur, ca într-o asemenea zonă să se întrepătrundă, și nu totdeauna convergent, numeroase interese economice și probleme ecologice. Exploatarea piscicolă în condiții naturale implică apă curată, bine circulată și aerisită, precum și zone inundabile cu locuri de reproducere a peștilor; piscicultura implică amenajarea unor terenuri, îndiguirii, adesea utilizarea îngrășămintelor, furajelor, a sistemelor de alimentare și de evacuare a apei; exploatarea stufului necesită săpări de canale de acces, construirea de platforme de depozitare, care modifică căile normale de circulație a apei; agricultura implică îndiguirii, irigații, drenaj, folosirea îngrășămintelor, a pesticidelor, ierbicidelor, a întregii tehnici agricole, care sporesc pericolul poluării apelor, solului, aerului; silvicultura, care tinde să înlocuiască vechile păduri de sălcii cu plantații de plop repede crescător, are consecințe complexe asupra florei și mai ales a faunei; turismul, care capătă o amploare tot mai mare, pătrunde treptat în cele mai îndepărtate colțuri ale deltei în tendința de a satisface dorința firească a călătorului de a vedea cît mai nealterată natura a deltei; creșterea animalelor (vite, oi, porci), care implică existența furajelor și a rezervelor pentru iarnă; la toate aceste folosințe se adaugă încă

una, căreia, adesea, în mod greșit i se contestă calificativul de folosință — ocrotirea naturii. Delta noastră este unicat mondial tocmai datorită naturii sale și a proceselor ecologice ce au loc în ea: cele mai mari colonii de păsări acvatice din Europa — pelicani, cormorani, stirci etc.; loc de popas pe marile căi de migrație a multor specii de păsări — la venirea sezonului rece, un număr imens de păsări se oprește în timpul pasajului, găsindu-și hrană abundentă mai ales în zona lagunară. Diversitatea și bogăția florei și faunei din pădurea Letea și zona ghiolurilor Roșca-Buhăiova au făcut ca toată zona să fie declarată Rezervație a biosferei și înscrisă în rețeaua internațională a acestor rezervații. Suprafața totală a rezerva-

uz atît de larg și comun încît aproape nimeni nu se mai gîndește la conținutul lor real, concret și profund, în care de fapt, credem că se află cheia problemelor.

Se afirmă frecvent că potențialul productiv al deltei este foarte mare, imens chiar și că deci să exploatăm din ea cît putem. Dar, pînă în prezent nimeni nu a răspuns concret și întemeiat la întrebarea **cît anume poate produce delta**, în ansamblu sau o anumită categorie de ecosisteme. Răspunsul corect la această întrebare implică răspunsuri și la alte probleme — și anume — cum produce delta? care este mecanismul prin care, în diferite ecosisteme ale deltei, se realizează producția de o anumită calitate și într-o anumită can-

importante probleme economice reprezintă o cercetare fundamentală atunci ea trebuie făcută. Dar situația de fapt e alta. În interferența problemelor ecologice și economice ale deltei se vede limpede că separarea cercetării zise fundamentale de cea zisă aplicativă nu are sens. Pur și simplu trebuie cercetate o serie de procese biologice care să ne permită să valorificăm și să conservăm importante bogății ale deltei, să elaborăm o strategie științifică în aceste activități.

Desigur o asemenea cercetare nu e nici simplă nici ușoară, nu e nici de scurtă durată și nici prea ieftină, dar, credem, este fără alternative.

Ea implică echipe pluri și interdisciplinare, un for științific de coordonare a cercetărilor în toate ecosistemele deltei precum și de coordonare și valorificare a rezultatelor obținute, for în care, desigur, pe lîngă alți specialiști, ecologii și economiștii trebuie să stea alături Cercetarea ar trebui să se desfășoare atît pe „orizontală”, cuprinzînd toate categoriile de ecosisteme importante în viața deltei (inclusiv cele amenajate), cît și pe „verticală” — în fiecare tip de ecosisteme trebuind să se cerceteze în profunzime structura și funcțiile verigilor esențiale în transferul și acumularea substanței și energiei. Forul coordonator, avînd o vedere de ansamblu asupra funcțiilor deltei, ar putea elabora strategia economico-ecologică globală de valorificare și conservare a ei.

Importanța unei asemenea strategii ni se pare evidentă. Dar, dacă mai este nevoie, o putem ilustra printr-un fapt în aparență mărunț. De mai multă vreme se știe că vegetația acvatică absoarbe mari cantități de poluanți — reprezentînd astfel un mijloc de depoluare a apelor. Recent s-a stabilit că stuful posedă capacitatea remarcabilă de a decolora pesticidele organoclorurate (DDT și derivații lui) și deci de a le face inofensive. Dacă ne gîndim că Dunărea drenează apa de pe un teritoriu de peste 300 000 kmp, concentrînd în ea mari cantități de substanțe toxice care sînt aduse în deltă, funcția de filtru și de detoxificare pe care o are ansamblul vegetației din deltă și mai ales masivele de stuf poate căpăta o nouă dimensiune în strategia globală de valorificare, dacă (înm seama că de această funcție depinde și calitatea apelor litoralului).

În loc de concluzie îmi pun o întrebare: oare nu ar fi fost mai potrivit, ca în titlu, în loc de **interferență** să folosim termenul de **integrare**?

N. BOTNARIUC

REFLECȚII

INTERFERENȚA
ECOLOGIE-ECONOMIE (II)

țiilor deltei este de peste 41 000 ha.

Delta este un teritoriu dinamic, ea continuă să crească și în prezent, fapt vizibil mai ales la sud de brațul Sf. Gheorghe, unde de mai pușin de un secol a apărut insula Sahalin care se lungeste spre sud depășind astăzi 20 km. Este un proces ecologic unic care permite observarea directă a genezei și dezvoltării unor ecosisteme terestre și lagunare de o mare capacitate productivă.

Cum pot fi împacate toate aceste interese?

Este evident că o parte a deltei trebuie pusă în regim de rezervație sau parc național spre a feri de perturbări diversitatea formelor vieții de aici. De altfel acest lucru este prevăzut și în legislația țării. Dar este la fel de evident că trebuie valorificate bogățiile și resursele deltei pentru că ele nu pot rămîne în afara circuitului economic.

Pentru valorificarea în fiecare domeniu de activitate, se preconizează și se aplică variate și complexe tehnologii și amenajări, adesea foarte costisitoare, în așa fel încît să se pună cît mai bine în valoare potențialul productiv respectiv și totodată, pe cît se poate și dacă se poate, să se prezerve echilibrul ecologic.

În mod deliberat am folosit acești doi termeni — potențialul productiv și echilibrul ecologic. Ei au intrat într-un

titate? Numai răspunzînd corect la aceste întrebări vom afla ce și cît poate produce delta, în ce condiții și cît putem extrage din aceste produse fără a-i periclită rezervele, fără a perturba echilibrul biologic. În fond ce reprezintă acest echilibru? Este tocmai rețeaua de conexiuni care leagă speciile între ele și pe acestea cu mediul abiotic este rezultatul interdependenței și adaptării reciproce a speciilor dintr-un ecosistem.

Or, este limpede, cred, că atît echilibrul ecologic cît și productivitatea biologică a sistemului reprezintă rezultatul modului cum este organizată și cum funcționează această rețea de conexiuni. De aceea, răspunsul la toate problemele ridicate este de fapt unul singur — cunoașterea structurii, modului și condițiilor de funcționare a rețelei de conexiuni din ecosistem. Această cunoaștere înseamnă înțelegerea mecanismelor de realizare a producției biologice (cantitativ și calitativ) și totodată a echilibrului biologic, deci a stabilității sistemului. Numai așa putem controla procesele fără a le deteriora, putem exploata fără a epuiza.

S-ar putea crea impresia unei pledoarii pentru cercetarea fundamentală și aminarea — la cine știe ce calendă — a celei aplicative. Impresia, desigur, este greșită. În primul rînd, dacă rezolvarea corectă, fundamentată științific, a unor

A III-a Conferință O.N.U. pentru dreptul mării

Coordonate ale unei noi ordini internaționale maritime

DEEA unei noi ordini economice internaționale s-a conturat ca rezultat al unui proces de penetrare în conștiința lumii a imperativului unei restructurări fundamentale a relațiilor dintre state. Un rol însemnat în desfășurarea acestui proces l-a avut și îl are România socialistă, președintele ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui contribuție la definirea conceptului de nouă ordine internațională și acțiune consecventă pentru punerea lui în practică se bucură de o largă apreciere în întreaga lume. Potrivit concepției românești instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale este un proces revoluționar complex, care presupune înlăturarea vechilor relații de inechitate, a aspirării unor popoare de către altele, lichidarea politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, realizarea unor relații bazate pe deplină egalitate în drepturi între toate națiunile lumii.

În acest context în mod necesar trebuie incluse și relațiile și practicile în domeniul valorificării resurselor mărilor și oceanelor, care și ele trebuie să se bazeze pe respectarea strictă, de către toate statele și față de toți, a principiilor fundamentale ale dreptului internațional prevăzute în Carta O.N.U., în Declarația relativă la principiile dreptului internațional privind relațiile prietenești și cooperarea între state, în Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor, precum și în alte documente internaționale. Marile probleme ale reglementării exploatarei de materii prime și de produse marine și oceanice din zona internațională și de protecție a acestui mediu se cer rezolvate cu participarea efectivă a tuturor națiunilor, indiferent de mărime, dotare, nivele de dezvoltare economică, sistem politic-social, în deplină egalitate și echitate, cu respectarea intereselor fiecărui stat. Apare necesară dezvoltarea unei largi cooperări economice în valorificarea resurselor marine și oceanice între toate statele, pe bază de egalitate și avantaj reciproc, fără restricții și discriminări, în vederea reducerii și apoi, în timp, a lichidării decalajelor existente în ce privește participarea la explorarea și exploatarea bogățiilor oceanului planetar. În acest context, acordarea unui ajutor mai substanțial țărilor în curs de dezvoltare de către țările dezvoltate capătă o importanță deosebită.

Până în zilele noastre, dreptul tradițional al mării a fost guvernat, timp de peste trei secole, de cele două principii ale suveranității și libertății. Suveranitatea se referea numai la marea teritorială (o fisie îngustă de maximum 12 mile marine), dincolo de care domnea libertatea, bazată pe pre-

supunerea că resursele biologice și celelalte resurse ale mărilor și oceanelor sînt inepuizabile și că activitățile din aceste zone n-ar putea deteriora acest mediu marin. În realitate, progresele tehnice, tehnologice și lipsa sau diminuarea unor resurse de pe uscat au condus și conduc la intensificarea exploatarei de hidrocarburi și a mineralelor solide, utilizarea spațiului oceanic pentru porturi de larg, rezervoare de depozitare a țițeiului extras din subsolul adincurilor, la schimbarea stării naturale a mediului marin prin intensificarea unor activități petroliere și de minerit marin, cit și la intensificarea poluării marine și oceanice. Toate acestea ridică importante probleme politice internaționale, care nu mai pot fi soluționate în condițiile vechiului principiu al libertății mărilor și oceanelor. Aceasta a adus în prim planul interesului statelor necesitatea unor reglementări precise și a creării unui cadru instituțional adecvat în acest domeniu, cu atât mai mult cu cit multe din reglementările privind dreptul mării au fost depășite de cerințele legate de amploarea pe care au căpătat-o aceste probleme. În acest context trebuie privită și cea de-a III-a Conferință, inițiată de Organizația Națiunilor Unite, avînd ca scop elaborarea unui nou drept al mării, în care să se reflecte mutațiile profunde ce au intervenit în viața internațională, precum și în domeniul explorării și exploatarei resurselor marine și a cărei cea de-a zecea sesiune s-a deschis la 9 martie la New York.

Prima Conferință a O.N.U. în problema dreptului mării, care a avut loc la Geneva în 1958, a adoptat o serie de convenții asupra apelor teritoriale, platoului continental, mării libere și cu privire la pescuitul oceanic. Conferința a reprezentat prima încercare de reglementare a acestor probleme într-o concepție generală. Ea a vizat: a) problematica zonelor naționale, cu drepturile și obligațiile statelor riverane, precum și ale celorlalte state în aceste zone și b) ansamblul problemelor mării libere, în care se recunoștea libertatea de navigație, de pescuit, de a pune cabluri și conducte, de survol.

A doua Conferință a O.N.U., în aceeași problemă, a avut loc tot la Geneva, în anul 1960 și a avut ca obiect stabilirea unei limite uniforme privind întinderea apelor teritoriale și chestiunea zonelor de pescuit, fără a se realiza însă vreun acord.

Multiplele și variatele probleme pe care le ridică regimul internațional al mărilor și oceanelor, atît în legătură cu suprafața, cit și cu fundul mărilor și oceanelor, cu subsolul lor, neputînd

fi rezolvate de Conferința a II-a privind dreptul mării au fost transmise Organizației Națiunilor Unite, Asociației de Drept Internațional (I.L.A.) și altor organisme interguvernamentale. Ca urmare, în cadrul Organizației Națiunilor Unite în baza unei rezoluții, din 18 decembrie 1967, Adunarea Generală a creat un comitet special, compus din 35 de state membre, din care a făcut parte și România — căruia i s-a încredințat sarcina de a studia folosirea pașnică a fundului mărilor și oceanelor, ca și a subsolului lor, în marea liberă, dincolo de limitele jurisdicției naționale actuale și exploatarea resurselor lor în interesul umanității. Ulterior, la 21 decembrie 1968, Adunarea Generală a O.N.U., în baza unei alte rezoluții, a creat Comitetul pentru utilizarea în scopuri pașnice a fundului mărilor și oceanelor dincolo de limitele jurisdicției naționale, format din 42 state membre între care și România. Ca urmare a dezbaterilor din perioada 1967—1970 din cadrul O.N.U. privind regimul juridic al fundurilor submarine ale apelor internaționale, Adunarea generală a O.N.U. a adoptat, în 1970, „Declarația de principii” prin care zona internațională a mării a fost definită ca: „patrimoniu comun al întregii umanități”⁴.

A treia Conferință a O.N.U. asupra dreptului mării a fost convocată de Adunarea Generală a O.N.U. în 1970, avînd ca sarcini principale următoarele: stabilirea unui regim internațional echitabil, aplicabil la resursele din fundul mărilor și oceanelor, ca și cele din subsolul lor, dincolo de limitele jurisdicției naționale; definirea precisă a zonei internaționale; adoptarea unei limite comune pentru apele teritoriale; conservarea resurselor biologice din largul mării; studierea drepturilor preferențiale ale țărilor riverane în materie de pescuit oceanic; drepturi și interese ale statelor fără litoral; protecția mediului marin; examinarea problemelor referitoare la cercetarea științifică etc.

Pînă în prezent s-au ținut nouă sesiuni ale conferinței care au însumat cu mult peste un an de zile de negocieri. Conferința a avut ca obiectiv recunoscut reglementarea — sub egida O.N.U. — a unui nou cadru juridic și instituțional în acest domeniu, încorporat într-un cod, convenție sau tratat, care să ofere garanții participării democratice a tuturor națiunilor la valorificarea resurselor marine.

⁴ Déclaration des principes régissant le fond des mers et des océans, ainsi que leur sous-sol, au delà des limites de la juridiction nationale (Resolution O.N.U. 2749/XXV)

Ca urmare a imensului efort diplomatic depus de aproape toate statele, înaintea celei de-a VII-a sesiuni a celei de-a III-a Conferințe privind dreptul mării, la 28 aprilie 1979 s-a dat publicității Textul de negociere compozit neoficial, privind dreptul mării²⁾, care este un proiect de document fără precedent prin amploarea sa, fiind în fond platforma jurisdicțională și instituțională a noii ordini maritime internaționale. La elaborarea acestui proiect de document țara noastră și-a adus o contribuție valoroasă, pornind de la aprecierea tovarășului Nicolae Ceaușescu, conform căreia „O.N.U. poate și trebuie să-și aducă, de asemenea, contribuția la reglementarea echitabilă a folosirii mărilor și oceanelor, ținând seama că tendința de extindere unilaterală a drepturilor unor state asupra oceanului planetar, care poate căpăta în fapt caracterul unei extinderi teritoriale, poate crea un șir de probleme conflictuale grave în viața internațională, poate duce la ascuțirea contradicțiilor și agravarea încordării pe plan mondial. Este necesar ca în reglementarea acestei probleme să se pornească de la principiul ca mările și oceanele să aparțină în continuare patrimoniului internațional al umanității, să servească intereselor tuturor popoarelor, cauzei colaborării și păcii”.

În concepția României, procesul complex de reglementare echitabilă a folosirii mărilor și oceanelor va trebui:

1. Să creeze un cadru democratic pentru folosirea oceanului planetar care să permită participarea efectivă a tuturor statelor mari, mijlocii și mici, indiferent de zona în care se află și să acorde prioritate țărilor în curs de dezvoltare și, în primul rând, țărilor fără ieșire la mări și celor riverane la mări semiînchise și sărace în resurse piscicole;

2. Să aplice soluții echitabile, principiale, în elaborarea tuturor reglementărilor marine și oceanice, în interesul egal și echitabil al tuturor popoarelor lumii;

3. Să conducă la realizarea unor obiective mai generale ca: reducerea tensiunilor în lume, reducerea inegalităților, protecția rațională a mediului și a unor resurse, controlul tehnologiilor periculoase, promovarea cooperării internaționale, reproducția și conservarea resurselor biologice, în special pești valoroși, mamifere acvatice etc.

În fapt, această poziție principială a țării noastre are în vedere cerința obiectivă ce ține de esența noii ordini internaționale ca mările și oceanele să devină mijloace exemplare de colaborare între state și de apropiere între popoare, iar potențialul resurselor lor exploatabile să fie valorificat rațional, în sensul de a contribui la

soluționarea unor probleme majore contemporane, în interesul întregii omeniri, concomitent cu menținerea cel puțin a actualelor condiții de calitate a mediului marin și oceanic.

Plecând de la aceste deziderate, România socialistă a militat activ pentru consacrarea zonei economice situată dincolo de apele teritoriale până la limita maximă de 200 mile marine, precum și a zonei internaționale a teritoriilor submarine, aflată în continuarea celei economice, zone ce sînt prevăzute a fi instituționalizate în proiectul neoficial de convenție al Conferinței O.N.U. pentru dreptul mării. Noua instituție a zonei economice urmează, în concepția României, să asigure, în primul rând, apărarea intereselor țărilor în curs de dezvoltare împotriva unei exploatare excesive, neraționale a bogățiilor biologice din zonele respective și, prin aceasta, să contribuie la reducerea decalajului economic existent în lume. Prin această instituționalizare a zonei economice, țara noastră înțelege recunoașterea drepturilor în ce privește explorarea și exploatarea, conservarea și administrarea resurselor biologice, precum și unele competențe pentru cercetarea științifică și combaterea poluării. În același timp, țara noastră apreciază că: „Zona economică nu trebuie să aparțină în mod absolut celui care o declară. Prin instituirea unor astfel de zone, România, ca și un mare număr de state nu au înțeles că trebuie să se ajungă la o nouă împărțire teritorială a spațiilor marine ale globului, care să devină teritorii ale statului suveran“.

Deși la sesiunea a VIII-a din anul 1979 a Conferinței Organizației Națiunilor Unite pentru dreptul mării, aproape toate țările lumii, inclusiv țările capitaliste dezvoltate — Statele Unite ale Americii, R.F.G., Anglia, Franța, Japonia ș.a. — s-au pronunțat împotriva oricăror acțiuni unilaterale de exploatare a zonei internaționale a teritoriilor submarine, totuși, unele țări ca S.U.A., R.F.G. etc., au emis în anul 1980 legi proprii ce reglementează unilateral explorarea și exploatarea acestei zone. Aceste legi proprii contravin, în fond, scopului de a se folosi resursele marine și oceanice în interesul întregii omeniri, afectînd astfel dreptul celorlalte state și mai ales al țărilor în curs de dezvoltare, cu potențial economic, tehnologic și financiar mai redus, de a participa pe baze egale la activitățile de explorare și exploatare a zonei internaționale a mărilor și oceanelor și de a beneficia, astfel, de rezultatele acestor activități.

Pornind de la aceste considerente, de la situația existentă, România socialistă acordă o mare atenție proiectului (neoficial) de Convenție al Conferinței pentru dreptul mării, care prevede că activitățile în zona internațională a teritoriilor submarine vor fi organizate, conduse și controlate de Adunarea statelor membre și organele A.I.T.S. (Autoritatea Internațională a Teritoriilor Submarine) în numele omenirii în ansamblu. La aceste activități economice vor participa întreprinderea A.I.T.S. și statele-părți la convenție sau entități ale acestora. Proiectul de document al Conferinței Organizației Națiunilor Unite pentru dreptul mării, discutat la sesiunea a IX-a din anul 1980, stabilește sistemul

„paralel“ de exploatare a zonei internaționale a teritoriilor submarine. Trebuie spus, însă, că aceasta este o soluție de compromis, tranzitorie, valabilă pe o perioadă de 15—20 ani, între poziția țărilor capitaliste dezvoltate care s-au pronunțat pentru un acces liber la resursele din această zonă și țările în curs de dezvoltare și socialiste care, au susținut întotdeauna instituirea unui sistem unic de exploatare a resurselor prin întreprinderea A.I.T.S.

La sesiunea din 1980 au rămas nesoluționate o serie de probleme, asupra cărora negocierile sînt reluate la actuala sesiune, printre care: delimitarea spațiilor maritime între state limitrofe sau situate față în față, modalitățile de aplicare a convenției în procesul exploatarei resurselor minerale din zona internațională a teritoriilor submarine, situația țărilor dezavantajate geografic, regimul navigației navelor străine prin apele teritoriale, precizarea condițiilor de aderare și ratificare a convenției etc.

În proiectul neoficial de convenție al Conferinței Organizației Națiunilor Unite pentru dreptul mării se prezintă și principiile, normele de organizare și conducere ale A.I.T.S., organele autorității, respectiv Adunarea statelor-părți, Consiliul, Secretariatul, întreprinderea, Camera pentru reglementarea diferendelor, consiliile etc, rolul și atribuțiile lor. Adunarea este organul suprem al A.I.T.S., la care participă toate statele membre.

Diferențele de păreri între părți cu privire la diferite probleme și-au găsit o oarecare reglementare la sesiunea din 1980 a Conferinței O.N.U. pentru dreptul mării, cînd s-au cristalizat și unele soluții incluse ca prevederi în proiectul neoficial de convenție, respectiv atribuirea unor prerogative importante Consiliului, ca organ executiv aflat sub autoritatea Adunării statelor-părți. De asemenea, s-a căzut de acord asupra modalității de luare a deciziilor, care vor fi adoptate cu majoritatea de voturi de 2/3, 3/4 sau prin consens, în funcție de categoria și importanța problemelor. Trebuie spus, însă, că țara noastră a ridicat problema ca în proiectul de document să se stipuleze aplicarea principiului rotației în alcătuirea organelor restrînse și dimensionarea structurii organelor A.I.T.S. adecvat necesităților pentru a nu mări nejustificat eforturile financiare ale statelor.

În întreaga activitate desfășurată în cadrul Conferințelor O.N.U. pentru dreptul mării, țara noastră a acționat consecvent pentru elaborarea unor principii și norme de egalitate, dreptate și justiție în domeniul explorării, exploatarei și protecției resurselor mărilor și oceanelor, în vederea creării unei noi ordini internaționale maritime ca o componentă practică și efectivă a unei noi ordini economice și politice internaționale. La cea de a X-a sesiune a Conferinței, la care iau parte delegați din 160 de țări, delegația țării noastre, potrivit mandatului încredințat, va acționa împreună cu alte țări pentru elaborarea unui proiect de convenție cât mai apropiat de așteptările tuturor statelor, prin luarea în considerație a intereselor diferitelor state.

Gh. MANEA

²⁾ O.N.U., Troisième Conférence sur le droit de la mer. Texte de Négociation Composite Officiel. Révision 1 (Huitième session Genève, 19 mars — 28 avril 1979), A (Conf. 62) WP 10/Rev. 1, 28 avril 1979, 169 p.

³⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate, vol. 14, Ed. politică, București, 1977, p. 209.

⁴⁾ Poziția R. S. România cu privire la dreptul de acces la resursele piscicole din zonele economice, Document prezentat la a VIII-a sesiune reluată a Conferinței O.N.U. pentru dreptul mării (New York, 16 iulie — 25 august 1979), în Scinteia, 19 august 1979.

Molibden: prețuri în creștere

DUPĂ câțiva ani caracterizați prin balanță deficitară, anul acesta se pare că piața molibdenului va înregistra pentru prima dată o producție mondială excedentară față de cerere.

Această situație este pusă de cercetătorii britanici atât pe seama creșterii producției dar mai ales ca urmare a reducerii cererii, în condițiile crizei economice. Circa 80—85 la sută din producția mondială de molibden este folosită în prezent la fabricarea oțelurilor înalt aliate, ceea ce a făcut ca reducerea cererii la oțel să atragă după sine o tendință similară și la acest metal neferos. Și totuși prețul molibdenului nu a scăzut: dimpotrivă, în cursul anului trecut costul de producție s-a majorat de la 4 la 10 dolari per livră. Aceasta a făcut ca industria petrolieră, care utilizează de obicei conducte din oțel aliat cu molibden să se îndrepte spre fabricarea de conducte pe bază de vanadiu, realizabile la un preț de cost mai redus.

Pe termen lung, studiile britanice de specialitate întrevăd o rată de creștere a producției la molibden cu 4—5 la sută în medie pe an, deși aceste previziuni optimiste sînt așteptate să apară doar în prima parte a intervalului 1979—1985 avut în vedere.

Comerțul internațional cu tutun brut

Deși cu o pondere mică în comerțul mondial cu materii prime agricole, tutunul brut este un produs care, datorită prețurilor de comercializare, în general ridicate, asigură încasări valutarie însemnate țărilor exportatoare. Comerțul internațional cu tutun brut a crescut în intervalul 1970—1979 cu peste 30 la sută în volum fizic și de două ori valoric, cifrindu-se în prezent la peste 3 miliarde dolari. Semnificativ pentru piața acestui produs este faptul că 25 la sută din producția realizată pe plan mondial este destinată exportului, — pondere superioară față de alte produse agroalimentare: carne 5 la sută, ouă 2 la sută, grâu 18 la sută, porumb 14 la sută. În ultimul timp se

remarcă orientarea din ce în ce mai accentuată a cererii către sorturile de tutunuri ușoare, de culoare deschisă, mai puțin nocive, în detrimentul tutunurilor brune. Așa se explică faptul că în ultimii ani au avut loc mutații importante în structura exportului mondial de tutun: dacă în 1970 tutunurile superioare de tip flue-cured și Burley reprezentau 25 la sută din volumul exportului, la ora actuală acestea dețin peste 50 la sută. Dacă se adaugă și tutunul Oriental rezultă că tutunurile deschise la culoare predomină net în totalul schimburilor internaționale (75 la sută).

În perspectiva anului 1985, potrivit estimărilor experților F.A.O. volumul comerțului mondial cu tutun brut va prezenta o tendință ascendentă, deși ponderea sa în totalul producției se va păstra practic nemodificată (25 la sută). Referitor la perspectivele prețurilor internaționale ale tutunului brut se poate aprecia că cererea fermă de import ce se va manifesta, în special în țările capitaliste dezvoltate, va impune în deceniul actual o tendință ascendentă a prețurilor.

Virginia CĂMPEANU

Programe de dezvoltare

Djibuti: valorificarea resurselor naturale

CU O SUPRAFAȚĂ de 23 000 km², Djibuti ar reprezenta, poate, numai o bucată de pământ aproape arid, anclavat în Etiopia, dacă cei 300 km de coastă maritimă nu i-ar oferi o largă deschidere spre cea mai frecventată strîmtoare din lume, Bab el Mandeb, la joncțiunea dintre Marea Roșie și Oceanul Indian. Această poziție geografică deosebită i-a conferit, de altfel, și vocația de centru regional și internațional de tranzit. Încă din 1949 teritoriul este declarat zonă liberă, iar portul și totodată capitala țării, Djibuti, îndeplinește rolul de intermediar economic, centru de afaceri și un punct important pentru servicii și de întreținere a navelor comerciale în trecere.

La obținerea independenței (în 1977), economia Republicii Djibuti se baza aproape în exclusivitate pe sectorul terțiar, respectiv, pe veniturile obținute din serviciile care fac obiectul activității portului și aeroportului Djibuti și a căii ferate Djibuti — Addis Abeba. Sectorul primar reprezenta mai puțin de 10% din P.N.B., iar producția industrială era aproape inexistentă, astfel încât importurile necesare consumului intern accentuau deficitul balanței de plăți.

Noile orientări ale politicii economice din Republica Djibuti privesc necesitatea dezvoltării în viitor a unei economii care să valorifice pe cit este posibil resursele naționale, în scopul asigurării consumului intern al populației. Astfel, cele mai recente acțiuni guvernamentale au fost direcționate spre sectorul agricol și pastoral, în vederea dezvoltării culturilor de sorg și a celor legumicioase, precum și a dezvoltării șepelului (piele brute sînt singurele produse de export). În acest scop, se acordă importanță valorificării optime a bazinei hidrografice al țării, inclusiv prin explorarea resurselor subterane de apă. De asemenea, se încurajează pescuitul maritim (producția anuală atinge 500 tone).

O atenție deosebită se acordă posibilităților de valorificare a resurselor naturale, importante pentru economia proprie. Astfel, sînt avansate numeroase studii pentru exploatarea gipsului, sării, perlitului (material de construcție care se găsește numai în Djibuti și Turcia) și, mai ales, pentru exploatarea energiei geotermale indispensabile asigurării nevoilor de energie electrică. Nu este exclusă nici posibilitatea unor importuri de materii prime care să stimuleze dezvoltarea unor industrii mici prelucrătoare — sticlă, hîrtie, lemn, confecții, produse de morărit, conserve etc.

În cadrul programului guvernamental de dezvoltare economică și socială a țării, un loc prioritar revine obiectivelor în măsură să contribuie la îmbunătățirea nivelului de trai al populației și în special al populației rurale. Se preconizează realizarea unor micro-unități agroindustriale, dezvoltarea infrastructurii social-medicele la sate și în centrele urbane.

Djibuti fiind o zonă de tranzit pentru multe țări din regiune, se are în vedere dezvoltarea transporturilor, respectiv construirea — în cooperare — a unui sistem de șosele și căi ferate de interes regional.

Liliana RĂDULESCU

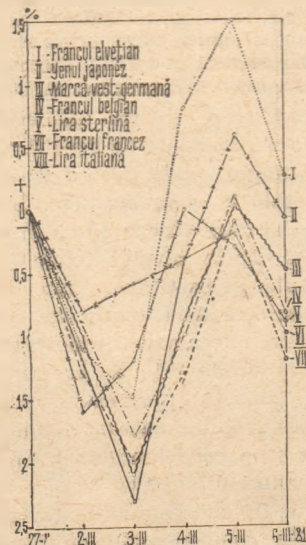
EVOLUȚII MONETARE

ÎN PERIOADA 2—6.III.1981 evoluția dolarului S.U.A. a fost caracterizată din nou prin mișcări oscilatorii ample și contradictorii.

Existența unor factori contradictorii de influență au determinat oscilații ale cursului dolarului destul de greu de anticipat, care au generat largi mișcări de fonduri dintr-o valută în alta. Generalizarea reducerii dobînzii preferențiale „prime rate“ de către principalele mari bănci americane de la 19 la 18,5% p.a., care a determinat o reducere a dobînzilor și la depozitele în eurodolari, alături de unele zvonuri privind noi măsuri de apărare a monedelor lor ce ar putea fi luate în plus de autoritățile monetare centrale vest-europene, în special pe linia creșterii dobînzilor — factori de influență negativă pentru dolar — a fost contracarată de publicarea unor cifre privind nivelul șomajului în S.U.A. (reducere la 7,3% în februarie, față de 7,4% în ianuarie a.c.), a indicelui prețurilor cu ridicata, astfel că la închiderea din 6.III.81 cursul dolarului se situa la nivele superioare celor din 27.II.81, cu excepția francului elvețian.

Lira italiană, grevată de situația nefavorabilă a balanței de plăți a Italiei, a înregistrat pe ansamblul săptămînii deprecierea cea mai accentuată față de dolar, situîndu-se la închiderea la 1 038 lire/1 dolar, față de 1 026 lire/1 dolar pe 27.II.81 (depreciere de 1,2%), menținîndu-se în continuare și în cadrul sistemului valutar vest-european aproape de limita inferioară de intervenție. Francul francez era cotaț pe 6.III.81 la cea. 5,05 franci/1 dolar, respectiv cu 1% sub cotația de referință de 5 franci/1 dolar, reducîndu-și în același timp și poziția de cea mai puternică valută din sistemul valutar vest-european.

La închiderea perioadei analizate cursul lirei sterline se situa la 2,19 dolari/1 liră, cu 0,9% sub cel

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 2—6.III., luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 27.II. a.c.

corespunzător din 27.II.81 de 2,21 dolari/1 liră. Un procent apropiat de depreciere față de dolar a înregistrat și francul belgian, care cota pe 6.III.81 la 35,20 franci/1 dolar, față de 34,90 franci/1 dolar pe 27.II.81. Marca vest-germană a înregistrat pe ansamblul perioadei o depreciere de 0,5% față de dolar (2,14 mărci/1 dolar pe 6.III.81, comparativ cu 2,13 mărci/1 dolar, nivelul de referință), nivelul dobînzilor la depozitele în marcă (care au înregistrat fluctuații destul de importante de la o zi la alta, în special pe perioade scurte) influențînd destul de mult cursul său pe piață. O fluctuație mai redusă a înregistrat-o yenul japonez, care era cotaț la închiderea intervalului la 209,25 yeni/1 dolar, cu numai 0,1% sub cel din 27.II.81 de 209 yeni/1 dolar. Creșterea destul de accentuată a dobînzilor la depozitele în franci a determinat o redresare a poziției francului elvețian față de dolar, cursul de la închiderea săptămînii de 1,96 franci/1 dolar, fiind cu 0,3% peste cel din 27.II.81 de 1,9650 franci/1 dolar.

Dobînzile la depozitele în principalele eurovalute pe termen de 6 luni se situau la închiderea din 6.III.81 la 16,875% (foarte aproape de nivelul din 27.II.81) la eurodolari, 13,437% (scădere cu 0,5%) la euromărcile vest-germane și 3,375% (creștere cu 0,75% p.a.) la euromărcile elvețiene.

Prețul aurului la Londra a continuat să evolueze pe o curbă descendentă, al doilea fixing din ziua de 6.III.81 de 467,00 dolari/uncie fiind cu 22 dolari/uncie sub cel corespunzător din 27.II.1981.

Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

Probleme ale viitorului și dezvoltării în viziunea specialiștilor

PROGRESUL TEHNOLOGIC — resursă inepuizabilă a creșterii economice

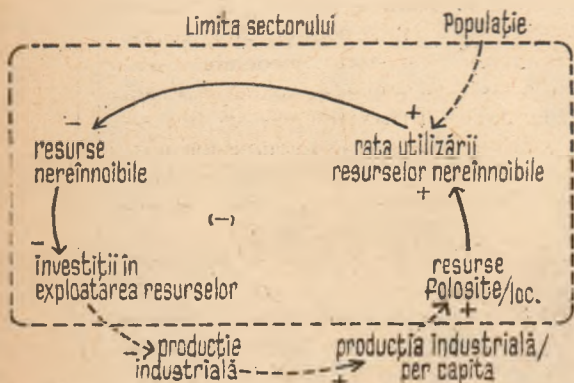
IN URMA cu aproape un deceniu D.H. Meadows atrăgea atenția omenirii asupra unei dileme fundamentale: cât se va mai putea dezvolta societatea noastră în condițiile actualelor tendințe în evoluția utilizării — de multe ori irațională — a resurselor naturale și ale accentuării efectelor nocive ale poluării. Studiul său „Limits to Growth” sugera un răspuns departe de a fi liniștitor, pe care ne permitem să-l reamintim succint: dacă evoluția din primii 70 de ani ai acestui secol va continua ca tendință, disponibilitățile de hrană se vor reduce puternic după 2015, aceeași situație va fi și în cazul producției industriale, în condițiile în care populația globului va atinge cifra de 7 miliarde în 2030, iar poluarea va atinge nivelul maxim în anul 2035.

În urma acestui studiu — care sugera găsirea unor căi de echilibru în dezvoltarea industrială coroborată cu controlul în primul rind asupra utilizării resurselor naturale și al poluării — au apărut nenumărate aprecieri pro și contra, căutări ale cercetărilor îndreptate în direcția găririi unui răspuns la problema posibilității dezvoltării economice echilibrate. Printre cei care se preocupă de această problemă se numără și cercetătorul vest-german STUART A. BREMER, de la Institutul Internațional de cercetări sociale comparative. „Lumea poate și va trebui să se dezvolte, iar unul din factorii determinanți în acest sens îl constituie progresul tehnologic”, susține S.A. Bremer în studiul său intitulat „Progresul tehnologic și limitele creșterii*”, din care prezentăm mai jos principalele concluzii.

INCERCÂND să răspundă la întrebarea ridicată de Meadows, Stuart Bremer pleacă de la două premise. Mai întâi, arată autorul, lumea nu poate fi considerată decât în mod evolutiv, iar unul din cei mai importanți factori de progres este dezvoltarea tehnologică, de natură să contribuie la o mai bună valorificare a resurselor naturale, la eforturile de industrializare ale țărilor în curs de dezvoltare, precum și la lupta împotriva poluării. În al doilea rind, această abordare evolutivă implică restructurarea actualei ordini internaționale care nu face decât să frizeze creșterea economică în „lumea a treia”, distrăgând atenția de la prioritățile stringente legate de eliminarea decalajelor și a disparităților flagrante care separă azi țările bogate de cele sărace — disparități care sînt surse permanente de sărăcie și incertități.

Ce poate oferi dezvoltarea tehnologică ?

STUDIUL încearcă să răspundă la întrebările „dezvoltarea tehnologică poate,

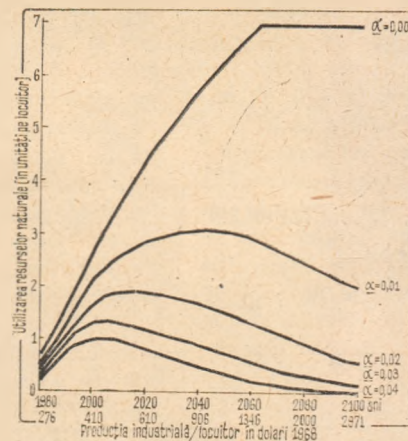
Graficul nr. 1. Diagrama relației cauzale în sectorul resurselor neregenerabile (după Meadows)

oare, eradica problemele previzibile ale lumii a treia?, ce caracter trebuie să aibă și ce nivel trebuie să atingă progresul tehnologic pentru aceasta? Elaborarea lui S. Bremer este generată de una din cele 24 de situații prezentate în modelul lui Meadows, în care prezumția unei creșteri constante anuale a progresului tehnic (deci o funcție exponențială a schimbării tehnologice) ar evita „catastrofa” omenirii în secolul 21. Influența progresului tehnic asupra proceselor economice poate fi evidențiată cu ajutorul unor funcții în care coeficientul specific surprinde tocmai relația între avansul progresului tehnic și fenomenul respectiv. De zăbrănită că efectele dorite sau stărilor de dezirabile ale proceselor economice — celelalte condiții fiind date (în cazul modelului lui Bremer: resurse naturale, creșterea producției industriale, agricole, a populației, și conservarea mediului) — impun o anumită evoluție necesară a schimbării tehnologice. Rezultă că poate fi estimat și un anumit coeficient necesar al progresului tehnic, tocmai ceea ce își propune să determine S. Bremer.

În acest scop, autorul utilizează o funcție descrescătoare de tip $e^{-\alpha(t-1975)}$ fiind timpul, unde pentru $t = 1975$ coeficientul α devine zero. Întrucât e^0 este egal cu 1, înseamnă că în model se pleacă de la nivelul tehnologic al anului 1975. În continuare, autorul realizează curbele de evoluție ale componentelor considerate de Meadows și considerând anumite rate de creștere determină impactul progresului tehnologic asupra evoluției acestor componente. În acest scop coeficientului α i se atribuie valori diferite de zero.

Autorul își îndreaptă atenția asupra uneia din componentele de bază ale modelului lui Meadows, respectiv resursele neregenerabile. Premisele de la care pleacă Meadows referitor la acest

sector (graficul nr. 1) sînt următoarele: ● volumul finit al resurselor neregenerabile se reduce constant în timp; ● cheltuielile pentru obținerea acestor resurse cresc pe măsură ce ele devin tot mai puțin accesibile; ● tendința de creștere a cheltuielilor poate fi, pentru o anumită perioadă de timp, compensată prin progresul tehnic: în ultimă instanță, însă, cheltuielile vor crește pe măsură ce ne apropiem de epuizarea resurselor; ● cantitatea de resurse neregenerabile utilizate la un anumit moment dat apare ca produs al populației și al consumului de resurse pe locuitor: ● odată cu creșterea producției industriale pe locuitor crește și cererea de resurse pe locuitor utilizate în vederea îndeplinirii obiectivului de industrializare asumat.

Graficul nr. 2. Relația resurse consumate pe locuitor — progres tehnic

După cum rezultă din grafic, creșterea populației și dezvoltarea industrială determină majorarea ratei de utilizare a resurselor și implicit diminuarea volumului celor rămase disponibile. La rîndul ei, această situație duce la creșterea cheltuielilor de extracție a resurselor, ceea ce se reflectă sub forma unor investiții majorate. Rezultă, potrivit lui Meadows, o dublă relație: pe de o parte între producția industrială pe locuitor și utilizarea resurselor pe locuitor și, pe de altă parte, între cheltuielile de extracție și volumul resurselor rămase disponibile.

Dacă Meadows considera că posibilitatea creșterii tehnologice constante încetează odată cu epuizarea a 50% din resursele globului, deoarece costul exploatarea resurselor rămase ar deveni prea mare, după Bremer o creștere exponențială a progresului tehnic ar

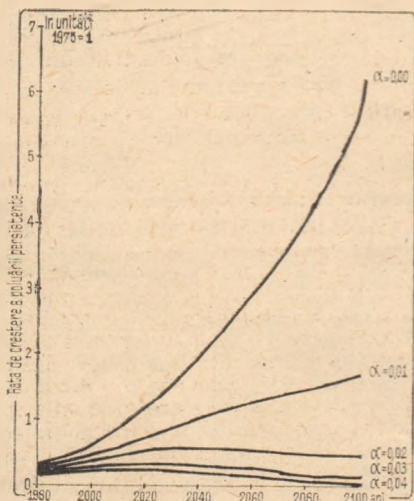
*) Bremer A. Stuart, Technological Advance and the Limits to Growth, International Institute für Vergleichende Gesellschaftsforschung

duce la prelungirea considerabilă a vieții acestor resurse chiar menținând o rată constantă de creștere a producției industriale pe locuitor (graficul nr. 2).

Influența este și mai pregnantă în cazul analizat al poluării mediului ca rezultat al activității industriale și agricole (graficul nr. 3): coborând către partea inferioară a graficului curbele reprezintă niveluri de poluare cu o creștere deosebit de redusă în aceleași condiții ale unei creșteri exponențiale a progresului tehnic. În ce privește agricultura, productivitatea terenurilor agricole poate crește până la un nivel de 70 de ori între anii 2050—2075 față de nivelul anului 1975, în funcție de îmbunătățirile aduse pe plan tehnologic, fiind în măsură, astfel, de a duce la rezolvarea problemei alimentare în țările în curs de dezvoltare. Și referitor la durata de exploatare a pământului concluziile celor două rapoarte diferă: distrugerea capacității productive a solului odată cu aplicarea agriculturii intensive este infirmată de Bremer cu condiția ca în exploatare să se țină cont de un factor de creștere tehnologică exponențială.

În legătură cu agricultura în prezent se impune tot mai mult atenției problema utilizării raționale a terenului, astfel încât creșterea industrială să nu mai atragă după sine reducerea suprafețelor agricole și deci și a producției alimentare. Potrivit calculelor lui Bremer (după cum rezultă din graficul nr. 5), tehnologia este din nou aceea care poate face să se reducă necesarul de teren cu destinație industrială. În caz că acest deziderat nu este realizat, se apreciază că la nivelul anului 2100 aproape jumătate din terenurile arabile ar urma să capete utilizări industriale, cu repercusiuni grave asupra sectorului alimentar.

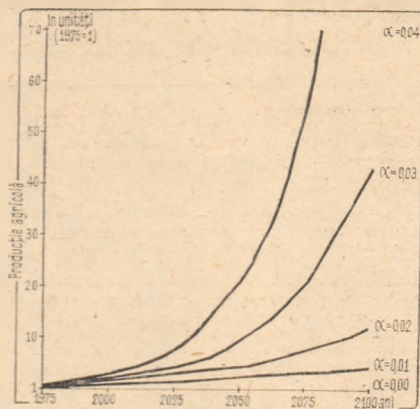
Numeroase simulări au confirmat faptul că progresul tehnologic limitat la

Graficul nr. 3. Poluarea persistentă și progresul tehnic

unul sau altul din sectoarele vieții economice este insuficient pentru a susține o dezvoltare echilibrată. Prin recurgerea la astfel de soluții — afirmă Bremer — omenirea nu face decât să creadă că câștigă timp, dar, de fapt,

acționează împotriva intereselor sale vitale dat fiind că desconsiderarea chiar și a unuia din factorii de care depinde calitatea vieții poate avea mai târziu implicații mult mai grave. Noțiunea de calitate a vieții presupune o sumă de condiții strict inseparabile și tocmai de aceea utilizarea rațională a resurselor naturale și a pământului, combaterea poluării și a eroziunii solului, creșterea eficienței în industrie și agricultură sînt tot atâtea elemente inseparabile în procesul dezvoltării.

Graficul nr. 4. Relația producție agricolă — progres tehnic

În acest context, legat de simulările destinate optimizării corelate a factorilor de creștere, reține atenția ordinea de prioritate a introducerii progresului tehnic, respectiv în domeniile resurse naturale, conservarea mediului, agricultura și industrie; rezultatele matematice confirmă această ordine respectiv necesitatea realizării unui tip de dezvoltare lipsit în primul rînd de pericolul epuizării resurselor și de cel al distrugerii a însuși mediului ambiant.

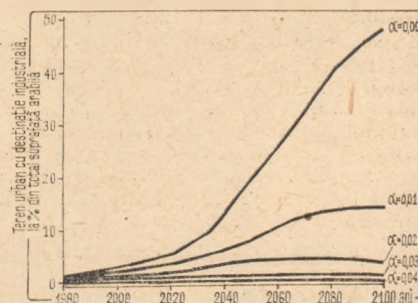
O nouă ordine economică internațională — singura alternativă reală de progres

DESIGUR, modelul propus de autor poate fi discutabil. Este discutabilă, mai întâi, premisa potrivit căreia autorul consideră „menținerea actualelor sisteme politice și de valori”. Chiar dacă argumentarea sa se referă la dificultățile realizării modelului matematic, această explicație nu este suficientă. În al doilea rînd sînt evitate problemele realizării unui consens al tuturor țărilor asupra orientării eforturilor și deschiderilor pe plan economic pentru înfăptuirea dezideratelor propuse, situația din lumea contemporană demonstrînd clar reținerile și dezinteresul țărilor industrializate de a sprijini țările în curs de dezvoltare pentru înlăturarea decalajelor și a stării lor de înapoiere economică. În al treilea rînd, sau ca un corolar a ceea ce arătam anterior, ni se pare insuficient tratat rolul și necesitatea industrializării țărilor în curs de dezvoltare ca singura alternativă viabilă și sursă de progres multilateral. Atenția

autorului se îndreaptă, cu precădere către epuizarea resurselor naturale și în special a resurselor energetice — premisă reală dar nu și suficientă. De fapt, chiar sub acest ultim aspect, Stuart Bremer ridică el însuși probleme legate de dificultățile întîmpinate astăzi în comensurarea exactă a disponibilităților, ceea ce face ca ipotezele să nu poată fi verificate empiric în prezent. O situație similară apare și în ceea ce privește determinarea exactă a gradului de poluare, de distrugere a sistemului ecologic.

Important este însă că autorul, plecînd de la concluziile lui Meadows referitoare la „starea de echilibru”, își pune întrebarea ce înseamnă de fapt acest echilibru și ce presupune o dezvoltare care să ia în considerare aspectele legate de ecologie, dezvoltare capabilă să asigure satisfacerea necesităților materiale de bază ale fiecărui locuitor al globului.

Încercînd prin modelul prezentat să dea un răspuns acestei chestiuni S. Bremer recunoaște faptul că implementarea sa presupune realizarea unor condiții suplimentare. Una din principalele reconsiderări ar constitui-o — arată autorul — necesitatea redistribuirii producției industriale, a veniturilor, în condițiile în care, în prezent aproximativ 25% din populația lumii consumă circa 75% din ceea ce se produce în lume. Perpetuarea acestei situații nu poate duce decît la agravarea sărăcirii unei părți însemnate a lumii: în secolul viitor 40% din populația globului ar beneficia de numai 10—20% din veniturile totale și 25% din populația globului ar realiza o producție în

Graficul nr. 5. Relația teren urban industrial — progres tehnic

dustrială de numai 30—60 dolari pe locuitor.

În fața acestor cifre, autorul conchide că ceea ce se impune este „revoluționarea, pe scară mondială, sub aspect social, economic și politic”. Deși aceasta nu a intrat în sfera modelului său, S. Bremer se pronunță pentru o atentă considerare a riscurilor pe care le poate atrage neglijarea dramaticelor probleme ce confruntă azi omenirea. Fără îndoială, modificările în plan social presupun eforturi considerabile și uneori chiar rămîineri în urmă în realizarea dezideratelor economice, dar — subliniază autorul acestui studiu — nimeni nu-și poate lua răspunderea de a le evita atunci cînd se caută soluții pentru progresul omenirii.

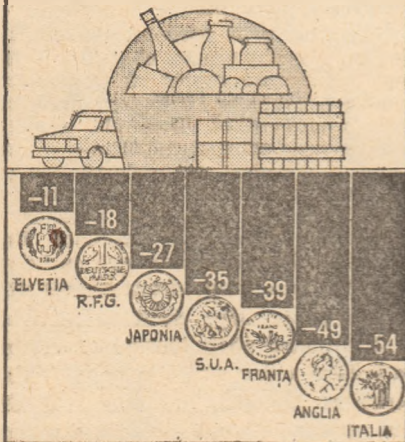
Emilian STANCU

Erodarea puterii de cumpărare

ÎN POFIDA variatelor măsuri economico-financiare adoptate în ultimii ani de guvernele diferitelor țări capitaliste dezvoltate pentru stăvilirea și atenuarea procesului inflaționist, ritmul de creștere a prețurilor la bunuri de consum și servicii se menține ridicat, manifestându-se chiar unele tendințe de recrudescență în cursul acestui an.

Unul dintre efectele nemijlocite ale procesului menționat îl constituie redu-

Reducerea puterii de cumpărare a monedelor (în %), sub efectul creșterii prețurilor.

Sursa: La tribune d'Allemagne, nr. 875/1980

cerea puterii de cumpărare a monedelor naționale. Graficul alăturat prezintă „scara valorilor” acestei reduceri pentru principalele valute occidentale în perioada 1975—1980; procentul de depreciere variază considerabil, fiind de 11% în cazul francului elvețian, în timp ce la capătul de jos al „scării” se situează lira italiană și lira sterlină, a căror putere de cumpărare s-a redus la circa jumătate.

Polonia — priorități energetice

DUPĂ CUM se relevă în presa economică poloneză, în pofida nerealizării unor obiective prevăzute în programul de investiții, sectorul energetic a cunoscut în perioada 1976—1980 un ritm de dezvoltare suficient de înalt. Au fost puse în funcțiune, îndeosebi în ultimii trei ani, capacități însumând peste 6 500 de MW și peste 6 000 de Gcal/oră, ceea ce a determinat o îmbunătățire a balanței energetice și a creat premise favorabile pentru realizarea programului de investiții din cincinalul actual.

Se apreciază că sarcinile prioritare în domeniul construcțiilor energetice pe anii 1981—1985 constau în: extinderea capacităților de producție ale întreprinderilor producătoare de cazane și ale întreprinderilor industriei electrotehnice care fabrică echipament energetic, dezvoltarea capacităților întreprinderilor de construcții-montaj, trecere la producția și montajul de agregat cu puteri mai mari (de 500 și, apoi 600 MW), precum și extinderea rețele

de înaltă tensiune pentru transportul energiei electrice. Se prevede ca în cursul cincinalului producția de energie electrică să sporească cu circa un sfert; cel mai important obiectiv care urmează să fie dat în exploatare în această perioadă este complexul energetic-minier de la Belhatov, unde energia electrică se va obține cu ajutorul cărbunelui extras, la zi, din zăcămintul situat în vecinătate.

Energia solară: domenii prioritare de utilizare

SE APRECIAZĂ că, deși cu ajutorul instalațiilor de colectare și de transformare a energiei solare s-ar putea utiliza doar o mică parte din fluxul de energie pe care soarele îl revarsă asupra planetei noastre (de ordinul a $1,5 \times 10^{18}$ kWh), ea ar fi totuși suficientă pentru a acoperi de câteva ori necesarul actual de consum de energie pe glob. Printre problemele care trebuie rezolvate în acest scop se numără elaborarea unor instalații economicoase de colectare și de transformare a energiei solare (în primul rând în energie electrică), identificarea domeniilor propice pentru folosirea unor asemenea instalații în serie mare sau chiar în proporții de masă ș.a.

În cele ce urmează redăm opinia unor specialiști asupra unor astfel de aplicații concrete, de perspectivă, în domeniul utilizării energiei solare.

Colectoare solare

domeniul	temperatură obținută (°C)
— încălzirea apei în bazine de inot	15—30
— încălzirea serelor	20—40
— uscarea produselor agricole	30—60
— aprovizionarea cu apă caldă a clădirilor de locuit, institutiilor și întreprinderilor	30—70
— încălzirea încăperilor	40—80
— desalinizarea apei marine	50—100
— tratarea apei potabile	100
— condiționarea aerului	80—120
— procese termice industriale	20—4 000

Centrale solare (de tip turn)

domeniul	puterea necesară (kW)
— instalații de pompat	0,5—5
— sisteme de tratare a apei	1—10
— sisteme de recepție a programelor de televiziune	50—200
— sisteme de dirijare a transporturilor	0,2—2
— sisteme de comunicații	0,1—5

Sursa: „Brennstoff, Wärme-Kraft”, nr. 9/1980

Mexic: program de utilizare a forței de muncă

ÎN MEXIC, în cadrul Planului general de dezvoltare economică și socială a fost aprobat și pus în aplicare pro-

gramul național de ocupare a forței de muncă pe perioada 1980—1982. Luând în considerare factorii cantitativi și calitativi care influențează asupra gradului de ocupare a forței de muncă, programul include prevederi relative la asigurarea locurilor de muncă, la formarea profesională corespunzător cu cerințele diferitelor sectoare ale economiei naționale, la dezvoltarea asigurărilor sociale etc.

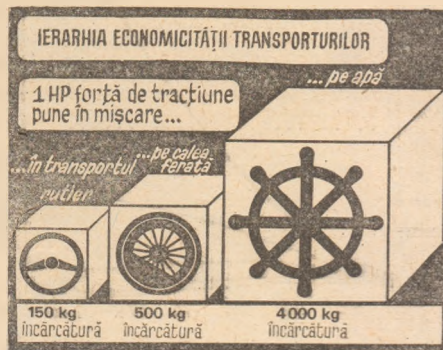
Prin aplicarea programului se urmărește reducerea până în 1982 a ratei șomajului de la 7% la 5,5%, iar a ratei subutilizării forței de muncă de la 47,5% la 40,8%, precum și inversarea tendinței de scădere a raportului dintre populația activă și cea totală; pentru atingerea acestor obiective este necesar ca, în perioada menționată, să fie create în economia națională în medie cîte 750 mii de noi locuri pe an.

Înfăptuirea programului este condiționată de aplicarea unor strategii sectoriale adecvate; astfel, în agricultură, de pildă, se promovează măsuri urmărind crearea de unități specializate și complexe de producție, care să transforme pe loc materiile prime agricole, organizarea producătorilor în scopul folosirii metodelor raționale de producție ș.a.; în industrie accentul se pune îndeosebi pe dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii, în special în ramuri ca industria alimentară, textilă, exploatarea mineralelor utile.

Transportul pe apă — cel mai avantajos

ÎN CADRUL preocupărilor generale pentru economisirea energiei și a purtătorilor de energie, în R. D. Germană se acordă o atenție deosebită reducerii consumurilor acestora în ramura transporturilor, ramură care, după cum se știe, este una din cele mai energofage, și în care există încă importante rezerve nefolosite. Atenția se concentrează asupra a trei căi de economisire:

- diminuarea la minimum a necesarului de transport și de tracțiune;
- scăderea consumului de energie și purtător de energie;
- deplasarea ponderii transporturilor și tracțiunii spre sectoare mai

avantajoase sub aspectul economisirii energiei.

Într-adevăr, așa cum se vede și din graficul alăturat, reprodus din *Sozialistische Finanzwirtschaft* (nr. 2/81), există mari diferențe în ce privește consumul de energie între diferitele genuri de transport, cel mai avantajos fiind cel pe apă.

GLOSAR

Microhidrocentrale [I]

PRIN MICROHIDROCENTRALE (prescurtat Mhc) se înțeleg amenajări hidroenergetice care utilizează grupuri energetice de putere mică, preferabil standardizate și echipamente simple și ieftine; construcțiile hidrotehnice, inclusiv cladirea centralei, se pot realiza cu materialele și forța de muncă locale.

Valoarea puterii maxime instalate în microhidrocentrale, ca și valoarea puterii unitare a grupurilor variază de la țară la țară în funcție de condițiile specifice de execuție. În majoritatea țărilor europene puterea maximă instalată a unei microhidrocentrale este de 5 000 kW. În S.U.A. și China ea ajunge la 10 pînă la 12 000 kW.

Intr-o serie de țări, mai ales în cele dezvoltate, construcția de microhidrocentrale a fost legată de începerea amenajării potențialului hidroenergetic, odată cu descoperirea electricității. Puterea grupurilor energetice era limitată de posibilitățile de execuție. În 1862 a fost construit primul grup hidroenergetic de 4 kW la Tampere (Finlanda), primul oraș din Europa care a utilizat energia hidroelectrică. Începînd din 1877 energia hidroelectrică a fost utilizată și în Norvegia, unde numai pînă în 1885 s-au construit circa 30 micro-

Norvegia Finlanda R.F.G. Elveția

— Gradul de utilizare a potențialului hidroenergetic (în %)	50,7	74,4	89,5	88
— Ponderea energiei hidroelectrice în totalul energiei primare (în %)	99,8	28,9	5,3	75,0
— Puterea instalată în Mhc:				
— În MW	1 710	310	—	500
— În %, din totalul energiei hidroelectrice	10	14	—	5

hidrocentrale. La începutul secolului nostru a fost realizat primul turbogenerator de către Brown Boveri la Baden (Elveția). Țările menționate sînt și cele care au amenajat în măsura cea mai mare potențialul lor hidroenergetic (vezi tabelul). În toate cele patru țări amenajarea accelerată a resurselor hidroenergetice a jucat un rol important în procesul de modernizare; amenajarea microhidropotențialului a contribuit în special la realizarea timpurie a electrificării rurale.

Odată cu accentuarea crizei energetice mondiale, multe țări în curs de dezvoltare sau subdezvoltate care nu dispun de fondurile mari de investiții și nici de capacitățile mari de fabricație pe care le presupune realizarea centralelor mari, și-au întocmit programe de amenajare de microhidrocentrale pe durata de 3—5 ani și chiar mai mare, ca o cale de valorificare a resurselor proprii de energie. Aceste programe le vor asigura sursa minimă de energie necesară industriilor locale cu investiții reduse și un efect economic imediat. Ele vor contribui, totodată, la ridicarea nivelului de trai al populației rurale și la frinarea migrării acestora.

Un exemplu de preocupare deosebită pentru realizarea de microhidrocentrale este acela al R.P. Chineze, care a pus în funcțiune pînă la sfîrșitul anului 1979 aproape 89 000 capacități, asigurînd o producție anuală de 11 600 GWh. Aceste microhidrocentrale reprezintă o treime din puterea totală instalată în centrale hidroelectrice în China.

Aceeași preocupare se constată în prezent și în țările dezvoltate, care paralel cu realizarea de centrale hidroelectrice mari și mijlocii încurajează construirea de microhidrocentrale, ca o sursă de economisire a combustibililor fosili și în primul rînd a petrolului. Ele reamenajează vechile microhidrocentrale (Norvegia, Suedia, Finlanda), amenajează microhidrocentrale noi pe lângă baraje existente (S.U.A.) sau realizează microhidrocentrale pe lângă amenajări hidrotehnice cu alte folosite.

Eugen PARHOTI

Dinamici divergente în industria textilă

Ion Bilan, Pucioasa — Restructurarea geografică a industriei textile pe plan mondial nu a început în ultimii 15—20 de ani, ea fiind în esență

un fenomen care a caracterizat întreaga istorie de pînă acum a acestei ramuri, cu perspectiva de a se produce și în viitor (vezi graficul). Astfel, încă în perioada interbelică numărul locurilor de muncă din industria textilă vest-europeană s-a redus cu 290 000, deși importurile din alte zone geografice erau încă inexistente. În aceeași perioadă Japonia și India și-au dublat efectivele de salariați din această ramură, înainte ca exportul lor să devină consi-

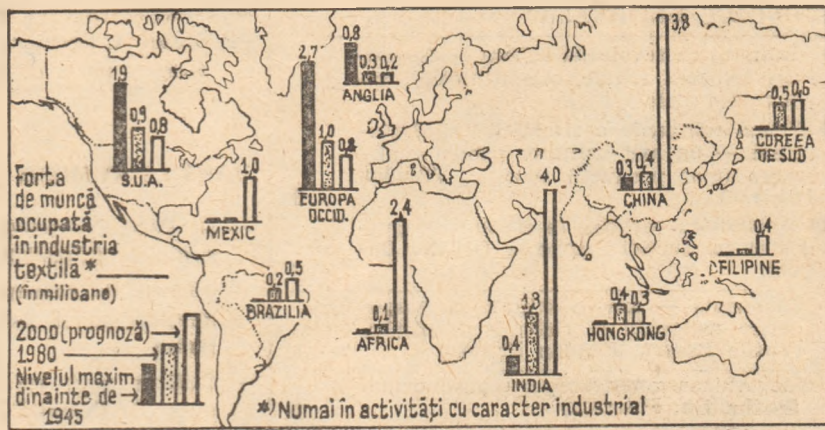
derabil. Reglementările cu caracter protecționist ale comerțului internațional cu produse textile, mai accentuate decît în orice altă ramură, nu au putut împiedica reducerea în continuare a numărului locurilor de muncă în Europa occidentală, data fiind atractivitatea — chiar și în aceste condiții — a costului mult mai re-

dezvoltate au recurs — deși cu intîrziere — la modernizarea industriei lor textile, chiar cu prețul unei noi reduceri a forței de muncă ocupate.

În R.F.G., de pildă, numărul textiliștilor s-a redus cu peste 100 000 în anul '70. Revista „The Economist”, care analizează această evoluție, atrage însă atenția că un

exemplu de mașini și utilaje. Totodată, costul mai redus al importului de textile în raport cu producția autohtonă este de natură să sprijine combaterea inflației.

În sfîrșit, este de notat apariția în ultimii ani a unor noi țări competitive în industria textilă, cum ar fi Mexicul și Thailanda. Reducerea pentru

Surse: DIM, GATT,

duc al forței de muncă dintr-o serie de țări în curs de dezvoltare, mai ales din sud-estul Asiei. Paralel, în țările în curs de dezvoltare care s-au axat pe industria textilă, un loc de muncă din trei a fost creat în ultimele două decenii în această ramură. Pentru a face față acestei concurențe, țările

loc de muncă transferat într-o țară în curs de dezvoltare dintr-o țară dezvoltată nu înseamnă neapărat o pierdere pentru aceasta din urmă deoarece venitul suplimentar obținut în țara mai puțin dezvoltată creează o cerere suplimentară de produse din țările industrializate, de

prima oară, în 1979, a numărului locurilor de muncă din industria textilă din Hongkong, paralel cu investiții substanțiale în modernizarea mașinilor, este pusă tocmai pe seama acestui fenomen, care confirmă ideea avansată la început, a „migrației” industriei textile.

CIARA

Vasile Dirdală. Lehiu Gară — Conferința internațională privind asistența pentru refugiații din Africa, cunoscută pe scurt sub numele de CIARA, prevăzută a se desfășura la nivel ministerial la 9 și 10 aprilie 1981 la Geneva, a fost convocată de Adunarea Generală a O.N.U., cu concursul larg al Organizației Unității Africane.

În tinînd seama de gravitatea situației refugiaților de pe acest continent. În număr de cel puțin 5 milioane, în marea lor majoritate femei și copii, aceștia și-au găsit refugiul cel mai adesea în țări dintre cele mai puțin dezvoltate, victime ale îndelungatei exploatare coloniale, care sînt și cel mai puternic afectate de costul crescînd al energiei, de secetă și de defi-

citul alimentar, de maldii, ca și de repercusiunile recesiunii din țările capitaliste dezvoltate.

Conferința de la Geneva are ca obiective nu numai să atragă atenția opiniei publice mondiale asupra condiției refugiaților din Africa (în situația în care în lume un refugiat din doi este african) dar și să mobilizeze resurse suplimentare, din țările care au posibilitatea să le pună la dispoziție, pentru programele destinate refugiaților africani, ajutînd, în același timp, țările care-i găzduiesc să obțină asistență internațională pentru proiecte menite să le întărească capacitatea de a-și asuma povara suplimentară impusă lor de refugiați.

Asa cum subliniază publicația Forum du développement, editată de Departamentul de informații economice și sociale al O.N.U. și de Universitatea Națiunilor U-

nite, elementul crucial al soluționării durabile a problemei milioaneilor de refugiați africani îl reprezintă — dincolo de ajutorul de urgență — eforturile pe termen mediu și lung, cu alte cuvinte dezvoltarea economico-socială a țărilor gazdă, la care ar urma să-și aducă o contribuție și persoanele astăzi asistate. În același timp, este limpede că reglementarea pe cale pașnică a stărilor conflictuale dintre unele state africane, abolirea politicii inumane de apartheid din Africa de Sud, ca și accelerarea dezvoltării țărilor africane, în special a celor mai rămase în urmă, ar reprezenta măsuri de natură să lichideze inesențial sursele acestei migrații internaționale, căci așa cum sublinia publicația citată a O.N.U., „cel mai mare serviciu care ar putea fi adus unui refugiat este acela de a-i permite să rămînă în țara lui”.

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 11 din 13 martie 1981

- Partidul Comunist Român — centrul vital al națiunii noastre socialiste (Constantin Nica) 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Infăptuirea revoluției agrare — un proces complex tehnic, organizatoric, economic și social
- Prima campanie agricolă din noul cincinal — un salt calitativ pentru realizarea unor producții sporite (Teodor Cheșan) 3
- Aportul cooperăției de consum la creșterea producției agricole (II) N. David) 4
- Cărbunile — ample acțiuni de gospodărire rațională și ridicare a calității (Vasile Boescu, Bogdan Pădure) 6
- Modernizarea transportului uzinal (Barbu Gh. Petrescu) 8
- Reducerea costurilor de fabricație — factor hotărâtor al creșterii eficienței (Constantin Marinescu, Marin Popescu, Ioan Predoi) 10
- Probleme ale apropierii și egalizării nivelurilor de dezvoltare economică a țărilor socialiste (I) (Grigore Botoi) 12
- Cititorii au cuvântul 15

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Democrația muncitorească — participare activă a oamenilor muncii la îmbunătățirea întregii activități economice a întreprinderii (Cristea Ioniță, Dorin Constantinescu) 16

TEORII—IDEI

- Criterii pentru o posibilă optimizare a structurilor economice (II) (Nicoară Ionescu) 18
- Școli ● curente ● economiști. Preocupări actuale ale economiștilor chinezi (I) (Ioniță Olteanu) 20
- Reflecții. Interferența ecologie-economie (II) (N. Botnariuc) 22

IN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Fondul național de dezvoltare economico-socială (Nicolae Nichita, Gh. C. Toma) 23

ECONOMIE MONDIALĂ

- Coordonate ale unei noi ordini internaționale maritime (Gh. Manea) 25
- Tendințe — conjuncturi 27
- Stuart A. Bremer: Progresul tehnologic — resursă inepuizabilă a creșterii economice 28
- Mondorama 30
- Curier 31

IN SUPLIMENTUL NUMĂRULUI: Relații financiar-valutare și comerciale internaționale

IN THIS ISSUE

- The Romanian Communist Party — the vital center of our socialist nation (Constantin Nica) 1
- Equalizing the levels of economic development of the socialist countries (I) (Grigore Botoi) 12
- Criteria for a possible optimization of the economic structures (II). (Nicoară Ionescu) 18
- Schools ● trends ● economists. Nowadays concerns of the Chinese economists (I). (Ioniță Olteanu) 20
- Reflections. The interference ecology-economy (II). (N. Botnariuc) 22
- Coordinates of a new international sea order (Gh. Manea) 25
- Stuart A. Bremer: The technological progress — an unexhausting resource of the economic growth 28

DANS LE NUMÉRO

- Le Parti Communiste Roumain — centre vital de notre nation socialiste (Constantin Nica) 1
- Aspects du rapprochement et de l'égalisation des niveaux de développement économique des pays socialistes (I) (Grigore Botoi) 12
- Critères pour un possible optimum des structures économiques (II) (Nicoară Ionescu) 18
- Ecoles ● courants ● économistes. Préoccupations actuelles des économistes chinois (I) (Ioniță Olteanu) 20
- Réflexions. L'interférence écologie-économie (II) (N. Botnariuc) 22
- Coordonnées d'un nouvel ordre maritime international (Gh. Manea) 25
- Stuart A. Bremer: Le progrès technologique — ressource inépuisable de la croissance économique 28

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Румынская Коммунистическая Партия — жизненный центр нашей социалистической нации (Константин Ника) 1
- Вопросы сближения и выравнивания уровней экономического развития социалистических стран (Григоре Ботои)..... 12
- Критерии для возможной оптимизации экономической структуры (II) (Никоара Ионеску) 18
- Школы ● течения ● экономисты. Чем заняты в настоящее время китайские экономисты (I) (Ионичэ Олтяну) 20
- Размышления. Интерференция между экологией и экономикой (II) (Н. Ботнариук) 22
- Координаты нового международного морского порядка (Г. Манеа) 25
- Стюарт А. Бремер: Технологический прогресс — неисчерпаемый ресурс экономического роста 28

Abonamentele se încheie la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămânal): pentru întreprinderi și instituții — 260 lei anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului: 20 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația: 70159, București Bd. Magheru nr. 28—30 etaj I, sectorul 1. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1 București. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei“

RADIORECEPTOARE PORTABILE

In toate magazinele specializate ale comerțului de stat
radioreceptorul portabil-un prieten plăcut

Radioreceptoarele portabile intrunesc toate calitățile pentru a fi utile
in casă, dar mai ales în drumetii.

Iată câteva calități tehnice pe care le prezintă radioreceptoarele portabile :

- selectivitate
- sensibilitate
- claritate
- greutate redusă
- alimentare economică la baterii sau la rețeaua electrică.

Magazinele specializate ale comerțului de stat vă oferă toate tipurile
de radioreceptoare portabile, răspunzind tuturor preferințelor.

	Game de undă	Preț
● CORA	1	345
● APOLLO	1	345
● PESCARUȘ	2	450
● ALFA	2	500
● COSMOS 3	3	645
● COSMOS 5 (funcționează și la rețea)	3	740
● ALBATROS	4	800
● JUPITER (funcționează și la rețea)	4	845
● MADRIGAL	4	1150
● GLORIA	4	1450

Radioreceptoarele portabile pot fi cumpărate și cu plata în 18 rate lunare, avansul minim fiind de numai 20% din valoare

recom

CRAVATA + CĂMAȘA =

**două elemente discrete, dar care conferă
vestimentației bărbățești
ELEGANȚA și RAFINAMENT**

Prezente într-o paletă modelieră și coloristică extrem de bogată, cravatele și cămașile, pe care le oferă cumpărătorilor, în acest an, raioanele și magazinele specializate ale comerțului de stat din București și din întreaga țară, reprezintă două din accesoriile tentante pentru completarea oricărei garderobe bărbățești, indiferent de gradul exigențelor ei.

